

แนวปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

การค้นคว้าอิสระเสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2565
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

แนวปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

การค้นคว้าอิสระเสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2565
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

การค้นคว้าอิสระ เรื่อง "แนวปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ในโรงเรียนป่าไม้

อุทิศ 4

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2"

ของ รจนารณ์ มีตา

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุชา กอนพ่วง)

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา ศรีพันธ์)

หัวหน้าภาควิชาบริหาร วิจัย และพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา

ชื่อเรื่อง	แนวปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ใน โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2
ผู้วิจัย	รจนารมณ มีตา
ประธานที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุชา กอนพ่วง
ประเภทสารนิพนธ์	การค้นคว้าอิสระ กศ.ม. การบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2565
คำสำคัญ	แนวปฏิบัติที่ดี, การส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียน, นักเรียนชาติพันธุ์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 1) ผู้บริหารโรงเรียน 1 คน 2) ครูหัวหน้ากลุ่มงานวิชาการ 1 คน 3) ครูผู้รับผิดชอบโครงการส่งเสริมอาชีพนักเรียน 1 คน 4) กรรมการสถานศึกษา 1 คน 5) ปราชญ์ชาวบ้าน 1 คน 6) นักเรียน 2 คน รวม 7 คน วิธีการได้มาของกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง การรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าด้านระเบียบวิธี (Methodological Triangulation) วิเคราะห์โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาและการวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย

ผลการวิจัย พบว่า แนวปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 มีแนวทางสำคัญ 5 แนวทาง คือ 1) ด้านสภาพการดำเนินงานการส่งเสริมงานอาชีพ โดยมีการกำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย และแผนการดำเนินงานในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ ส่งเสริม และพัฒนาบุคลากร และมีการดำเนินการเพื่อให้ชุมชน และองค์กรภายนอกมีส่วนร่วมเกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ 2) ด้านการจัดการเรียนรู้งานอาชีพ โดยมีการวางแผน กำหนดเนื้อหาที่มีความเหมาะสม ตรงตามความต้องการในการจัดการเรียนรู้งานอาชีพ มีการใช้สื่อและเทคโนโลยีมาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้งานอาชีพ และสร้างเครือข่ายที่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ 3) ด้านการนำอาชีพไปพัฒนาตนเองของนักเรียน โดยนำเอาความรู้ไปพัฒนาต่อยอดในการประกอบอาชีพหลังจากที่สำเร็จการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสร้างรายได้ให้กับตนเอง และเลี้ยงดูครอบครัวได้ 4) ด้านการเสริมสร้างสมรรถนะพื้นฐานทางด้านอาชีพของ

โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 โดยมีการประเมินศักยภาพและสมรรถนะพื้นฐานทางด้านอาชีพของนักเรียน และมีการสอนให้นักเรียนมีความเป็นผู้นำ กล้าคิด กล้าทำ และกล้าแสดงออก มีการมุ่งเน้นทักษะอาชีพให้กับนักเรียนอย่างหลากหลาย และ 5) ด้านการเตรียมความพร้อมในการส่งเสริมงานอาชีพให้กับนักเรียนในอนาคตของโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 โดยมีการจัดเตรียมโครงการเสริมสร้างทักษะความรู้ทางวิชาชีพให้กับนักเรียนในอนาคต และการวางแผนทางขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ

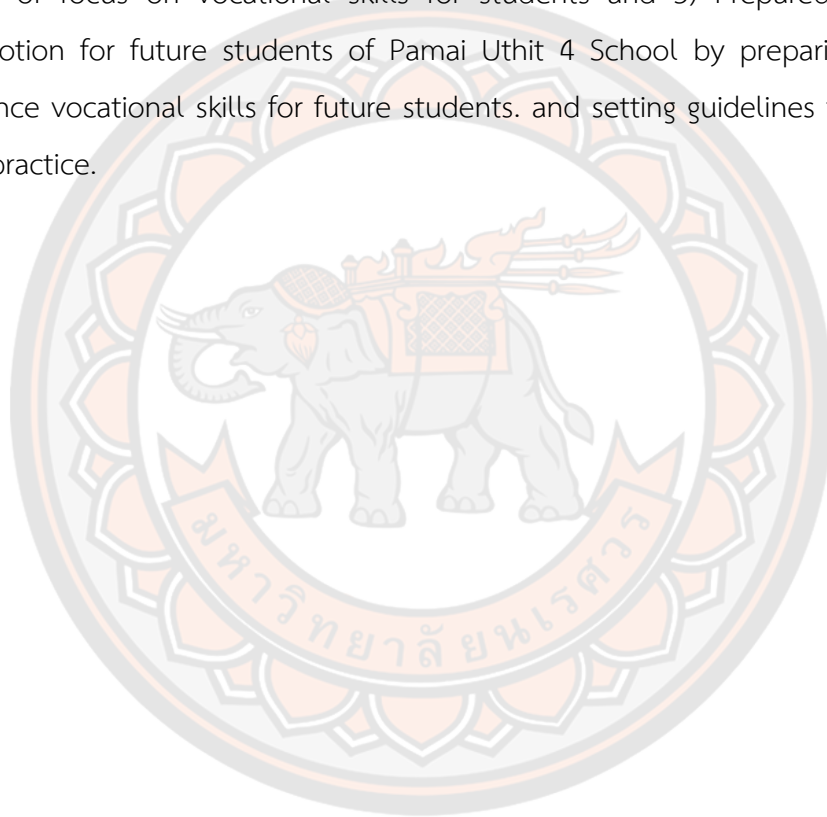
Title	THE BEST PRACTICE OF THE PROMOTING THE CAREERS OF ETHNIC STUDENTS IN PAMAIUTID 4 SCHOOL UNDER THE TAK PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 2
Author	Rodjanaporn Meeta
Advisor	Assistant Professor Assistant Professor Anucha Kornpuang, Ph.D.
Academic Paper	M.Ed. Independent Study in Educational Administration, Naresuan University, 2022
Keywords	Good practice, Promoting students' careers, Ethnic students

ABSTRACT

This research aimed to study the best practices in career promotion of ethnic students in Pa Mai Uthit 4 School under the Tak Primary Educational Service Area Office 2. The sample groups in this research were divided into 1) school administrators 1 person 2) Teacher head of academic group 1 person 3) Teacher in charge of student career promotion projec 1 persont 4) School committee 1 person 5) Village scholar 1 person 6) Students 2 person totaling 7 people. Data collection in this research was structured interview. The methodological triangulation of data was examined. (Methodological Triangulation) was analyzed by content analysis and inductive data analysis.

The results of the research showed that the good practices in occupational promotion of ethnic students in Pa Mai Uthit 4 School under the Tak Primary Educational Service Area Office 2 had 5 important guidelines: 1) the operational conditions of job promotion; careers by setting a vision, policies and action plans to promote ethnic students' careers, promoting and developing personnel, and conducting activities for communities and external organizations to participate in ethnic students' careers. 2) Management of vocational learning with a plan Determine content that is suitable and meets the needs of professional learning management use media and technology to integrate in professional learning management and

create a network that participates in learning activities. About the careers of ethnic students 3) The aspect of bringing careers for self-development of students by applying the knowledge to further develop the career after graduation effectively able to generate income for themselves and able to raise a family. 4) Enhancing basic professional competency of Forest Uthit School 4 by evaluating the potential and basic professional competency of students. and teaching students to have leadership, dare to think, dare to act, and dare to express themselves There is a wide range of focus on vocational skills for students and 5) Preparedness for career promotion for future students of Pamai Uthit 4 School by preparing a project to enhance vocational skills for future students. and setting guidelines to drive policies into practice.

ประกาศคุณูปการ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุชา กอนพวง ประธานที่ปรึกษาโครงการ ค้นคว้าอิสระเป็นอย่างสูง ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์แก่ผู้วิจัยในทุกเรื่อง ทั้งชี้แนะแนวทาง ให้คำแนะนำ ปรีกษา ให้กำลังใจและความห่วงใยแก่ผู้วิจัย ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องตลอดระยะเวลาในการศึกษา ค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ด้วยความเอาใจใส่ จนทำให้การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้อย่าง สมบูรณ์และทรงคุณค่า

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.นิคม นาคอ้าย รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรศักดิ์ อุปไมย อภิชัย และ ดร.พิทยา แสงสว่าง กรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ ที่ช่วยให้คำแนะนำที่ดีด้วยความ ห่วงใยแก่ผู้วิจัยตลอดมา

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายฝน วิบูลรังสรรค์ อาจารย์ประจำวิชาวาระเบียวิธี วิจัยทางสังคมศาสตร์ท่านแรกที่ได้ให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัยสำหรับการทำการศึกษา ค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.สถิรพร เซาว์นชัย อาจารย์ประจำวิชา เป็นอย่างสูง ที่ได้ให้ความรู้ เบื้องต้นเกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัยสำหรับการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ ตลอดจนให้คำแนะนำ ปรีกษาให้กำลังใจ และความห่วงใยแก่ผู้วิจัยตลอดมา

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่สละเวลาอันมีค่า ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบ หาคุณภาพของเครื่องมือ และเสนอความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์สำหรับการทำวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณะผู้บริหาร คณะครู กรรมการสถานศึกษา ประชาชนชาวบ้าน และ นักเรียนโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 ทุกท่าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์และให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูล ให้ การสัมภาษณ์เป็นอย่างดีสำหรับการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้

เหนือสิ่งอื่นใดขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ครูอาจารย์ของผู้วิจัยที่ให้กำลังใจและให้การ สนับสนุนในทุกๆ ด้านอย่างดีที่สุดเสมอมา

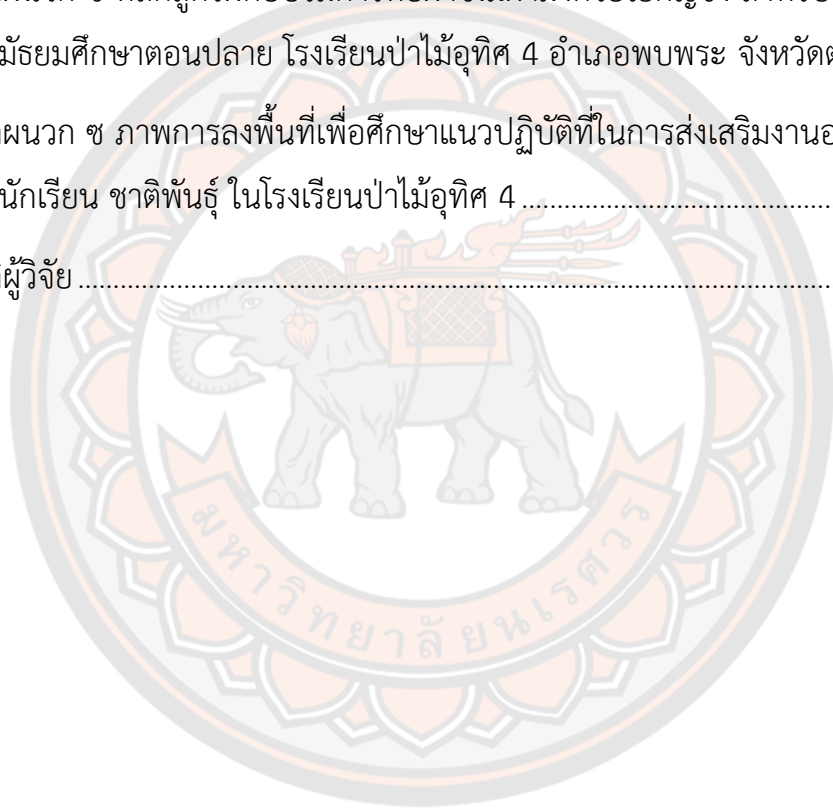
คุณค่าและคุณประโยชน์อันพึงจะมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบและอุทิศแต่ผู้ มี พระคุณทุกๆ ท่าน ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า งานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมงานอาชีพของ นักเรียนชาติพันธุ์ให้กับผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องบ้างไม่มากก็น้อย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
ประกาศคุุณูปการ.....	ช
สารบัญ.....	ซ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	๗
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย ในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น.....	3
ขอบเขตของงานวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practices).....	9
แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมงานอาชีพในสถานศึกษา.....	16
แนวคิดเกี่ยวกับอัตลักษณ์ด้านชาติพันธุ์และการปรับตัวทางวัฒนธรรม.....	28
บริบทของโรงเรียน.....	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	50

บทที่ 3 วิธีดำเนินงานวิจัย.....	56
ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลหลัก.....	56
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	57
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	59
การวิเคราะห์ข้อมูล	59
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	61
ผลการศึกษาด้านสภาพการดำเนินงานส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ ใน โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2	61
ผลการศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีด้านการจัดการเรียนรู้งานอาชีพของโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4	79
ผลการศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีด้านการนำอาชีพไปพัฒนาตนเองของนักเรียนหลังจากสำเร็จ การศึกษา	86
ผลการศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีด้านการเสริมสร้างสมรรถนะพื้นฐานทางด้านอาชีพของ โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4.....	89
ผลการศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีด้านการเตรียมความพร้อมในการส่งเสริมงานอาชีพให้กับ นักเรียนในอนาคตของโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4	91
บทที่ 5 บทสรุป	94
สรุปผลการวิจัย.....	95
อภิปรายผล	99
ข้อเสนอแนะ	106
ปัญหาและอุปสรรค.....	107
บรรณานุกรม	108
ภาคผนวก.....	113
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	114

ภาคผนวก ข หนังสือขออนุญาต	115
ภาคผนวก ค ผลการวิเคราะห์คุณภาพของแบบสัมภาษณ์.....	116
ภาคผนวก ง แนวคำถามในการสัมภาษณ์	118
ภาคผนวก จ แนวคำถามในการสำรวจ	139
ภาคผนวก ฉ แนวทางในการสังเกต.....	141
ภาคผนวก ช หลักสูตรฝึกอบรมการทอผ้าชนเผ่าม้งด้วยใยกล้วยง สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 อำเภอพบพระ จังหวัดตาก.....	142
ภาคผนวก ซ ภาพการลงพื้นที่เพื่อศึกษาแนวปฏิบัติที่ในการส่งเสริมงานอาชีพของ นักเรียน ชชาติพันธุ์ ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4	146
ประวัติผู้วิจัย	162

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงจำนวนห้องเรียน จำนวนนักเรียน จำแนกตามชั้นเรียนและเพศ ปีการศึกษา 2564.....	34
ตาราง 2 แสดงจำนวนข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา ปีการศึกษา 2564	35
ตาราง 3 สรุปค่าร้อยละของพัฒนาการรายด้านระดับก่อนประถมศึกษา (ค่าระดับ 3 ขึ้นไป).....	37
ตาราง 4 สรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนรายกลุ่มสาระการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ปีการศึกษา 2563.....	37
ตาราง 5 สรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนรายกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาคเรียนที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2563.....	38
ตาราง 6 สรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนรายกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาคเรียนที่ 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2563.....	38
ตาราง 7 สรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนรายกลุ่มสาระการเรียนรู้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2563.....	38
ตาราง 8 สรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนรายกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาคเรียนที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ปีการศึกษา 2563	39
ตาราง 9 สรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนรายกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาคเรียนที่ 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ปีการศึกษา 2563	39
ตาราง 10 สรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนรายกลุ่มสาระการเรียนรู้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ปีการศึกษา 2563.....	39
ตาราง 11 ผลงาน/รางวัลความภาคภูมิใจ ครูผู้สอน ประจำปีการศึกษา 2563	40
ตาราง 12 ผลงาน/รางวัลความภาคภูมิใจ ของนักเรียน ประจำปีการศึกษา 2563	41

ตาราง 13 ปัญหาและสาเหตุของการดำเนินงาน	42
ตาราง 14 กลยุทธ์ที่ 1 ให้โอกาสทางการศึกษา	43
ตาราง 15 กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาคุณภาพสู่มาตรฐาน	45
ตาราง 16 กลยุทธ์ที่ 3 บริหารด้วยหลักธรรมาภิบาล	47
ตาราง 17 กลยุทธ์ที่ 4 สืบสานคุณธรรม	48
ตาราง 18 กลยุทธ์ที่ 5 นำครูสู่มืออาชีพ	49
ตาราง 19 แสดงจำนวนห้องเรียน จำนวนนักเรียน จำแนกตามชั้นเรียนและเพศ ปีการศึกษา 2564.....	62
ตาราง 20 แสดงจำนวนข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา ปีการศึกษา 2564	63
ตาราง 21 สรุปค่าร้อยละของพัฒนาการรายด้านระดับก่อนประถมศึกษา (ค่าระดับ 3 ขึ้นไป).....	66
ตาราง 22 สรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนรายกลุ่มสาระการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ปีการศึกษา 2563.....	66
ตาราง 23 สรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนรายกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาคเรียนที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2563.....	66
ตาราง 24 สรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนรายกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาคเรียนที่ 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2563.....	67
ตาราง 25 สรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนรายกลุ่มสาระการเรียนรู้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2563	67
ตาราง 26 สรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนรายกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาคเรียนที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ปีการศึกษา 2563	67
ตาราง 27 สรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนรายกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาคเรียนที่ 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ปีการศึกษา 2563	68

ตาราง 28 สรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนรายกลุ่มสาระการเรียนรู้ ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ปีการศึกษา 2563.....	68
ตาราง 29 ผลงาน/รางวัลความภาคภูมิใจ ครูผู้สอน ประจำปีการศึกษา 2563.....	68
ตาราง 30 ผลงาน/รางวัลความภาคภูมิใจ ของนักเรียน ประจำปีการศึกษา 2563.....	70
ตาราง 31 ปัญหาและสาเหตุของการดำเนินงาน.....	71

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย..... 7

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันโลกได้เข้าสู่ยุคศตวรรษที่ 21 ครอบคลุมช่วงเวลาตั้งแต่ปี ค.ศ. 2001-2100 เป็นยุค ของการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นพลวัต ครูผู้สอนจำเป็นต้องมีการปรับปรุงแบบ การสอน และ สืบค้นองค์ความรู้ใหม่ ๆ มาถ่ายทอดให้ผู้เรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดทักษะแห่งอนาคตใหม่ใน ศตวรรษที่ 21 (21ST Century Skills) ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ปรับตัวได้อย่าง ชาญฉลาดเท่าทัน สามารถชี้นำตนเองในการพัฒนาการสร้างสรรค์งานและอาชีพ และตรวจสอบการเรียนรู้ ของตนเองได้อย่างมีสติ มีศีลธรรม มีความเคารพซึ่งกันและกัน มีความซื่อสัตย์ มีความมั่นใจในตนเอง แสวงหาความรู้ อดทน ทำงานได้เป็นทีม รับผิดชอบต่อส่วนรวม คำนึงถึงสังคม มีคุณธรรม ยึดมั่นใน สันติ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้น้อมนำพระบรมราโชบายด้านการศึกษา ในสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณบดินทรเทพยวรางกูร ในหลวงรัชกาลที่ 10 ในการสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้เรียนด้านการมีงานทำ มีอาชีพ ประกอบกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีวัตถุประสงค์หนึ่ง คือ เพื่อให้คน ทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพที่เหมาะสมกับแต่ละช่วงวัย โดยนักเรียนได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพทั้งความรู้ทักษะอาชีพ ทักษะชีวิต ทักษะการทำงานที่สอดคล้องกับ ความต้องการของตลาดงาน รวมทั้งมีคุณธรรมจริยธรรม มีจิตสาธารณะ และสามารถปรับตัว อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) (2564) กล่าวว่า ประเทศไทยมีความหลากหลายทางวัฒนธรรมค่อนข้างมาก นอกจากประชากรไทยทั่วไปแล้ว ยังมีกลุ่มชาติพันธุ์ที่หลากหลายกระจายอยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ มีภาษา วัฒนธรรมและประเพณี ที่แตกต่างกันไปจากชนกลุ่มใหญ่ กลุ่มชาติพันธุ์ที่หลากหลายเหล่านี้ส่วนใหญ่ผสมกลมกลืน ภายใต้อาณัติของรัฐบาลและมิใช่เป็นพลเมืองของรัฐไทย แต่เป็นกลุ่มเสี่ยงที่มีโอกาส จะได้รับผลกระทบสูงกว่าคนกลุ่มอื่นจากการเปลี่ยนแปลง ทำให้ต้องประสบปัญหาในมิติต่าง ๆ ทั้งความมั่นคง การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ท่ามกลางสถานการณ์โลกและประเทศ ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เกิดเป็นความท้าทายในการดำเนินชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ

โดยเฉพาะภาวะวิกฤตทางภาษาและวัฒนธรรม แม้จะมีความพยายามอนุรักษ์ไว้ในระดับหนึ่ง อย่างไรก็ตาม หากมองข้ามข้อจำกัดต่าง ๆ แล้วจะพบว่ากลุ่มชาติพันธุ์หลายกลุ่มมีศักยภาพและสามารถปรับตัวได้จากกระแสต่าง ๆ ที่ถาโถมเข้ามา จากการรวบรวมผลงานวิจัยเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ในมิติต่าง ๆ ที่สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) พบว่ามีงานวิจัยรวมทั้งสิ้น 128 โครงการ ซึ่งประกอบด้วย งานวิจัยและพัฒนา และวิชาการ รวมทั้งงานวิจัยท้องถิ่น นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่อยู่ในระบบข้อมูล สารสนเทศวิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (NRIIS) จำนวน 23 โครงการ และงานวิจัยนอก ทุนวิจัยด้านวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (ววน.) เช่น สำนักงาน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ซึ่งทำให้เห็นว่ามีหลายปัญหาที่ต้องเร่งดำเนินการแก้ไข ขณะเดียวกันก็ยังมีอีกหลาย ชุมชนของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ที่สามารถสร้างชุมชนให้มีพลังเข้มแข็ง อีกทั้งมีภูมิปัญญาและมรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์ ควรค่าแก่การสืบทอดชั่วลูกชั่วหลาน บางกลุ่มสามารถพัฒนาให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ให้ผู้คนภายนอกได้เข้าไปเรียนรู้วิถีชีวิตที่น่าสนใจ

การขับเคลื่อนกลไกทางการศึกษาของประเทศให้พร้อมต่อการแข่งขันเป็นกระบวนการหลักในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศชาติได้อย่างยั่งยืน ทักษะการดำรงชีวิตในสังคมและทักษะอาชีพก็เป็นหนึ่งในทักษะที่สำคัญเหล่านั้นที่ทั่วโลกยกให้เป็นทักษะที่สำคัญไม่น้อยไปกว่าความเป็นเลิศทางวิชาการ แต่อาจจะกลายเป็นทักษะที่ผู้ปกครองไทยให้ความสำคัญน้อยกว่าทักษะเชิงวิชาการ นักเรียนไทยจึงขาดทักษะในการนำตัวเองไปในทิศทางที่เหมาะสม ทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ จึงเป็นการเรียนรู้ที่โรงเรียนต้องจัดให้นักเรียน และครูต้องสอนการเลือกโรงเรียนเป็นสื่อกลางในการสร้างงานอาชีพ เนื่องจากโรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แหล่งปลูกฝังจริยธรรม มีกฎระเบียบ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของนักเรียน แหล่งการเรียนรู้ที่ไม่เฉพาะนักเรียนเท่านั้นที่สามารถเข้ามาเรียนรู้ แต่จะดีมากหากนำชุมชนเข้ามาเรียนรู้ในโรงเรียน เพราะโรงเรียนสามารถให้ความรู้ได้ไม่หยุด ไม่ใช่เพราะแต่ตำราเรียน แต่สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้อารยธรรม ความคิดเห็นที่หลากหลาย ทั้งนี้การที่จะร่วมมือของโรงเรียนและชุมชนได้นั้น จำเป็นต้องมีผู้นำของแต่ละองค์กรคอยร่วมมือกัน โดยโรงเรียนมีผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ผลักดัน ส่วนชุมชนอาจมีผู้นำชุมชนเป็นผู้ร่วมผลักดัน และมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และตั้งเป้าหมายของการร่วมมือ ซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่ของโรงเรียนต่อชุมชน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดไว้ จะเห็นได้ว่า การศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในด้านการส่งเสริมอาชีพ มีประโยชน์อย่างยิ่ง ทั้งที่ในกลุ่มนักเรียน และกลุ่มชุมชน มีเหตุผลชัดเจน เนื่องจากการสร้างอาชีพสามารถให้นักเรียน และบุคคลในชุมชนมีรายได้ในการดำรงชีวิต อาชีพเหล่านี้ล้วนแต่เป็นการพัฒนาในชุมชนชนบท อาจเป็นการพัฒนาโดยวิธีธรรมชาติ เกษตรกรรม หรือสร้างอาชีพที่จำเป็น

ต่อชุมชนนั้นๆ และทำให้บุคคลในชุมชนไม่ต้องขวนขวายหางาน และไม่เป็นปัญหาการว่างงาน อีกทั้ง อาชีพเหล่านี้จะเป็นแรงผลักดันให้มีการพัฒนาชุมชน และทำให้บุคคลในชุมชนรักบ้านเกิด ของตัวเอง

โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 หมู่ที่ 4 ตำบลคีรีราษฎร์ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 มีนักเรียนที่เป็นเชื้อสายไทยเพียง ร้อยละ 4.35 และเป็นนักเรียนชาติพันธุ์ถึง ร้อยละ 95.65 ซึ่งนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 134 คน ศึกษาต่อระดับสูงขึ้น 73 คน คิดเป็นร้อยละ 54.48 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด โดยศึกษาต่อสายสามัญ 51 คน คิดเป็นร้อยละ 38.10 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษา 22 คน คิดเป็นร้อยละ 16.42 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด นักเรียนที่ไม่ได้ศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ 61 คน คิดเป็น 45.52 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด (โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4, 2564) จะเห็นว่าโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 มีนักเรียนที่เป็นชาติพันธุ์ และมีนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ไม่ได้ศึกษาต่อแต่ไปประกอบอาชีพเป็นจำนวนมาก อีกทั้งโรงเรียนยังมีจุดเน้นที่สอดคล้องกับกลยุทธ์ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 คือ การให้ประชากรวัยเรียนทุกคน มีโอกาสเข้าถึงบริการทางการศึกษา ด้วยทางเลือกที่หลากหลาย เพื่อลดอัตราเด็กตกหล่น ออกกลางคัน ส่งเสริมการเรียนรู้หรือประกอบอาชีพ (Alternative Access)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญ และสนใจศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริม งานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตาก เขต 2 เพื่อ ทราบสภาพการดำเนินงาน และนำไปเป็นแนวทางในการบริหารงาน ด้านการส่งเสริมอาชีพของนักเรียนในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย ในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

1. ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ทราบสภาพการดำเนินงานในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 เพื่อนำไปเป็นแนวทางการบริหารงานในโรงเรียนต่อไป

2. ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 นำผลการวิจัยแนวปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ นำไปเป็นแนวทางการบริหารงานด้านการส่งเสริมอาชีพของนักเรียนในโรงเรียน ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น นำแนวปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ ไปพัฒนาต่อยอดที่สอดคล้องเหมาะสมกับศักยภาพของโรงเรียน

ขอบเขตของงานวิจัย

ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยได้เลือกโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 ตำบลคีรีราษฎร์ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 ตัวชี้วัดความสำเร็จของมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียน จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีประเด็นการศึกษาดังนี้

1. ด้านสภาพการดำเนินงานการส่งเสริมงานอาชีพของโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4
2. ด้านการจัดการเรียนรู้งานอาชีพของโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4
3. ด้านการนำอาชีพไปพัฒนาตนเองของนักเรียนหลังจากสำเร็จการศึกษา

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

1. แหล่งข้อมูลที่ผู้วิจัยให้ความสำคัญ โดยอาศัยหลักการเป็นตัวแทนที่ดี ประกอบด้วยแหล่งข้อมูลด้านบุคคล สถานที่ และเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้
2. แหล่งข้อมูลด้านบุคคล ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับด้านสภาพการดำเนินงานการส่งเสริมงานอาชีพของโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนรู้และด้านการนำอาชีพไปพัฒนาตนเองของนักเรียนหลังจากสำเร็จการศึกษา จำนวน 1 คน ข้าราชการครูจำนวน 2 คน คือ หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับด้านสภาพการดำเนินงานการส่งเสริมงานอาชีพของโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนรู้และด้านการนำอาชีพไปพัฒนาตนเองของนักเรียนหลังจากสำเร็จการศึกษา กรรมการสถานศึกษา จำนวน 1 คน เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับด้านสภาพการดำเนินงานการส่งเสริมงานอาชีพของโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการนำอาชีพไปพัฒนาตนเองของนักเรียนหลังจากสำเร็จการศึกษา ประชาชนชาวบ้าน จำนวน 1 คน และเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับด้านสภาพการดำเนินงานการส่งเสริมงานอาชีพของโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการนำอาชีพไปพัฒนาตนเองของนักเรียนหลังจากสำเร็จการศึกษา นักเรียนชาติพันธุ์ จำนวน 2 คน เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับด้านสภาพการดำเนินงานการส่งเสริมงานอาชีพของโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการนำอาชีพไปพัฒนาตนเองของนักเรียนหลังจากสำเร็จการศึกษา

3. แหล่งข้อมูลสถานที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 ตำบลคีรีราษฎร์ อำเภอบพพระ จังหวัดตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

4. แหล่งข้อมูลเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง แสดงข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษาและการดำเนินการส่งเสริมงานอาชีพ เช่น แผนปฏิบัติการประจำปี รายงานการประเมินตนเอง (SAR) ผลงานที่ได้รับการสนับสนุนงานอาชีพ เป็นต้น

ขอบเขตด้านเวลา

ผู้วิจัยได้เริ่มสำรวจ สังเกตการดำเนินงานของโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 และเก็บรวบรวมข้อมูล ในส่วนเอกสารเรื่อยมา ตั้งแต่เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2565 – 23 กุมภาพันธ์ 2566 และมีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้อำนวยการโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 ครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ ครูผู้รับผิดชอบ โครงการส่งเสริมงานอาชีพนักเรียน กรรมการสถานศึกษา ประชาชนชาวบ้าน และนักเรียนเรื่อยมา ตั้งแต่เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2565 – 15 มีนาคม 2566

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. แนวปฏิบัติที่ดี หมายถึง วิธีปฏิบัติหรือขั้นตอนการปฏิบัติที่ทำให้องค์การ ประสบความสำเร็จหรือนำไปสู่ความเป็นเลิศตามเป้าหมาย เป็นที่ยอมรับในวงวิชาการ หรือ วิชาชีพนั้น ๆ และมีหลักฐานของความสำเร็จปรากฏชัดเจน โดยมีการสรุปวิธีปฏิบัติ หรือ ขั้นตอนการปฏิบัติ ตลอดจนความรู้และประสบการณ์ที่ได้บันทึกเป็นเอกสาร และเผยแพร่ ให้หน่วยงานภายในหรือภายนอกสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ในงานวิจัยนี้จะศึกษาเฉพาะ แนวปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์

1.1 สภาพการดำเนินงานการส่งเสริมงานอาชีพ หมายถึง สภาพการณ์ที่เป็นจริง ของโรงเรียน วิธีการ การดำเนินงานการวางแผนที่เป็นรูปธรรมเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะอาชีพ ด้านต่าง ๆ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของตลาด และโรงเรียนที่มีแนวทางส่งเสริมส่งเสริมเข้ารับการศึกษา ได้ตรงตามความต้องการ การพัฒนาอาชีพจึงมีความจำเป็นในการพัฒนากระบวนการผลิต และ กระบวนการตลาด โดยการนำภูมิปัญญาวัฒนธรรม/เทคโนโลยี มาประยุกต์ใช้กับงานอาชีพดังนี้ การทำผ้ากัญชงของชาติพันธุ์ม้ง การทำเกษตรกรรม เป็นต้น ในงานวิจัยนี้จะศึกษาเฉพาะ แนวปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์

1.2 ด้านการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประสบการณ์ เพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะด้านอาชีพให้แก่แก่นักเรียน เช่น เรื่องเนื้อหาตรงตามความต้องการ สื่อเทคโนโลยี อุปกรณ์ ใบบาง วิธีการวัดผลประเมินผล และระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม เป็นต้น ในงานวิจัยนี้จะศึกษาเฉพาะแนวปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์

1.3 การนำอาชีพไปพัฒนา หมายถึง ผู้เรียนหรือผู้ร่วมกิจกรรมได้รับผลประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อนำไปประกอบอาชีพจริง ต่อยอดในงานอาชีพในครอบครัว ประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ และนำไปศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ในงานวิจัยนี้จะศึกษาเฉพาะแนวปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์

2. การส่งเสริมอาชีพของนักเรียน หมายถึง การนำศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ภูมิปัญญา งานอาชีพในชุมชน และงานอาชีพที่มีความต้องการของตลาดแรงงาน เพื่อมาจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับนักเรียนเพื่อให้เกิดทักษะผู้เรียน ทักษะทางด้านงานอาชีพ และอนุรักษ์ศิลปภูมิปัญญาของท้องถิ่นในชุมชน สามารถนำไปต่อยอดในสาขาวิชาอาชีวศึกษา

3. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติครูและบุคลากรทางการศึกษา พุทธศักราช 2547 ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ปีการศึกษา 2565

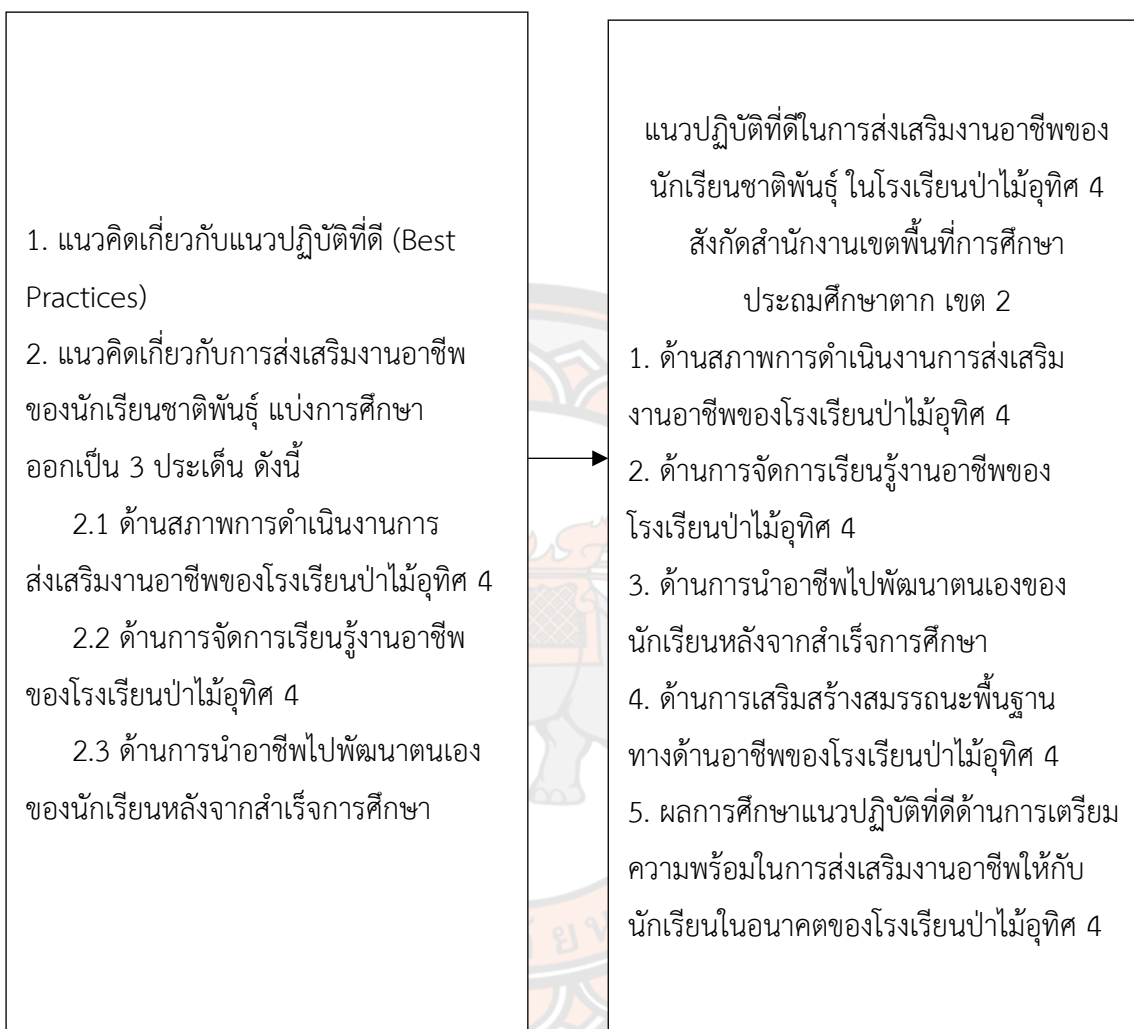
4. หัวหน้าวิชาการ หมายถึง ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่รับผิดชอบเป็นหัวหน้าแผนงานวิชาการ มีตามขอบข่ายงาน ตามแผนงานของโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ปีการศึกษา 2565

5. ครู หมายถึง ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้แก่ ข้าราชการครู พนักงานราชการ และครูอัตราจ้าง ที่รับผิดชอบโครงการส่งเสริมอาชีพนักเรียน และครูที่รับผิดชอบการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน ปฏิบัติงานในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ปีการศึกษา 2565

6. กรรมการสถานศึกษา หมายถึง องค์กรคณะบุคคลทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 ให้เป็นไปตามนโยบาย มาตรฐานในการบริหารจัดการทางการศึกษา การดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จกับสถานศึกษาและคณะกรรมการมีบทบาทหน้าที่ร่วมกับบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้เกิดการพัฒนาการศึกษาให้บรรลุผลตามที่ร่วมกันกำหนดขึ้น ซึ่งถูกแต่งตั้งปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ปีการศึกษา 2565

7. นักเรียนชาติพันธุ์ หมายถึง นักเรียนชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 ที่ได้รับการส่งเสริมงานอาชีพ ได้แก่ กะเหรี่ยง พม่า ม้ง มูเซอ เหย้า อาข่า โรฮิงญา เป็นต้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ตำบลคีรีราษฎร์ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practices)
 - 1.1 ความเป็นมาของแนวปฏิบัติที่ดี
 - 1.2 ความหมายของการปฏิบัติที่ดี
 - 1.3 ความสำคัญของการปฏิบัติที่ดี
 - 1.4 การนำแนวคิดของการปฏิบัติที่ดีไปใช้
 - 1.5 แนวทางการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ในหน่วยงานทางการศึกษา
2. แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมงานอาชีพในสถานศึกษา
 - 2.1 ความหมายของการส่งเสริมงานอาชีพ
 - 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพ
 - 2.3 การส่งเสริมการงานอาชีพในสถานศึกษา
3. แนวคิดเกี่ยวกับอัตลักษณ์ด้านชาติพันธุ์และการปรับตัวทางวัฒนธรรม
 - 3.1 ความหมายเรื่องกลุ่มชาติพันธุ์
 - 3.2 อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์และเชื้อชาติ
4. บริบทของโรงเรียน
 - 4.1 ข้อมูลทั่วไปของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2
 - 4.2 บริบทของโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4
 - 4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์ จุดเน้น มาตรการและตัวชี้วัดความสำเร็จของโรงเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แนวคิดเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practices)

ความเป็นมาของแนวปฏิบัติที่ดี

จากการศึกษาบทความวิชาการเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) พบว่ามีประวัติความเป็นมา ดังนี้

ยีนยง ราชวงษ์ (2557) วงการแพทย์ในสหรัฐอเมริกา ได้มีสมาคมวิชาชีพแพทย์รวมตัวกัน เพื่อทำการปรับปรุงคุณภาพการดูแลผู้ป่วย สมาชิกของสมาคมจะทำการปรับปรุงคุณภาพเครื่องมือ โปรแกรมการดูแลสุขภาพในราคาที่ต่ำ แต่ให้ความพึงพอใจแก่ผู้ป่วย ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ต้องอาศัย การแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน การจัดกิจกรรมดำเนินมาอย่างต่อเนื่อง มีการแจกรางวัล Best Practice เพื่อกระตุ้นการปรับปรุงคุณภาพผลงาน รางวัลแบ่งเป็นประเภท ต่าง ๆ ตามลักษณะผลงาน ซึ่งเชื่อถือได้ว่าเป็นผลงานชิ้นเยี่ยมในแต่ละประเภท ส่วนรางวัลใหญ่ มีเพียงรางวัลเดียวคือ Grand Prize ผู้ชนะจะได้รับรางวัลเป็นเงิน 2,400,000 บาท ได้เข้าร่วมสัมมนา ระดับชาติของสมาคม ผลงานจะได้รับการตีพิมพ์ในวารสาร Best Practice และเว็บไซต์ของสมาคม ตัวอย่างโปรแกรมที่ได้รางวัล คือ โปรแกรมการเชิญชวนดูแลผู้ป่วยที่เป็นมะเร็งที่ต่อมลูกหมาก ของกลุ่มแพทย์ เฮนรีฟอร์ด โดยให้ผู้ป่วยสามารถดูแลตนเองได้ที่บ้านร่วมกับการรักษา ที่ศูนย์การรักษา โดยดำเนินกิจกรรมในลักษณะการวิจัย ผลของโปรแกรมพบว่า 90 เปอร์เซ็นต์ ของผู้ป่วยที่ได้รับการวินิจฉัยส่วนใหญ่เป็นมะเร็งในระยะแรกเท่านั้น ผู้ป่วยมีความพึงพอใจ ในการดูแลรักษา การประเมินการให้รางวัลมี ทั้งการสังเกตอย่างไม่เป็นทางการ การสนทนา และการใช้แบบสำรวจความคิดเห็นของผู้ป่วย เมื่อ Best Practice เป็นของดีแน่นอนต้อง มีการนำแนวคิดนี้ไปใช้ ความโด่งดังของ Best Practice เกิดขึ้นเมื่อหน่วยงานในภาครัฐกิจได้นำไปใช้ เป็นรางวัล หรือสิ่งจูงใจให้กับฝ่ายหรือแผนกต่าง ๆ ขององค์กร เพื่อกระตุ้นให้เกิดการสร้างสรรค์ ผลงาน และวิธีการปฏิบัติงานที่ดี สามารถสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้าอันนำมาสู่การสร้างผลกำไร ให้บริษัทหรือองค์กร ผลตอบแทนสำหรับฝ่ายหรือแผนกที่จะได้รับรางวัลนั้นในระยะแรกมักจะ เป็นถ้วยรางวัล และเงินสดเป็นส่วนใหญ่ แต่ในระยะต่อมาหลายองค์กรเห็นว่าการให้รางวัลดังกล่าว ไม่สามารถกระตุ้นการทำงานได้เพียงพอและยั่งยืน จึงได้เปลี่ยนรางวัลและรูปแบบการให้รางวัล โดยเน้นรางวัลในสิ่งที่ไม่สามารถสัมผัสได้ เช่น การให้โอกาสการทำงานที่ยืดหยุ่นมากขึ้น การผ่อนคลายกฎระเบียบการทำงาน และการให้โอกาสผู้ปฏิบัติระดับล่างเข้าถึงผู้บริหารระดับสูง ได้ง่าย และไม่เป็นการยุ่งยาก

สมพร เพชรสงค์ (2550, น. 15) กล่าวว่า จุดเริ่มต้นของแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) เริ่มต้นจากวงการแพทย์เป็นวิธีการปฏิบัติงานที่ดีไม่ว่าจะนำไปปฏิบัติที่ไหนอย่างไร ซึ่งผลงานที่ปฏิบัติได้นั้นได้นำไปสู่ผลสำเร็จของหน่วยงาน จำเป็นต้องมีการแลกเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติงาน ที่ดีกับหน่วยงานย่อยและมีการแลกเปลี่ยนระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งเป็นหน่วยงานภายนอก

ผลสุดท้ายแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (best practices) ก็มีการนำไปใช้จนได้มาตรฐานในสหรัฐอเมริกา ได้มีสมาคมวิชาชีพทางการแพทย์มีการรวมตัวกันเพื่อปรับปรุงคุณภาพการดูแลผู้ป่วย สมาชิกของสมาคมจะทำการปรับปรุงคุณภาพเครื่องมือ โปรแกรมการดูแลสุขภาพ ในราคาต่ำแต่ให้ความพึงพอใจแก่ผู้ป่วย ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ต้องอาศัยการแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน การจัดกิจกรรม การดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีการแจกรางวัล Best Practice เพื่อกระตุ้นในการปรับปรุงคุณภาพ ผลงาน รางวัลแบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ตามลักษณะของผลงานต่าง ๆ ซึ่งเชื่อถือได้ว่าเป็นผลงานชั้นเยี่ยมในแต่ละประเภท ส่วนรางวัลใหญ่มีเพียงรางวัลเดียว คือ Grand Prize ผู้ชนะจะได้รางวัลเป็นเงิน 2,400,000 บาท ได้เข้าร่วมสัมมนาในระดับชาติของสมาคม ผลงานจะได้รับการตีพิมพ์ในวารสาร Best Practice และเว็บไซต์ของสมาคม ซึ่งมีลักษณะที่เกิดขึ้นจากความพึงพอใจของผู้รับบริการ ซึ่งการประเมินสำหรับการได้รับรางวัลนี้มีวิธีการที่หลากหลายทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ตลอดจน ใช้การสนทนาและมีการใช้แบบสำรวจความคิดเห็นของผู้รับบริการ สำหรับใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

ชัยพจน์ รักรงาน (2547, น. 8-9) ในส่วนของวงการการศึกษาในประเทศไทย แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศเริ่มเข้ามาใน พ.ศ.2546 พร้อม ๆ กับโครงการ “โรงเรียนในฝัน” ที่มุ่งให้เกิดการปรับวิธีเรียน เปลี่ยนวิธีสอน ยกกระดับคุณภาพ การศึกษาและการเรียนรู้ทั้งระบบให้ทันสมัย เพื่อให้ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ คิดเป็น มีทักษะ ชีวิต มีความเป็นไทย และมั่นใจในตนเอง แนวคิดพื้นฐานที่มีส่วนสำคัญในการนำแนวคิด เรื่อง Best Practices มาใช้การพัฒนางาน ประกอบด้วย 1) ความต้องการในการแสวงหาข้อมูลหรือ ความรู้เพื่อนำสู่การพัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุด หรือการนำความรู้ไปใช้เพื่อการสร้างประโยชน์ (Knowledge Application) 2) ความเชื่อว่าความรู้ หรือแหล่งข้อมูลไม่มีเฉพาะในเอกสาร ในตำรา หรือจากการเรียนรู้ตามรูปแบบเดิม เช่น การอบรม โดยฟังจากวิทยากรเท่านั้น หากแต่ข้อมูลหรือความรู้อยู่ในตัวบุคคลที่ประสบความสำเร็จในการทำงานหรือการใช้ชีวิต หรือในองค์กรที่ปฏิบัติงาน ที่ประสบผลสำเร็จ (Knowledge Generation) 3) ความเชื่อในวิธีการเรียนรู้ที่เป็นกระบวนการ จัดการกับความรู้ (Knowledge Management หรือ Knowledge Integration) มีผู้ที่นำเสนอความหมายของ Best Practices ที่น่าสนใจ เป็นต้น โดยจัดให้มีการประกวด Best practice ทั้งในส่วนของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดกระแสการสร้างแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในวงการการศึกษาไทย กระทั่งทุกวันนี้

ความหมายของการปฏิบัติที่ดี

นักการศึกษาและนักวิชาการได้ให้ความหมายของการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ไว้ดังนี้

สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2554, น. 23) ได้กล่าวถึงนิยาม Best Practice เป็นวิธีปฏิบัติ ในกระบวนการธุรกิจ ซึ่งมีส่วนอย่างยิ่งในการทำให้องค์กรไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ ด้วยผลลัพธ์ ในการดำเนินการที่เป็นเลิศ สร้างความยั่งยืนให้กับองค์กร

กัญญาดา อนุวงศ์ และพิชญ์ญาภักดิ์ เจียมจรัสโชค (2553) ให้ความหมายของแนวปฏิบัติ ที่เป็นเลิศ ว่าหมายถึง วิธีปฏิบัติหรือขั้นตอนการปฏิบัติที่ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จ หรือ สู่ความเป็นเลิศตามเป้าหมาย เป็นที่ยอมรับในวงวิชาการหรือวิชาชีพนั้น ๆ มีหลักฐานของความสำเร็จ ปรากฏชัดเจน โดยมีการสรุปวิธีปฏิบัติหรือขั้นตอนการปฏิบัติตลอดจนความรู้และประสบการณ์ บันทึกลงเป็นเอกสาร เผยแพร่ให้หน่วยงานภายในหรือภายนอกนำไปใช้ประโยชน์ได้

สมพร เพชรสงค์ (2548) ให้ความหมายของแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศไว้ว่าเป็นวิธีการทำงาน ที่ดีที่สุดในเรื่องนั้น ๆ ซึ่งอาจจะเป็นระบบบริหาร เทคนิควิธีการต่าง ๆ ที่ทำให้ผลงานบรรลุเป้าหมาย ระดับสูงสุด แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศจึงไม่ได้เป็นแค่วิธีการทำงานที่ดีเท่านั้นแต่เป็นการทำงานที่ดีกว่าหรือ ดีที่สุด ซึ่งมีทั้งการทำงานในเชิงระบบบริหารและเทคนิควิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ผลงานนั้น บรรลุเป้าหมายสูงสุด ผลสุดท้ายของแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศคือ การนำไปใช้จนเป็นมาตรฐาน

วิทวัส ยิ่งยงสิริรัตน์ (2559, น. 6) ได้ให้ความหมายของแนวปฏิบัติที่ดีไว้ว่า หมายถึง วิธีปฏิบัติ หรือขั้นตอนการปฏิบัติที่ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จหรือนำไปสู่ความเป็นเลิศ ตามเป้าหมาย

ศิริอาภรณ์ เจริญรัตน์ (2559, น. 4) ได้ให้ความหมายของแนวปฏิบัติที่ดีไว้ว่า หมายถึง วิธีการหรือแนวทางในการปฏิบัติทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จ ซึ่งเป็นผลมาจากการนำความรู้ไปปฏิบัติจริง แล้วสรุปความรู้และประสบการณ์นั้น ๆ เกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านงานวิชาการของสถานศึกษา การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนตลอดถึงการปรับปรุง พัฒนาการเรียน การสอนของนักเรียนให้มีคุณภาพ ซึ่งจะส่งผลถึงประสิทธิภาพในการบริหารงาน

วิโรจน์ ไชยภักดี (2562, น. 15) ได้ให้ความหมายของแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ ในการบริหารงานโรงเรียน หมายถึง วิธีการ หรือแนวทาง ดำเนินการที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้ ในการบริหารงานโรงเรียน ภายใต้เงื่อนไขของบริบทต่าง ๆ ซึ่งเป็นผลมาจากการวิเคราะห์สภาพ จุดแข็ง-จุดอ่อนของโรงเรียน แล้วนำวิธีการหรือแนวทางดำเนินการนั้น ๆ ไปปฏิบัติจริงให้สำเร็จ โดยมุ่งหวังให้เกิดผลลัพธ์ที่ดี ในการสร้างและพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนองต่อเป้าหมายของโรงเรียนและความคาดหวังของผู้ปกครอง ชุมชน จากนั้น ทำการสรุปวิธีการหรือแนวทางดำเนินการนั้น ๆ ให้เป็นแนวปฏิบัติที่ดีที่สุดของโรงเรียน ณ เวลานั้น ๆ

จากความหมายของแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ที่นักวิชาการและนักการศึกษากล่าวมา ทั้งหมดนั้น เมื่อให้ความหมายสอดคล้องกับงานวิจัยที่ศึกษาสามารถสรุปได้ว่า หมายถึง วิธีปฏิบัติ และ กิจกรรมทุกอย่างในโรงเรียนที่มีส่วนในการพัฒนา ปรับปรุงให้ทักษะภาษาอังกฤษของผู้เรียน

มีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่งผลให้ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศเป็นผลสำเร็จอย่างต่อเนื่อง และเกิดความเป็นเลิศเป็นที่ประจักษ์สามารถสร้างความพึงพอใจให้กับผู้เรียน ชุมชน และบุคลากรภายในสถานศึกษา

ความสำคัญของการปฏิบัติที่ดี

บรูซีย์ ศิริมหาสาคร (2548) ได้กล่าวถึงหลักการไว้ว่า “ถ้านำความรู้ไปใช้ ความรู้นั้นก็ยิ่งเพิ่มคุณค่า เพราะทำให้เกิดการต่อยอดความรู้ให้แตกแขนงออกไปอย่างกว้างขวาง” ดังนั้นเป้าหมายของแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศก็เพื่อให้องค์กรและคนในองค์กรมีแนวทางการปฏิบัติที่เป็นเลิศ ซึ่งการจัดการ ที่เป็นเลิศสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้หลายกรณี ดังนี้

1. Best Practices กับการจัดการความรู้ การจัดการความรู้จะบรรลุเป้าหมายได้จะต้องทำ Best Practices ให้ปรากฏให้ชัดแจ้ง เช่น เอกสารรายงานคู่มือการปฏิบัติงาน เพื่อให้ผู้อื่น ได้นำไปใช้ พัฒนางานแบบต่อยอดความรู้ และสามารถจัดเก็บ Best Practices นั้นไว้ในคลังความรู้ขององค์กร ไม่ให้ความรู้นั้นหายไปกับบุคคล เมื่อบุคคลนั้น ๆ ออกจากองค์กรไปแล้ว

2. Best Practices กับองค์กรแห่งการเรียนรู้ การจัดการความรู้เป็นเรื่องสำคัญที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ และประยุกต์ใช้ความรู้ รวมทั้งแปลงความรู้ของคนไปเป็นความรู้ขององค์กร การที่จะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ นั้น จะต้องมียุทธศาสตร์ 5 ด้าน ได้แก่ การแก้ปัญหาอย่างมีระบบ การทดลอง ศึกษาหาแนวทางใหม่ ๆ การเรียนรู้จากประสบการณ์ในอดีต การเรียนจากวิธีการปฏิบัติ ที่เป็นเลิศของคนอื่นและการถ่ายทอดความรู้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพทั่วทั้งองค์กร จะเห็นได้ว่า Best Practices เป็นสิ่งสำคัญเพราะเป็น 1 ใน 5 ของยุทธศาสตร์ในองค์กรแห่งการเรียนรู้

3. Best Practices กับการฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษา ตามหลักสูตรการอบรมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาของสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา กำหนดให้ผู้เข้ารับการอบรมต้องฝึกปฏิบัติงานในสถานศึกษาต้นแบบเพื่อศึกษา Best Practices ของสถานศึกษานั้น ๆ ว่ามีวิธีการบริหารงานอย่างไรจึงจะประสบความสำเร็จแล้วจัดทำเป็นเอกสารนำเสนอ ทำให้ได้แนวทางปฏิบัติที่จะนำไปใช้ในการบริหารโรงเรียนของตน

4. Best Practices กับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทย การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ควรจะเริ่มต้นจากการค้นคว้า รวบรวม Best Practices ด้านการบริหารการศึกษา ด้านการเรียนการสอน จากเอกสารและตัวบุคคลต่าง ๆ ที่มีความเชี่ยวชาญแล้วถ่ายทอดความรู้เหล่านั้นสู่ครูคนอื่น ๆ เพื่อเป็นเครือข่ายแตกสาขากันออกไปโดยใช้ฐานความรู้และประสบการณ์ของครูที่ประสบความสำเร็จด้านการบริหารการศึกษาและการเรียนการสอนเป็นแรงขับเคลื่อนในการพัฒนาครูให้ขยายออกไปอย่างกว้างขวาง

นอกจากนี้ คานเตอร์ อาร์ เอ็ม (Kanter) (2003) กล่าวว่า การนำ Best Practices ไปใช้ในองค์กร จะทำให้องค์กรประสบความสำเร็จได้ดี เพราะ

1. บุคลากรมีมาตรฐาน การปฏิบัติงานสูง
2. บุคลากรมีความรู้และเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานจนค้นพบมาตรฐานการปฏิบัติงานระดับสูงได้ด้วยตนเอง
3. พันธกิจสำเร็จลุล่วงได้เพราะการใช้จ่ายงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ
4. เป็นการเพิ่มทักษะในการปฏิบัติงานในหน้าที่
5. เป็นฐานสำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันของบุคลากรในองค์กร
6. การมีเครือข่ายสำหรับแลกเปลี่ยนเรียนรู้
7. การทำงานจะดำเนินการเป็นไปอย่างอัตโนมัติ
8. เป็นการทบทวนการปฏิบัติงานที่ผ่านมาของบุคลากรด้วยตนเอง
9. มาตรฐานการปฏิบัติงานสูงขึ้นและเป็นการค้นพบสิ่งที่ดีที่สุดในการปฏิบัติงานด้วยตนเอง
10. ช่วยให้ผู้บุคลากรในองค์กรมีมาตรฐานการปฏิบัติงานที่ดีและสูงขึ้นส่งผลให้องค์กรมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล
11. บุคลากรมีแนวความคิดที่สร้างสรรค์และมีการคิดอย่างเป็นระบบในการเรียนรู้สำหรับนำไปปฏิบัติงาน

การนำแนวคิดของการปฏิบัติที่ดีไปใช้

สมพร เพชรสงค์ (2548, น. 16-18) ความโด่งดังของการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) เกิดขึ้นเมื่อหน่วยงานในภาครัฐกิจได้นำไปใช้เป็นรางวัลหรือสิ่งจูงใจให้กับฝ่ายหรือแผนกต่าง ๆ ขององค์กร เพื่อกระตุ้นให้ฝ่ายต่าง ๆ เกิดการสร้างสรรค์ผลงาน และวิธีปฏิบัติที่สามารถสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้าอันนำไปสู่การสร้างผลกำไรให้กับองค์กร ผลการรับรางวัลสมัยแรก ๆ จะเป็นถ้วยรางวัล แต่ต่อมาหลาย ๆ องค์กรเห็นว่า การให้รางวัลดังกล่าวไม่สามารถกระตุ้นการทำงานได้เพียงพอและยั่งยืนได้ จึงเปลี่ยนรางวัลและรูปแบบการให้รางวัล โดยเน้นรางวัลในสิ่งที่ไม่สามารถสัมผัสได้ เช่น การให้โอกาสผู้ปฏิบัติระดับกลางเข้าถึงผู้บริหารระดับสูงได้ง่ายขึ้นและไม่เป็นทางการ (Best Practice) ที่ดีควรจะมาจากระบวนการค้นหาที่ดีเช่นกัน ต้องตอบคำถามให้ได้ก่อนว่า (Best Practice) ที่เราเลือกนั้นมาจากกระบวนการคัดเลือก การวางแผน การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นระบบหรือไม่ กลุ่มงานประเมินและกำหนดมาตรฐานงานได้จัดการความรู้เรื่องการจัดทำ (Best Practice) พบว่าขั้นตอนการค้นหา (Best Practice) เป็นสิ่งจำเป็น และไม่ควรละเลย ไม่ควรเลือกหรือตัดสินใจความรู้สึก แต่ควรยอมรับได้ด้วยหลักการและเหตุผล และจากระบบข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง มีขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดเป้าหมายในการค้นหา (Best Practice) ให้ชัดเจนว่าต้องการศึกษาอะไร เช่น การพัฒนาองค์กรด้านบุคลากรหรือการจัดการเรื่องอื่น เพราะจะได้ไม่สับสนในการจัดเก็บข้อมูลและคำนึงถึงว่า (Best Practice) นั้นเป็นสิ่งที่ “ปฏิบัติได้จริงและเห็นผลแล้ว” ไม่ใช่แนวคิดทฤษฎีเท่านั้น ต่อมาก็ควรพิจารณาว่าขั้นตอน/วิธีปฏิบัติขององค์กรนั้น ๆ เป็น “นวัตกรรม” หรือบทเรียนที่มีคุณค่าแก่การเรียนรู้หรือไม่ ตั้งคำถามต่อไปว่า นวัตกรรมนั้น คืออะไร (What) ทำอย่างไร (How) ทำเพื่ออะไร ทำไมจึงทำ (Why) แล้วดำเนินการจัดเก็บข้อมูลนำมาวิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้สำเร็จและบทเรียนที่ได้เรียนรู้

2. กำหนดเกณฑ์ หรือองค์ประกอบในการคัดเลือกหรือค้นหา เช่น ควรดูจากผลงานกิจกรรมที่ได้การยอมรับว่าเป็นแบบอย่างที่ดี มีเอกลักษณ์ที่โดดเด่น ได้รับรางวัลการยกย่องชมเชยจากหน่วยงานต่างๆ เป็นสถานที่ศึกษาดูงาน ผู้นำมีความสามารถถ่ายทอดความรู้ได้ คณะกรรมการ/แกนนำมีความเข้มแข็งในการจัดการ มีประสิทธิภาพ สมาชิกกลุ่มร่วมมือ มีส่วนร่วม มีความสามัคคี เป็นต้น

3. มีวิธีการคัดเลือกที่เป็นระบบ มีขั้นตอนที่ชัดเจน เช่น การประกาศให้ทราบถึงเป้าหมายหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกรับสมัคร ให้ข้อมูลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง แจกกลุ่มเป้าหมายอย่างทั่วถึง

4. วางแผน กำหนดแนวทางและรูปแบบในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ จัดทำแผนการจัดเก็บข้อมูล การจัดทำเครื่องมือจัดเก็บข้อมูล และการประสานกลุ่มเป้าหมายให้พร้อมในการจัดเก็บข้อมูล การจัดเก็บข้อมูลในพื้นที่จึงต้องการการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและร่วมกันค้นการปฏิบัติจริงที่ทำและมีความสำเร็จที่ยอมรับร่วมกัน

5. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามแผน ได้แก่ การจัดเก็บข้อมูลจากเอกสาร เช่น รายงานการประชุม สมุดทะเบียนบัญชีผลงานหรือสมุดตรวจเยี่ยม เอกสารรายงานการประสานงานต่างๆ และการเก็บข้อมูลจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น การสัมภาษณ์ การสอบถามจากประธานหัวหน้าคณะ และสมาชิกหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่างๆ

6. การสรุปสังเคราะห์ นำข้อมูลที่ได้มาเรียบเรียง สรุปวิเคราะห์ เปรียบเทียบข้อมูลจัดการเขียนรายงาน บันทึกองค์ความรู้หรือบทเรียนที่ควรเรียนรู้ นำเสนอข้อมูลที่ยืนยันแล้วย้อนกลับให้กลุ่มเป้าหมายมีโอกาสทบทวนแก้ไขเพิ่มเติม

7. ดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์สร้างการเรียนรู้ในวงกว้าง ทั้งในรูปแบบเอกสารและการเรียนรู้ทางอินเทอร์เน็ต ถ้าเป็นการเขียนจากประสบการณ์ การเขียนจากประสบการณ์ที่ดีต้องเชื่อมโยงประเด็นที่ต้องการเขียนกับข้อสรุปการเรียนรู้ที่มี ต้องเริ่มคิดก่อนว่าต้องการเขียนอะไรพิจารณาในเบื้องต้นว่าบทเรียนมีคุณค่า มีความสำคัญอย่างไร เหมาะสมจะนำมาถ่ายทอดหรือไม่ ใครเป็นผู้อ่านและใช้ประโยชน์ ต้องการให้นำไปปฏิบัติต่อหรือไม่ และมีข้อในการพิจารณา

เลือกประเด็นคือ ควรมีเนื้อหาหลักที่ต้องการอธิบายเพียงประเด็นเดียว ควรหาข้อมูลมาสนับสนุน วิเคราะห์ประเด็นที่จะเขียนที่สามารถตรวจสอบยืนยันความถูกต้องได้

สุนิศา อุดมเดช (2558, น. 31) การเขียนโดยทั่วไปมักถ่ายทอดจากประสบการณ์ จากการพูดคุยและกิจกรรมทางสังคมต่างๆ ซึ่งเป็นการเขียนโดยผู้ปฏิบัติเองหรือบุคคลภายนอก ก็จะเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยขยายหรือถ่ายทอดสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการทำงานไปยังที่อื่น เป็นการป้องกันการดำเนินงานที่เคยผิดพลาดมาแล้วและปรับปรุงงานเดิมให้ดีขึ้น สามารถใช้เป็นข้อมูล สำหรับวางแผนวางโครงการต่อเนื่องจากงานเดิมหรือโครงการใหม่ การเขียนจากประสบการณ์ ต่างจากการเขียนแบบรายงานวิเคราะห์ตรงที่ไม่ต้องเริ่มจากสมมติฐานหรือหลักการ ทฤษฎีใดๆ แต่เขียนจากความจริง โดยใช้วิธีเขียนแบบเรเล่าเรื่องลำดับในสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปสู่คนอื่น จึงทำให้ผู้ปฏิบัติ เองและบุคคลภายนอกสามารถเรียนรู้ร่วมกันได้

สรุปได้ว่าการเขียนโดยทั่วไปนั้น ไม่ว่าจะเป็นการเขียนบอกเล่าซึ่งการบรรยายนั้น จะได้มาด้วยประสบการณ์ หรือการเขียนแบบรายงานวิเคราะห์ ซึ่งการเขียนแบบนี้จะแตกต่างกับ การเขียนแบบเล่า คือ ผู้บรรยายจะนำความคิดบรรยายถึงผลกระทบ มองหาปัญหา และมองคำตอบ มุมใหม่เข้าไปในบทความนั้น จะเห็นได้ว่าไม่จะเป็นการเขียนแบบใด ล้วนแต่เป็นการสื่อสาร โดยใช้ภาษาเพื่อทำให้บุคคลอื่นๆ ได้ทราบถึงข่าวสาร และแลกเปลี่ยนเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ หรือความคิด ใหม่ๆ เพื่อให้สมองมีการพัฒนา

แนวทางการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ในหน่วยงานทางการศึกษา

หน่วยงานทางการศึกษานั้น สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2546, น. 8) กล่าวว่า best practices สามารถเกิดขึ้นได้หลายช่องทางดังตัวอย่างต่อไปนี้

1. เกิดจากบุคคลอันมากจากการเรียนรู้ประสบการณ์ ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่มุ่งหวัง ความสำเร็จ คิดเชิงอนาคต คิดเพื่อเปลี่ยนแปลง ส่วนผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาก็ได้ จากการเรียนรู้ในการปฏิบัติภารกิจริเริ่มสร้างสรรค์การแก้ปัญหาการทำงาน การให้ข้อเสนอแนะ ต่อผู้บริหาร หรืออาจจะเกิดจากแนวคิดคำปรารภของคณะกรรมการของผู้ปกครอง ของประชาชน หรือ ผู้รับบริการ ก่อให้เกิดการสร้างสรรควิธีการใหม่หรือที่ดีกว่า

2. เกิดจากปัญหาอุปสรรค ในการบริหารจัดการทั้งระบบ ทั้งปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และ ผลผลิต ไม่ได้ตามเป้าหมายความกดดันจากผู้รับบริการ การขับเคลื่อนนโยบาย ของผู้บริหารระดับสูง ภาวะข้อจำกัดของทรัพยากรทางการบริหาร ภาวะวิกฤติทำให้มีการแสวงหา แนวทาง กระบวนการ วิธีการที่ดีกว่า เพื่อให้ได้ผลผลิตความสำเร็จสูงสุด

3. เกิดจากแรงขับเคลื่อนการพัฒนา ค้นหาวิธีใหม่เพื่อเพิ่มผลผลิตกำไร หรือ สร้างความพึงพอใจให้ผู้รับบริการ เสริมสร้างประสิทธิภาพขององค์กร

จากแนวคิดการเกิดขึ้นของ best practices จะเห็นได้ว่า การดำเนินงานใด ๆ ก็ตามของแต่ละหน่วยงานผู้นำองค์กร หรือผู้บริหารโดยเฉพาะผู้บริหารการศึกษาต้องเป็นผู้จุดประกายการพัฒนา เริ่มมีการปรับเปลี่ยนแนวความคิด แนวทางปฏิบัติให้กับผู้ร่วมงานได้ทราบแนวทางการดำเนินงาน เพื่อร่วมกันแสวงหาแนวทางในการพัฒนาองค์กรของตนให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงหรือการแข่งขันมิฉะนั้นอาจล่าหลัง ไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก อันอาจจะส่งผลถึงความอยู่รอดขององค์กรหรือสถานศึกษาในที่สุด ในหัวข้อถัดไปจะได้กล่าวถึงขั้นตอนการดำเนินงานหรือ การสร้าง best practices ให้เกิดขึ้นในองค์กรหรือสถานศึกษาซึ่งมีหลากหลายวิธีขอยกตัวอย่างมาพอสังเขป ดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินงาน best practices

การพัฒนาองค์กรโดยเฉพาะหน่วยงานทางการศึกษาด้วยการนำแนวคิดของ best practices มาใช้มีหลายแนวความคิดขึ้นอยู่กับวิสัยทัศน์พันธกิจ วัตถุประสงค์เป้าหมายหลักของสถานศึกษาว่าต้องการพัฒนาไปในทิศทางใด เน้นด้านใดเป็นหลัก ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมมากน้อยเพียงใดอย่างไรก็ตามได้มีผู้กล่าวถึงขั้นตอนการดำเนินงานของ best practices ที่สำคัญ ดังนี้

สมพร เพชรสงค์ (2548, น. 38) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการดำเนินงานของ Best Practices มีข้อเสนอแนะไว้ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ภารกิจที่แท้จริงของหน่วยงานนั้น ๆ

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาวิเคราะห์สภาพของหน่วยงาน ซึ่งอาจดำเนินการได้หลายวิธี เช่น ใช้วิธีการสำรวจ การระดมความคิด การใช้ SWOT เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดภาพความสำเร็จในอนาคต จัดทำรูปแบบ (model) วิธีดำเนินงาน

ขั้นตอนที่ 4 การปฏิบัติตามแบบวิธีการ อาจจะเริ่มทดลองนำร่องตรวจสอบประเมินผลอย่างต่อเนื่องเป็นระยะ

ขั้นตอนที่ 5 ประเมินผลวิเคราะห์เปรียบเทียบในด้านขั้นตอน ระยะเวลางบประมาณ และผลที่ได้รับกับวิธีการเดิม

ขั้นตอนที่ 6 ปรับปรุง พัฒนา และขยายผลการนำไปใช้ในหน่วยงานให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 7 การบันทึก เขียนรายงานใช้เป็นมาตรฐานในการปฏิบัติ

แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมงานอาชีพในสถานศึกษา

ความหมายของการส่งเสริมงานอาชีพ

สุรชาติ ศรีสรานุกุลวงศ์ (2550) ได้อธิบายถึงความหมายของอาชีพ หมายถึง การทำมาหากินจากการทำงานหรือกิจกรรมใดๆที่ก่อให้เกิดผลผลิตและรายได้ เป็นงานที่สุจริต ไม่ผิด

ศีลธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม ความสำคัญของอาชีพ การมีอาชีพเป็นสิ่งสำคัญในวิถีชีวิตและการดำรงชีพในปัจจุบัน เพราะอาชีพเป็นการสร้างรายได้เพื่อเลี้ยงชีพตนเองและครอบครัว อาชีพก่อให้เกิดผลผลิตและการบริการซึ่งตอบสนองผู้บริโภค และที่สำคัญคือ อาชีพมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศชาติ ความสำคัญของอาชีพจึงเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจชุมชน ส่งผลถึงความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติ

ความหมายของแนวปฏิบัติที่ดีในบทความที่เกี่ยวข้อง เรื่อง “WHAT IS THE BEST EDUCATION PRACTICE?” ของ David Arendale (2015) กล่าวถึง Best Practice ในเรื่อง การศึกษามีความหลากหลายของกิจกรรมแต่ละนโยบาย และวิธีการเขียนกิจกรรม เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกในทัศนคติของนักเรียน หรือพฤติกรรมทางวิชาการ คำเหล่านี้รวมถึง การกำหนดต่อไปนี้ ที่แตกต่างกันในระดับของนักเรียน ที่ต้องการได้ผลลัพธ์แนวโน้มสถาบันที่ต้องการตรวจสอบหรือเป็นแบบอย่าง

จारी ทองคำสิง (2544) ได้กล่าวว่า การส่งเสริมอาชีพ หมายถึง การดำเนินการ ที่มุ่งพัฒนาประสิทธิภาพการผลิต อันได้แก่ การเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ และการแก้ไขปัญหา ด้านปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการอาชีพเพื่อยกระดับฐานะความเป็นอยู่ กิจกรรมแนะแนวอาชีพ ที่ควรจัดในสถาบันการศึกษา

1. การจัดกิจกรรมแนะแนวอาชีพในระดับประถมศึกษา

1.1 เด็กในวัยประถมศึกษาเปรียบเสมือนไม้อ่อนที่กำลังเจริญเติบโตจึงควรได้รับการเพาะปลูกหรือปลูกฝังด้วยกันมันรดน้ำพรวนดินหรืออบรมสั่งสอน เพื่อให้เกิดคุณสมบัติต่าง ๆ ที่ดีงามต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพต่อไปในอนาคต คือ เจตคติที่ดีต่ออาชีพ ไม่ควรดูถูกงาน มีความรักและความพึงพอใจในงานและที่สำคัญ คือ ควรปลูกฝังให้มีกิจจะนิสัยที่ดีในการทำงาน เช่น ความขยันหมั่นเพียร ความตรงต่อเวลา ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ความมานะอดทน หรือใจสู้งานทุกชนิด เป็นต้น

1.2 ในการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ อันได้แก่ งานบ้าน งานเกษตร งานประดิษฐ์ และงานช่าง ซึ่งต้องปลูกฝังให้เด็กมีเจตคติที่ดีและกิจจะนิสัยที่ดีนั้น สิ่งที่ครูควรจะเน้นมากเป็นพิเศษ คือ ความรักเอาใจใส่ต่องานและความภาคภูมิใจในผลงานหรือความสำเร็จในงานให้มากกว่าความสวยงามปราณีตของผลงานที่เด็กทำ และเน้นด้านความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก

1.3 ควรจัดให้มีวัสดุสิ่งพิมพ์ ชื่อการเรียนหนังสืออ่านประกอบเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับวัยและระดับการอ่านของเด็กวัยประถมศึกษา เช่น ในลักษณะภาพโปสเตอร์ หนังสืออ่านสำหรับเด็ก เกม ของเล่นที่แสดงอาชีพต่างๆไปในตัวด้วย เป็นต้น

1.4 จัดกิจกรรมให้เด็กได้มีโอกาสเล่าเรื่องหรือเขียนเรียงความเกี่ยวกับอาชีพของพ่อแม่ ญาติพี่น้องหรืออาชีพต่างๆที่พบเห็นในท้องถิ่น

1.5 จัดกิจกรรมให้เด็กได้มีโอกาสเล่าเรื่องหรือเขียนเรียงความเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ตามความสนใจของเด็ก เพื่อให้เด็กได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน ทั้งนี้เพื่อครูจะได้สอดแทรก ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอาชีพนั้น ๆ ด้วย

1.6 จัดกิจกรรมให้เด็กได้มีโอกาสรายงานการทำงานหรือกิจวัตรประจำวันของตนเอง ว่าได้ทำอะไรบ้างเพื่อตนเอง เพื่อครอบครัวและชุมชน ทั้งนี้เพื่อปลูกฝังความรู้สึกในตัวเด็กว่าในชีวิต ของคนเรานั้นจะต้องมีงานทำหรือ “ชีวิตก็คืองาน” นั่นเอง

1.7 จัดกิจกรรมทัศนศึกษาพาเด็กไปชมแหล่งประกอบอาชีพต่างๆในท้องถิ่นให้เด็ก ได้มีโอกาสพบเห็นสภาพที่แท้จริงของการประกอบอาชีพ ให้เด็กได้มีโอกาสคุยสนทนากับ ผู้ประกอบอาชีพและเมื่อกลับจากทัศนศึกษาแล้ว ควรให้เด็กได้มีโอกาสเล่ารายงานหรือ เขียนเรียงความเกี่ยวกับสิ่งที่เขาได้พบเห็น

1.8 จัดนิทรรศการแสดงผลงานของเด็กหรือตลาดนัดจำหน่ายผลงานของเด็ก ที่ได้จากการเรียนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ และเชิญชวนให้พ่อแม่ผู้ปกครองและประชาชน ในท้องถิ่นมาชมหรือซื้อเพื่อช่วยส่งเสริมให้เด็กมีความภูมิใจในผลงานของตน

1.9 จัดประชุมพ่อแม่ผู้ปกครองของเด็ก เพื่อชี้แจงเกี่ยวกับเป้าหมายของ การให้การศึกษา และการฝึกฝนให้เด็กมีทักษะพื้นฐานในด้านอาชีพ รวมทั้งการขอความร่วมมือ จากพ่อแม่ผู้ปกครองของเด็ก ให้ช่วยเอาใจใส่ในการทำงานและการมอบหมายงานต่างๆให้เด็กทำ ที่บ้านด้วย

2. การจัดกิจกรรมแนะแนวอาชีพในระดับมัธยมศึกษา สามารถจัดได้หลายแบบ ตามความเหมาะสม ความพร้อม และความสามารถของโรงเรียน ซึ่งรวมถึงเวลา งบประมาณ และ ตัวบุคคลผู้ดำเนินงานหรือผู้รับผิดชอบกิจกรรมแนะแนวอาชีพที่ควรจัดในระดับมัธยมศึกษา ได้แก่

2.1 ชี้แจงให้เด็กเห็นคุณค่าของวิชาต่าง ๆ ที่เรียน ว่าวิชาเหล่านั้น ทางวิชาบังคับและ วิชาเลือกมีความสัมพันธ์และมีประโยชน์อย่างไรต่ออาชีพ หรือการประกอบอาชีพในอนาคต ทั้งนี้ เพื่อให้เด็กเรียนวิชาต่างๆ หรือแผนการเรียนที่เลือกอย่างมีความหมายและมีเป้าหมาย วิธีการให้เด็ก รู้คุณค่าของวิชาต่าง ๆ อาจจัดในรูปของการจัดนิทรรศการทางวิชาการให้มีส่วนร่วมสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน

2.2 ใช้เครื่องมือตรวจสอบความสนใจและความถนัดของเด็กในอาชีพต่างๆ เช่น แบบตรวจสอบความสนใจในอาชีพของสำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ และ ของคณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นต้น

2.3 จัดให้เด็กอภิปรายกลุ่มเกี่ยวกับอาชีพต่างๆในคาบกิจกรรมแนะแนว โดยพยายาม เลือกรายอาชีพต่างๆที่เห็นว่ามีส่วนสัมพันธ์กับวิชาเรียน หรือเลือกหัวข้อที่ดึงดูดความสนใจเด็ก เช่น การเตรียมตัวเลือกอาชีพในชุมชนของเรา จะใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์อย่างไร

2.4 ส่งเสริมให้มีการจัดชุมนุมหรือชมรมอาชีพต่างๆตามความสนใจและความถนัด เช่น ชุมนุมเกษตรกร ชุมนุมแม่บ้านการเรือน ชุมนุมนักธุรกิจ ชุมนุมดนตรี ชุมนุมศิลปะการแสดง ชุมนุมนักหนังสือพิมพ์ เป็นต้น

2.5 จัดให้มีบทความแนะนำอาชีพเผยแพร่ในหนังสือพิมพ์หรือข่าวสารประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับชีวประวัติของผู้ประสบความสำเร็จในอาชีพ การสัมภาษณ์ศิษย์เก่าผู้ประสบความสำเร็จในอาชีพต่างๆที่น่าสนใจ

2.6 จัดป้ายสารสนเทศหรือป้ายนิทรรศการเกี่ยวกับอาชีพต่างๆที่น่าสนใจเป็นประจำทุกสัปดาห์หรือทุกเดือนในห้องสมุด หรือตั้งไว้ในที่เด็กเห็นได้ง่าย อาจมีแผนภูมิ โปสเตอร์ภาพถ่ายประกอบ เพื่อดึงดูดความสนใจ และควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดด้วย

2.7 จัดฉายภาพยนตร์ ภาพนิ่ง สไลด์ หรือวิดีโอเทป เกี่ยวกับอาชีพต่างๆ ให้เด็กได้มีโอกาสชมบ่อยๆ เพื่อให้เด็กมีความเข้าใจและสนใจในอาชีพมากขึ้น

2.8 จัดกิจกรรมอาชีพทัศนศึกษา พาเด็กไปชมกิจกรรมของโรงงาน บริษัท ห้างร้าน และแหล่งอาชีพต่างๆในชุมชนตามโอกาสอันควร ในการจัดอาชีพทัศนศึกษาณสถานที่ดังกล่าวนี้ ควรมีการวางแผนล่วงหน้า เช่น ให้เด็กเตรียมตั้งคำถามไว้ล่วงหน้า

2.9 จัดให้เด็กมีส่วนร่วมในการสำรวจอาชีพในชุมชน โดยให้นักเรียนออกไปสัมภาษณ์ผู้ประกอบอาชีพต่างๆตามความสนใจ แล้วกลับมารายงานในห้องเรียน

2.10 จัดให้มีโครงการ จัดให้นักเรียนมีประสบการณ์ในงานอาชีพต่างๆตามความสนใจหรือความถนัด โดยให้เด็กได้มีโอกาสชมกิจการ และลองฝึกปฏิบัติงานในส่วนที่ทำได้ อย่างน้อย 7-12 วันทุกภาคเรียนในแหล่งอาชีพต่างๆ

2.11 เชิญพ่อแม่ ผู้ปกครองมาประชุมหรือพบปะ เพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับการเลือกอาชีพของบุตรหลานของตน

2.12 จัดให้เด็กเล่นละครแสดงบทบาทสมมติในอาชีพต่างๆ เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสสอดแทรกความรู้สึกที่มีต่ออาชีพนั้นๆ ทั้งยังเป็นการสอนให้เด็กศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับผู้ประกอบอาชีพต่างๆที่เด็กสนใจด้วย

2.13 จัดให้มีวันอาชีพ หรือตลาดนัดอาชีพ โดยจัดให้มีกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ เช่น จัดป้ายนิทรรศการอาชีพ จัดวิทยากรบรรยายหรืออภิปรายเกี่ยวกับอาชีพต่างๆ การแสดงผลภัณฑ์และผลิตผลของบริษัทห้างร้าน โรงงานต่างๆ การพบปะระหว่างผู้สมัครงานกับนายจ้างที่ต้องการคนงานหรือพนักงาน การฉายภาพยนตร์หรือวิดีโอเกี่ยวกับอาชีพต่างๆ

2.14 จัดให้มีบริการหางานให้เด็กทำในระหว่างเรียน หรือปิดภาคเรียนสำหรับเด็กที่ต้องการหารายได้พิเศษ หรือเด็กยากจนที่ต้องการมีทุนการศึกษา โดยติดต่อประสานงานกับบุคคลและแหล่งงานต่างๆที่ยินดีให้ความร่วมมือ

2.15 จัดบริการหาแหล่งเงินทุนให้เด็กที่สำเร็จการศึกษาสามารถกู้ยืมไปลงทุนในการประกอบอาชีพต่างๆตามความถนัดของเด็กยากจนที่ต้องการมีทุนการศึกษา โดยติดต่อประสานงานกับบุคคลและแหล่งงานต่างๆที่ยินดีให้ความร่วมมือ

2.16 จัดให้มีการติดตามผลและประเมินผลจากการจัดกิจกรรมแนะแนวอาชีพในลักษณะต่างๆ

3. การจัดกิจกรรมแนะแนวในระดับอาชีวศึกษาและระดับวิทยาลัย มีวิธีการจัดเช่นเดียวกับในระดับมัธยมศึกษา แต่สิ่งที่ต้องเน้นเป็นพิเศษ คือ การฝึกอบรมควรเน้นด้านประสบการณ์ หรือทักษะด้านอาชีพ ให้มีความเข้มข้นมากขึ้น และพยายามเน้นเรื่องกิจนิสัย วินัยในการทำงาน ความรับผิดชอบ เป็นต้น ส่วนในด้านการบริการแนะแนวอาชีพที่ควรเน้นเป็นพิเศษคือ

3.1 จัดบริการให้เด็กมีโอกาสออกไปฝึกปฏิบัติงานในแหล่งงานต่างๆ ทั้งของรัฐและเอกชนที่ให้ความร่วมมือในระหว่างเป็นนักศึกษาอยู่

3.2 จัดบริการตลาดนัดแรงงาน ให้เด็กได้มีโอกาสพบกับผู้จ้างงาน เพื่อประโยชน์ในการทราบข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับงานอาชีพที่เด็กสนใจหรือต้องการสมัครงาน และเพื่อให้เด็กรู้จักตัดสินใจอย่างถูกต้อง

3.3 บริการจัดหาแหล่งเงินกู้สำหรับเด็กที่ต้องการเงินลงทุนในการประกอบอาชีพ โดยติดต่อประสานงานกับแหล่งดังกล่าว เช่น ธนาคาร สมาคม มูลนิธิหรือ

3.4 จัดบริการให้เด็กมีโอกาสพบปะสนทนาหรือสัมภาษณ์กับผู้ประกอบอาชีพในสาขาวิชาต่างๆที่เด็กฝึกอบรมหรือศึกษาเล่าเรียนมา ด้วยการเชิญมาเป็นวิทยากรบรรยาย หรือให้คำปรึกษาหารือเป็นประจำตามโอกาสที่เห็นสมควร

3.5 ส่งเสริมให้มีการจัดชุมนุมหรือชมรมอาชีพต่างๆอย่างจริงจัง โดยให้มีกิจกรรมและผลงานของชุมนุม

3.6 ดำเนินการติดตามผลและประเมินผลจากการจัดบริการแนะแนวอาชีพที่ได้ดำเนินการไปแล้ว โดยจัดทำสถิติและสรุปรายงานผลให้ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องทราบ เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไข

สำนักงานจัดหางานจังหวัดสงขลา (2558) กล่าวว่า การแนะแนวอาชีพมีหลักการว่า หากบุคคลใดได้ศึกษาหรือทำงานที่ตรงกับความถนัด ความสนใจ และอุปนิสัยใจคอแล้ว เขาย่อมมีความสุข และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพกว่าการที่ต้องปฏิบัติงานในสิ่งที่ไม่ชอบ ไม่นัด หรือไม่เหมาะสมกับอุปนิสัยของตน ดังนั้นในการแนะแนวอาชีพจึงต้องคำนึงถึงหลักการสำคัญต่อไปนี้ คือ

1. การแนะแนวอาชีพ เป็นการพัฒนาคนให้มีความสามารถ และมีโอกาสใช้ศักยภาพของตนอย่างเต็มที่ในการผลิตงานที่จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคม และทำให้บุคคลนั้นเกิดความสุขจากความสำเร็จในการทำงาน

2. การแนะแนวอาชีพเป็นกระบวนการต่อเนื่อง โดยมีขั้นตอนตั้งแต่การช่วยบุคคลให้

2.1 รู้จักตนเองว่า ตนมีความถนัด มีความสนใจ มีความสามารถ บุคลิกภาพเป็นเช่นไร จะได้เลือกงานได้อย่างถูกต้อง

2.2 รู้จักข้อมูลทางอาชีพอย่างกว้างขวางและแจ่มแจ้ง ว่าอาชีพต่างๆมีลักษณะอย่างไร ต้องการคนที่มีคุณสมบัติอย่างไรบ้างและมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพ

2.3 รู้จักตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตน โดยพิจารณาโอกาส ความเป็นไปได้ ทางด้านคุณสมบัติของตนเอง และความต้องการด้านกำลังคนในอาชีพนั้นๆ

2.4 ได้มีโอกาสศึกษาฝึกฝน อบรม หรือได้สัมผัสอาชีพนั้นๆตามความเหมาะสมกับวัย เพื่อให้เกิดทักษะความสามารถที่จะออกไปประกอบอาชีพได้ทันที หรือในบางกรณีเพื่อเป็นการสร้าง พื้นฐาน และเพื่อเป็นการเตรียมตัวสำหรับการประกอบอาชีพของตนในอนาคต โดยมีการศึกษา ฝึกฝน เพิ่มเติม

2.5 การแนะแนวอาชีพ เป็นกระบวนการที่ต้องการความร่วมมือจากทุกๆฝ่าย การ จัดบริการแนะแนวอาชีพในสถานศึกษาจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลทุกฝ่ายในสถานศึกษา นั้น และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนความร่วมมือของชุมชนในท้องถิ่นที่สถานศึกษาหรือ หน่วยงานนั้นตั้งอยู่ จึงจะทำให้งานแนะแนวอาชีพเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลครอบคลุมในทุก ด้าน

2.6 การแนะแนวอาชีพเป็นกระบวนการที่มุ่งให้บุคคลตัดสินใจด้วยตนเอง โดยยึดหลัก ในเรื่องของการให้บุคคลเป็นผู้กำหนดชีวิตของตนเอง

2.7 มีงานทำหลังจากสำเร็จการศึกษา ซึ่งจะเป็นอาชีพอิสระหรืออาชีพรับจ้างแล้วแต่ กรณี

2.8 ได้รับการดูแลและติดตามผล หลังจากที่ยุติการศึกษาออกไปประกอบอาชีพแล้ว ว่า บุคคลนั้นๆมีความสามารถเหมาะสมกับงานเพียงใด สามารถปรับตัวให้เข้ากับงานได้หรือไม่ได้ ทำงาน ตรงตามความรู้ความสามารถหรือไม่ เพียงใด ควรมีการแก้ไขหรือปรับปรุงในด้านใดบ้าง ทั้งนี้ควรมี โครงการต่อเนื่องในการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถระหว่างปฏิบัติงาน (In service training) ด้วย ประโยชน์ของการแนะแนวอาชีพ

1. รู้จักเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับความสามารถของตน เช่น ความถนัด ความสามารถ ความสนใจ บุคลิกภาพ ความต้องการของตนเอง เป็นต้น

2. ให้รู้จักโลกของงานอาชีพ เช่น อาชีพต่างๆที่มีอยู่ในชุมชนนั้นๆ ลักษณะงานของอาชีพ คุณสมบัติของบุคคลที่จะประกอบอาชีพ หรืองานย่อยในอาชีพต่างๆ ความก้าวหน้า รายได้ ความ มั่นคง การฝึกอบรมที่จะเข้าสู่อาชีพต่างๆ

3. ให้รู้จักเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ เช่น การเข้ารับการอบรมในอาชีพต่างๆ เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในอาชีพนั้นๆ เช่น การซ่อมคอมพิวเตอร์ การแสวงหางาน การสมัครงาน การเข้ารับการสัมภาษณ์ เป็นต้น

สรุปได้ว่า อาชีพเป็นที่มาของการสร้างรายได้ ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นในการดำรงชีวิต สามารถยกระดับคุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ให้ดีขึ้นได้อีกด้วย การส่งเสริมอาชีพสำหรับนักเรียน ช่วยให้นักเรียนได้มองเห็นความสำคัญของงานอาชีพ รู้จักเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับความสามารถของตนเอง เช่น ความถนัด ความสามารถ บุคลิกภาพของตนเอง เป็นต้น

แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพ

หลักการของการส่งเสริมอาชีพตามหลักการแนวคิดและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ ตั้งอยู่บนพื้นฐานทางสายกลาง ความไม่ประมาท ตระหนักถึงหลักความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล โดยมีความรู้ มีข้อมูล มีภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นทุนของท้องถิ่น สร้างความมั่นคง เข้มแข็งให้กับประชาชน รู้เท่าทัน เข้าใจการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอก ที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ มีความรอบคอบทั้งการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ วิธีการดำเนินชีวิตที่มีคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต ความขยัน ความอดทน มุ่งมั่น เพื่อให้ประสบความสำเร็จ มีรายได้อาชีพ พึ่งตนเองได้ และมีกำลังที่สนับสนุน แบ่งปัน ส่งเสริมคุณภาพชีวิต ส่งเสริมสภาพแวดล้อมของประชาชน ทั้งในระดับบุคคล ระดับครอบครัว และชุมชน สังคม อย่างมีความสุข

ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพ (theory of career development) ของ ไทด์แมน และ โอฮารา (Tiedman and O' Hara's อ้างถึงใน สมคิด พรหมจ้อย; และคณะ, 2540, น. 10-12) ทฤษฎีนี้ได้รับอิทธิพลโดยตรงจากทฤษฎีของซูเปอร์และกินซ์เบิร์ก ไทด์แมน และโอฮารา ได้แบ่งขั้นตอนต่างๆตามทฤษฎีเช่นเดียวกับ 2 ทฤษฎีแรก เพียงแต่ได้เพิ่มเติมให้ละเอียดให้ชัดเจน และเน้นเรื่องของการตัดสินใจ ว่าสิ่งสำคัญสำหรับพัฒนาการด้านอาชีพ ทำให้บางครั้งทฤษฎีนี้มีชื่อเสียงอีกอย่างหนึ่งว่า A decision making and adjustment theory of vocational development ไทด์แมน และโอฮารา มองเรื่องของพัฒนาการอาชีพว่า เป็นกระบวนการที่บุคคลใช้การทำงาน เป็นวิธีการแสดงออกทางบุคลิกภาพ และเป็นการปรับตัวทางสังคม การแสดงออกทางบุคลิกภาพนี้ หมายถึง การที่บุคคลแต่ละคนได้แสดงออกซึ่งความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง (ที่ทำให้เขาแตกต่างออกไปจากผู้อื่น) ส่วนการปรับตัวทางสังคมเป็นการที่บุคคลพยายามปรับตัวเองเข้ากับผู้อื่น เพื่อเขาจะได้เป็นที่ยอมรับในสังคม ไทด์แมน ย้ำถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพและอาชีพที่จะเห็นได้ชัดเจนจากการที่บุคคลต้องผ่านกระบวนการตัดสินใจ เขาได้ย้ำเรื่องของการตัดสินใจเป็นหัวใจของการพัฒนาการทางอาชีพ การตัดสินใจไม่ว่าจะเป็นการเรียน การทำงาน หรือกิจกรรมประจำวัน ล้วนมีส่วนเสริมสร้างที่จะทำให้เป็นรูปแบบของพัฒนาการอาชีพของบุคคลผู้นั้น

สำเนาวิชา จรรยาบรรณ (2529, อ้างถึงใน พชรพล นมเนย, น. 19-20) ได้สรุปผลการวิจัยของ นอเรน กรเตอร์ อิงแลนเดอร์ แอนเดอร์สัน และโอลเซล ไว้ว่า ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองทางด้านอาชีพของบุคคล ได้พัฒนาจากความเจริญเติบโตทางด้านร่างกายและจิตใจ การสังเกตลักษณะของงานต่างๆ สภาพแวดล้อม และประสบการณ์ เมื่อบุคคลมีประสบการณ์และความรู้เกี่ยวกับงานหรืออาชีพต่างๆ มากขึ้น บุคคลจะมีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองทางด้านอาชีพที่มีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นแรงผลักดันให้บุคคลมีการพัฒนาการทางด้านอาชีพ การรับรู้เกี่ยวกับความสามารถและความคิด จะทำให้บุคคลเลือกอาชีพที่สอดคล้องกับความสามารถและความถนัดของตนเอง นอกจากนี้ยังมีความสำคัญต่อการเลือกอาชีพมาก บุคคลที่มีความรู้สึกนึกคิดต่อตัวเองที่ตรงกับความเป็นจริงย่อมจะทำให้เข้าถึงค่านิยมและความต้องการในด้านต่างๆ ของตนเองได้ดี ซึ่งจะช่วยให้บุคคลเลือกอาชีพที่เหมาะสม หรือเป็นอาชีพที่สามารถตอบสนองความต้องการของตนเองในด้านต่างๆ

นอกจากนี้ยังมีแนวคิดที่เกี่ยวข้อง “ Theory and Methodology of Best Practice Research: A Critical review of the Current State” ของ Faculty of Social Sciences (2011) กล่าวถึง บทความที่มีทฤษฎีหนุนหลัง และระเบียบวิธีการของการวิจัย (BPR) ครั้งแรกองค์ประกอบพื้นฐานของ BPR มีสูตร และวิเคราะห์ จากนั้น ทั้งสองวิธีที่แตกต่างเพื่อ BPR มีการทบทวนข้อดีและข้อเสีย กล่าวถึงปัญหาทั่วไปของ BPR ทำการพิจารณา พร้อมกับวิธีการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ที่จะได้รับ บทความนี้แสดงให้เห็นว่า ในปัจจุบันจะต้องมีการดำเนินการในการพัฒนาทฤษฎี BPR และวิธีการ รวมถึงสรุปด้วย คำแนะนำสำหรับการปรับปรุงในเรื่องต่างๆ เช่น การออกแบบ การวิจัย นิยามที่ชัดเจน บอกวัตถุประสงค์ที่มุ่งเน้นกลไกต่างๆ ที่ต้องการ (Charles University, อ้างถึงใน พชรพล นมเนย, 2559)

การส่งเสริมการงานอาชีพในสถานศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งเน้นกระจายอำนาจทางการศึกษาให้ท้องถิ่นและสถานศึกษามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรในหมวด 4 ว่าด้วยแนวทางการจัดการศึกษา จะกล่าวถึงหลักการสำคัญของการจัดการกระบวนการเรียนการสอน

มาตรา 23 การจัดการศึกษา ต้องเน้นทั้งความรู้คุณธรรม และทักษะในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขดัง ต่อไปนี้

1. ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทย และระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2. ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจ และประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน

3. ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทยและการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา

4. ความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง

5. ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็นทำ เป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆอย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

5. ส่งเสริม สนับสนุน ให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ

มาตรา 27 กำหนดผู้รับผิดชอบจัดทำหลักสูตรไว้เป็น 2 ระดับ ระดับชาติให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลาง ส่วนระดับท้องถิ่นให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำสาระหลักสูตรที่เกี่ยวกับท้องถิ่น

การจัดทำหลักสูตรของสองส่วนนี้ เป็นการเสริมซึ่งกันและกัน การสอนหลักวิชาตามหลักสูตรแกนกลางนั้นสามารถนำเอาเนื้อหาสาระของท้องถิ่นเข้ามาเป็นส่วนประกอบได้เสมอ ไม่ว่าจะ เป็นวิชาประวัติศาสตร์ที่มุ่งหมายให้นักเรียนเข้าใจประวัติความเป็นมาของชุมชนของตนเอง และของชาติ หรือการสอนวิชาชีวภาพก็สามารถนำข้อมูลอาชีพในท้องถิ่นมาเป็นวัตถุดิบของการเรียนการสอน จุดหมายของหลักสูตรแกนกลาง “เพื่อความเป็นไทย” นั้น ก็หมายถึงความเป็นไทยในลักษณะที่มีเอกลักษณ์จากชาติอื่น ฉะนั้น ความเป็นไทยในความหมายนี้ รวมถึงวัฒนธรรมท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นทุกแห่ง ที่ปรากฏในอาณาจักรไทยปัจจุบัน

มาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัวยุวมชน องค์กรเอกชนและองค์กรวิชาชีพ สถานประกอบการ ในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่น ในส่วนของ ยุทธศาสตร์ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาการพัฒนาหลักสูตร ส่งเสริมภาคเอกชน สถานประกอบการ ผู้ปกครอง เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสู่การ ประกอบอาชีพและการประกันการมีงานทำ นอกจากนี้นโยบายของรัฐบาลด้านการศึกษาเกี่ยวกับการ จัดการศึกษาขั้นอุดมศึกษาและอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับตลาดแรงงานเชิงปริมาณและคุณภาพ โดย กระบวนการสร้างประสบการณ์ระหว่างเรียน สนับสนุนการสร้างรายได้ระหว่างเรียน สนับสนุนให้ ผู้สำเร็จการศึกษามีงานทำได้ทันที โดยความร่วมมือระหว่างแหล่งงานกับสถานศึกษา ส่งเสริมให้ นักเรียนสามารถเรียนรู้และหาประสบการณ์ก่อนไปประกอบอาชีพ จากความสำคัญและนโยบาย ดังกล่าวสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จึงได้จัดให้มีศูนย์ศึกษาพัฒนา งานอาชีพขึ้น

ตัวชี้วัดความสำเร็จในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนที่มีความสอดคล้องกับมาตรฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีมาตรฐานที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต
 - 1.1 วางแผนการทำงานและดำเนินการจนสำเร็จ
 - 1.2 การทำงานอย่างมีความสุข มุ่งมั่นพัฒนางาน และภูมิใจในผลงานของตนเอง
 - 1.3 ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
 - 1.4 มีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริตและหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจ
2. มาตรฐานที่ 7 ครูปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล
 - 2.1 ครูมีการกำหนดเป้าหมายคุณภาพผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ สมรรถนะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์
 - 2.2 ครูมีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล และใช้ข้อมูลในการวางแผนการจัดการ เรียนรู้ เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน
 - 2.3 ครูออกแบบและการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและ พัฒนาการทางสติปัญญา
 - 2.4 ครูใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมผนวกกับการนำบริบทและภูมิปัญญาของท้องถิ่น มาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้
 - 2.5 ครูมีการวัดและประเมินผลที่มุ่งเน้นการพัฒนารการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้วยวิธีการที่ หลากหลาย

2.6 ครูให้คำแนะนำ คำปรึกษา และแก้ไขปัญหาให้แก่ผู้เรียนทั้งด้านการเรียนและคุณภาพชีวิตด้วยความเสมอภาค

2.7 ครูมีการศึกษา วิจัยและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในวิชาที่ตนรับผิดชอบ และใช้ผลในการปรับการสอน

2.8 ครูประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และเป็นสมาชิกที่ดีของสถานศึกษา

2.9 ครูจัดการเรียนการสอนตามวิชาที่ได้รับมอบหมายเต็มเวลา เต็มความสามารถ

3. มาตรฐานที่ 8 ผู้บริหารปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

3.1 ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำ และความคิดริเริ่มที่เน้นการพัฒนาผู้เรียน

3.2 ผู้บริหารใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมและใช้ข้อมูลผลการประเมินหรือผลการวิจัยเป็นฐานคิดทั้งด้านวิชาการและการจัดการ

3.3 ผู้บริหารสามารถบริหารจัดการการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการ

3.4 ผู้บริหารส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้พร้อมรับการกระจายอำนาจ

3.5 นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนพึงพอใจผลการบริหารการจัดการศึกษา

3.6 ผู้บริหารให้คำแนะนำคำปรึกษาทางวิชาการและเอาใจใส่การจัดการศึกษาเต็มศักยภาพและเต็มเวลา

4. มาตรฐานที่ 9 คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง ชุมชน ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

4.1 คณะกรรมการสถานศึกษารู้และปฏิบัติหน้าที่ตามที่ระเบียบกำหนด

4.2 คณะกรรมการสถานศึกษากำกับติดตาม ดูแล และขับเคลื่อนการดำเนินงานของสถานศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

4.3 ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา

5. มาตรฐานที่ 10 สถานศึกษามีการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน

5.1 หลักสูตรสถานศึกษาเหมาะสมและสอดคล้องกับท้องถิ่น

5.2 จัดรายวิชาเพิ่มเติมที่หลากหลายให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความถนัด ความสามารถ และความสนใจ

5.3 จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมและตอบสนองความต้องการ ความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน

5.4 สนับสนุนให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง จนสรุปความรู้ได้ด้วยตนเอง

5.5 นิเทศภายใน กำกับติดตาม ตรวจสอบ และนำผลไปปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ

5.6 จัดระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพและครอบคลุมถึงผู้เรียนทุกคน

6. มาตรฐานที่ 11 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มศักยภาพ

6.1 ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ อาคารเรียนมั่นคง สะอาด และปลอดภัย มีสิ่งอำนวยความสะดวกพอเพียง อยู่ในสภาพใช้การได้ดี สภาพแวดล้อมร่มรื่น และมีแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้เรียน

6.2 จัดโครงการ กิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียน

6.3 จัดห้องสมุดที่ให้บริการสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศที่เอื้อให้ผู้เรียนรู้ด้วยตนเอง และหรือเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

7. มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการสร้าง ส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษาเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้

7.1 มีการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา และใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและบุคลากรของสถานศึกษา รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้อง

7.2 มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคลากรภายในสถานศึกษา ระหว่างสถานศึกษากับครอบครัว ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ การส่งเสริมอาชีพในสถานศึกษาที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดความสำเร็จมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมาตราต่างๆในข้อกฎหมาย ยังให้ความสำคัญในเรื่องของการประกอบอาชีพเป็นอย่างมาก เน้นเรื่องความรู้ การมีคุณธรรมจริยธรรม และทักษะต่างๆในการประกอบอาชีพ ความรู้เป็นสิ่งสำคัญในการต่อยอดในการประกอบอาชีพ ทำให้เกิดทักษะ รวมถึงการมีคุณธรรมทำให้ประกอบอาชีพได้มั่นคงและแสดงความสามารถได้อย่างชัดเจน การจัดกระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษา เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะทางด้านการประกอบอาชีพ เพื่อให้สามารถต่อยอดเพื่อพัฒนาเป็นการประกอบอาชีพของตนเอง นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานยังกำหนดหลักสูตรแกนกลางให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนรู้ในการสร้างอาชีพ เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และความอยู่รอดของชุมชน รวมถึงสถานศึกษาร่วมมือกับองค์กร บุคคล สภาต่างๆ ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ ในการจัดสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น สิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นการส่งเสริมการสร้างอาชีพในชุมชน เพื่อความอยู่รอดของชุมชน และนักเรียนสามารถนำความรู้เหล่านี้เป็นประสบการณ์และความรู้ไปต่อยอดได้

สรุปได้ว่า การศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ในครั้งนี้ผู้วิจัยจะดำเนินการศึกษาการส่งเสริมงานอาชีพ 3 ประเด็น ดังนี้

1. ด้านสภาพการดำเนินงานการส่งเสริมงานอาชีพของโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4
2. ด้านการจัดการเรียนรู้งานอาชีพของโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4
3. ด้านการนำอาชีพไปพัฒนาตนเองของนักเรียนหลังจากสำเร็จการศึกษา

แนวคิดเกี่ยวกับอัตลักษณ์ด้านชาติพันธุ์และการปรับตัวทางวัฒนธรรม

ความหมายเรื่องกลุ่มชาติพันธุ์

มูลนิธิโครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ (2541) ชาติพันธุ์ (ethnicity หรือ ethnos) คือ การมีวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี ภาษาพูดเดียวกัน และเชื่อว่า สืบเชื้อสายมาจากบรรพบุรุษกลุ่มเดียวกัน เช่น ไทย พม่า กะเหรี่ยง จีนลาว เป็นต้น กลุ่มชาติพันธุ์หรือกลุ่มวัฒนธรรมมีลักษณะเด่นคือ เป็นกลุ่มคนที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษเดียวกัน บรรพบุรุษในที่นี้หมายถึง บรรพบุรุษทางสายเลือด ซึ่งมีลักษณะทางชีวภาพและรูปร่าง (เชื้อชาติ) เหมือนกัน รวมทั้งบรรพบุรุษทางวัฒนธรรมด้วย ผู้ที่อยู่ในกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกันจะมีความรู้สึกผูกพันทางสายเลือด และทางวัฒนธรรมพร้อมๆ กันไปเป็นความรู้สึกผูกพันที่ช่วยเสริมสร้างอัตลักษณ์ของบุคคลและของ ชาติพันธุ์ และในขณะเดียวกันก็สามารถเฝ้าอารมณ์ความรู้สึกให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้โดยเฉพาอย่างยิ่ง ถ้าผู้ที่อยู่ในกลุ่มชาติพันธุ์นับถือศาสนาเดียวกันความรู้สึกผูกพันนี้อาจ เรียกว่า "สำนึก" ทางชาติพันธุ์ หรือชาติลักษณะ (ethnic identity)

พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยาให้ความหมาย ชาติพันธุ์ (ethnos) ว่าหมายถึง "กลุ่มที่มีพันธะเกี่ยวข้องกัน และที่แสดงเอกลักษณ์ออกมา โดยการผูกพันลักษณะการของเชื้อชาติ และสัญชาติเข้าด้วยกัน ถ้าจะใช้ให้ถูกต้องจะมีความหมายเฉพาะใช้กับกลุ่มที่มีพันธะทางเชื้อชาติและทางวัฒนธรรมประสานกันเข้า จนสมาชิกของกลุ่มเองไม่รู้สึกถึงพันธะของทั้งสองนี้ และคนภายนอกที่ไม่มีความเกี่ยวข้องเลย จะไม่แลเห็นถึงความแตกต่างกัน" และพจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยาให้ความหมาย ชาติพันธุ์วิทยา (ethnology) ว่า หมายถึง "การพินิจศึกษาเชิงวิทยาศาสตร์ ที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมปัจจุบัน หรือวัฒนธรรมเดิม ที่สูญหายไปของกลุ่มมนุษยชาติทั้งหลายในโลก ชาติพันธุ์วิทยาอาจหมายถึงมานุษยวิทยาวัฒนธรรมก็ได้"

การศึกษาเรื่องชาติพันธุ์ในประเทศไทยเริ่มได้รับความสนใจเมื่อไม่นานมานี้ แต่ในต่างประเทศเรื่องนี้ได้รับความสนใจมานานแล้ว ส่วนใหญ่ผู้ที่สนใจศึกษาเรื่องชาติพันธุ์มักจะเป็นนักมานุษยวิทยา นักสังคมวิทยา และนักรัฐศาสตร์ โดยทั่วไปอาจกล่าวได้ว่านักมานุษยวิทยาให้ความสนใจเรื่องของรูปแบบและโครงสร้างทางสังคมของกลุ่มคนที่มีขนบธรรมเนียมประเพณีต่างกันออกไป และ

เน้นที่การพยายามเข้าใจคนแต่ละกลุ่มจากทุกแง่มุม เนื่องจากนักมานุษยวิทยาให้ความสำคัญต่อชาติพันธุ์ศึกษาเพื่อความรู้ในเรื่องมนุษยชาติ จึงทำให้นักมานุษยวิทยาส่วนใหญ่เลือกศึกษากลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ซึ่งมักจะเป็นชนกลุ่มน้อยที่อาศัยอยู่ในประเทศใดประเทศหนึ่ง ส่วนความสนใจของนักสังคมวิทยาอยู่ที่ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มในประเทศที่มีกลุ่มชาติพันธุ์หรือชนกลุ่มน้อยหลายกลุ่ม ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มมักจะเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่สู้จะราบรื่นนัก การศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม จึงได้รับความสนใจในฐานะที่เป็นปรากฏการณ์ทางสังคม ส่วนนักรัฐศาสตร์ให้ความสนใจศึกษาเรื่องชาติพันธุ์ และชนกลุ่มน้อยจากแง่มุมของความขัดแย้งระหว่างกลุ่มและจากแง่มุมของความมั่นคงของรัฐ และสำหรับนักการศึกษาสนใจประเด็นเกี่ยวกับชาติพันธุ์ในมุมมองของการนำมาปรับใช้ในบริบทของพหุวัฒนธรรมศึกษา (multicultural education) ซึ่ง Gay (1992) กล่าวว่า พหุวัฒนธรรมศึกษาจึงเป็นแนวความคิดที่สำคัญต่อระบบการศึกษา โดยเฉพาะการเคลื่อนไหวในการปฏิรูปการศึกษา รวมทั้งการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพบนพื้นฐานของความแตกต่าง หลากหลายทางวัฒนธรรม พหุวัฒนธรรมศึกษาจะช่วยจรรโลงความเข้าใจ และช่วยให้ผู้คนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม ตลอดจนเกิดความเข้าใจในอัตลักษณ์และวิถีชีวิตของผู้คนที่แตกต่างกัน

ความหมายเรื่องกลุ่มชาติพันธุ์ คำว่า กลุ่มชาติพันธุ์ นี้บางครั้งคนไทยใช้คำว่าเชื้อชาติในภาษาพูดทั่วไป คือ กลุ่มคนที่มีจุดกำเนิดของบรรพบุรุษร่วมกัน มีขนบธรรมเนียมประเพณีเดียวกัน และภาษาเดียวกัน ตลอดจนมีความรู้สึกในเผ่าเดียวกัน ตัวอย่างของชาติพันธุ์กลุ่มต่างๆ คือ กลุ่มคนจีน กลุ่มคนไทย กลุ่มคนพม่า กลุ่มคนลาว กลุ่มคนเขมร กลุ่มคนกะเหรี่ยง กลุ่มคนอินเดีย กลุ่มคนม้ง ปัจจัยสำคัญในการจำแนกกลุ่มชาติพันธุ์ คือ สำเนียงของคนในกลุ่มนั้นว่ามีชาติพันธุ์ใด ปัจจัยทางด้านภาษาอย่างเดียวไม่สามารถกำหนดชาติพันธุ์ได้ ขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมเป็นตัวกำหนดที่สำคัญกว่า ทั้งนี้เพราะคนจีน หรือคนอินเดีย หรือคนกะเหรี่ยงมีจิตสำนึกในความเป็นคนจีน หรือความเป็นคนอินเดีย หรือความเป็นคนกะเหรี่ยงด้วย คนทั้งสามกลุ่มนี้ต่างก็มีภาษาพูดหลายภาษา คนจีนพูดไทหล้า กวางตุ้ง ฮกเกี้ยน และก็ต่างเรียกตัวเองว่าเป็นคนจีน คนอินเดียที่พูดภาษาฮินดี เบงกาลี ทมิฬ ต่างก็เรียกตัวเองว่าเป็นคนอินเดีย คนกะเหรี่ยงไม่ว่าจะเป็นเผ่าปาว หรือเผ่าสะกอ ก็เรียกตัวเองว่าเป็นคนกะเหรี่ยง ฉะนั้น การจำแนกกลุ่มชาติพันธุ์จึงขึ้นอยู่กับเจ้าตัวว่า มีความสำนึกเป็นชนกลุ่มใด

นอกจากนี้ คนบางคนยังไม่อาจยึดในกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งได้ตลอดไป เมื่ออยู่ในสิ่งแวดล้อมหนึ่งก็มีสำนึกอย่างหนึ่ง เมื่อสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนไปก็มีสำนึกอย่างหนึ่ง เช่น คนจีนที่เกิดในประเทศไทยก็เรียนสถาบันไทย เมื่ออยู่ในหมู่เพื่อนที่สถาบันก็มักจะมองว่าตัวเองเป็นคนไทย แต่เมื่อกลับบ้านไปอยู่ในหมู่ญาติพี่น้องซึ่งพูดภาษาจีนก็จะมองว่าตัวเองเป็นคนจีน ชาวเขาเผ่าต่างๆในประเทศไทยก็เช่นเดียวกัน เขาอาจจะมองตัวเองว่าเป็นชาวเขา หรือคนเมือง หรือคนไทย ก็ได้ ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม คนอีสานในประเทศไทย อาจจะเป็นคนลาวคน อีสาน หรือคนไทยก็ได้

การที่คนคนเดียวรู้สึกว่ามีหลายกลุ่มชาติพันธุ์ มิใช่เป็นเรื่องแปลกประหลาด และมีใช่เป็นเรื่องผิดหรือถูก แต่เป็นการชี้ให้เห็นว่า ความสำนึกในเรื่องกลุ่มชาติพันธุ์เป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้และไม่ถาวร เมื่อคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งมีสำนึกในกลุ่มชาติพันธุ์ชัดเจน ไม่เปลี่ยนแปลง คนกลุ่มนั้นมักจะเป็นคนที่มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม เชื่อชาติ ชาติพันธุ์ และสัญชาติสอดคล้องกัน (อมรา พงศาพิชญ์, 2533 อ้างถึงใน มูลนิธิโครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ, 2541)

อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์และเชื้อชาติ

อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์และเชื้อชาติ สามารถจำแนกออกเป็นองค์ประกอบภายนอกและองค์ประกอบภายใน โดย Brenton, Kalbach & Reitz (1990) ได้อธิบายว่า อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ภายนอก หมายถึง พฤติกรรมด้านสังคมและวัฒนธรรมที่สามารถรับรู้และเข้าใจได้ เช่น ภาษา สื่อ และประเพณี มิตรภาพกับสมาชิกของกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ และความเกี่ยวข้องในบทบาทองค์ประกอบและกิจกรรมกลุ่มชาติพันธุ์ สำหรับอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ภายใน ซึ่งมีความซับซ้อนกว่า ได้รวมเอามิติด้านการนึกคิด จิตใจ และอารมณ์ความรู้สึก เข้าไว้ด้วย มิติด้านการนึกคิดรวมเอาภาพลักษณ์ตัวตนของปัจเจกบุคคลชาติพันธุ์นั้นๆ ภาพลักษณ์ของกลุ่มและสังคมนอก และคุณค่าของความรู้ของกลุ่มชาติพันธุ์เข้าไว้ด้วย มิติด้านจิตใจรวมเอาการระมัดระวังความรับผิดชอบต่อกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งส่งผลให้เกิดความผูกพันต่อการสอดประสานเป็นหนึ่งเดียวของกลุ่ม

บริบทของโรงเรียน

ข้อมูลทั่วไปของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 (2564) สถานที่ตั้ง 35/4 ถนนประสาทวิถี เทศบาลนครแม่สอด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก 63110 เบอร์โทรศัพท์ 055-536548-9

สภาพทั่วไป สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ในฐานะองค์กรหลักที่รับผิดชอบการจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่ 5 อำเภอฝั่งตะวันตก ของจังหวัดตาก และติดต่อกับประเทศเมียนมาร์ 580 กิโลเมตร สภาพภูมิประเทศเป็นภูเขาสูงสลับพื้นที่ราบเชิงเขา มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น นักเรียนส่วนใหญ่เป็นกะเหรี่ยง รองลงมาเป็น ไทย ม้ง พม่า และอื่นๆ ตามลำดับ

ปณิธาน “เราจะสร้างเด็กดี และเก่ง สู่สังคม”

วิสัยทัศน์ “สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 สร้างเด็กดีและเก่งสู่สังคม น้อมนำพระบรมราโชบายด้านการศึกษาสู่การปฏิบัติรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก”

พันธกิจ

1. จัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2. พัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถความเป็นเลิศทางวิชาการเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน
3. พัฒนาศักยภาพและคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามหลักสูตรและคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21
4. ส่งเสริมการจัดการศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษตาก โดยเน้นทักษะอาชีพและภาษาเพื่อการสื่อสาร
5. สร้างโอกาส ความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำ ให้ผู้เรียนทุกคนได้รับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม
6. พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้เป็นมืออาชีพตามมาตรฐานจรรยาบรรณวิชาชีพ
7. จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)
8. ปรับสมดุล และพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาทุกระดับและจัดการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) เพื่อพัฒนาไปสู่ Thailand 4.0

ค่านิยม “องค์กรที่มีชีวิตพร้อมจิตอาสา”

เป้าประสงค์

1. ผู้เรียนมีความรักในสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อชาติบ้านเมือง มีหลักคิดที่ถูกต้อง และเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ มีคุณธรรม จริยธรรม มีค่านิยมที่พึงประสงค์ มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น ซื่อสัตย์ สุจริต อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักชาติ ศาสนา
2. ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ศิลปะ ดนตรี กีฬา ภาษา และอื่นๆ ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ
3. เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ คิดริเริ่มและสร้างสรรค์นวัตกรรม มีความรู้ มีทักษะ มีสมรรถนะตามหลักสูตร และคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มีสุขภาวะที่เหมาะสมตามวัย มีความสามารถในการพึ่งพาตนเอง ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเป็นพลเมือง พลโลกที่ดี (Global Citizen) พร้อมก้าวสู่สากล นำไปสู่การสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
4. ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ (ผู้พิการ) กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มผู้ด้อยโอกาสและกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลกันดาร ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และมีคุณภาพ
5. ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความรู้และจรรยาบรรณตามมาตรฐานวิชาชีพ

6. สถานศึกษาจัดการศึกษาเพื่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) และสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

7. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีระบบประกันคุณภาพได้มาตรฐาน บริหารจัดการตามมาตรฐานสำนักงาน

ยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของมนุษย์และของชาติ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

ยุทธศาสตร์ที่ 4 สร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการการศึกษาที่มีคุณภาพ มีมาตรฐานและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษา

จำนวนโรงเรียนทั้งหมด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

1. โรงเรียนขนาดเล็ก (นักเรียนน้อยกว่า 120 คน)
2. โรงเรียนจำนวน 6 โรงเรียน
3. โรงเรียนสาขาจำนวน 2 โรงเรียนสาขา
4. โรงเรียนขนาดกลาง (นักเรียน 121-600 คน)
5. โรงเรียนจำนวน 85 โรงเรียน
6. โรงเรียนสาขาจำนวน 3 โรงเรียนสาขา
7. โรงเรียนขนาดใหญ่ (นักเรียน 600-1500 คน)
8. โรงเรียนจำนวน 22 โรงเรียน
9. โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ (นักเรียน 1,501 คนขึ้นไป)
10. โรงเรียนจำนวน 3 โรงเรียน * ป่าไม้อุทิศ 4, บ้านแม่สลิดหลวงวิทยา, แม่อุสุวิทยา
11. โรงเรียนขยายโอกาส จำนวน 58 โรงเรียน
12. โรงเรียนที่เปิด อนุบาล-ประถม
13. โรงเรียนจำนวน 58 โรงเรียน
14. โรงเรียนสาขาจำนวน 5 โรงเรียน
15. โรงเรียนที่เปิด อนุบาล-ม.ต้น จำนวน 47 โรงเรียน
16. โรงเรียนที่เปิด ประถม-ม.ต้น จำนวน 3 โรงเรียน
17. โรงเรียนที่เปิด อนุบาล-ม.ปลาย จำนวน 8 โรงเรียน

จำนวนโรงเรียนทั้งหมด 121 โรงเรียน แบ่งเป็น โรงเรียน 116 โรงเรียน โรงเรียนสาขา 5 โรงเรียน

จำนวนนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

1. รวมจำนวนนักเรียนทั้งหมด 52,199 คน นักเรียนติดตัว G คือ นักเรียนที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนบ้าน ไร้สัญชาติ เด็กชาติพันธุ์ต่างๆ จำนวน 5,832 คน

2. จำนวนบุคลากรทางการศึกษา
3. ผู้บริหาร จำนวน 163 คน
4. ข้าราชการครู จำนวน 1,955 คน
5. พนักงานราชการ จำนวน 126 คน
6. ลูกจ้าง/อัตราจ้าง จำนวน 379 คน
7. อื่นๆ จำนวน 205 คน

บริบทของโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4

โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 (2564) โดยมี ดร.ศิริภัสสร ชมพูเทพ ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน นายณัฐวรรฎ เพียงสุวรรณ นางนیرชา ทับประดิษฐ์ นางสาวสุพัฒนา ทวีเดช และนายอนุวัฒน์ มณฑาทิพ ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการโรงเรียน

สภาพปัจจุบัน ปัญหา

ภารกิจหลัก

1. จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 เพื่อให้เด็กก่อนวัยเรียนทุกคน มีความพร้อมในการเข้าเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
2. จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560) ให้แก่เด็กที่มีอายุอยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับทุกคน และส่งเสริมให้มีโอกาส เข้าศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

ภารกิจเสริม

1. ดำเนินงานประสานความร่วมมือในแผนงาน/งานโครงการ ในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นร่วมกับหน่วยงานอื่น
2. ดำเนินงานตามโครงการพิเศษต่าง ๆ

ฝ่ายปฏิบัติการกิจ

1. งานบริหารงานวิชาการ
2. งานบริหารงานงบประมาณ
3. งานบริหารงานบุคคล
4. งานบริหารงานทั่วไป

ปริมาณงานในความรับผิดชอบ

ข้อมูลขั้นพื้นฐาน

ตาราง 1 แสดงจำนวนห้องเรียน จำนวนนักเรียน จำแนกตามชั้นเรียนและเพศ ปีการศึกษา 2564

ชั้น	จำนวนห้อง	จำนวนห้องเรียน		
		ชาย	หญิง	รวม
อนุบาลปีที่ 2	5	57	76	133
อนุบาลปีที่ 3	4	66	58	124
รวม	9	123	134	257
ประถมศึกษาปีที่ 1	5	90	53	153
ประถมศึกษาปีที่ 2	5	78	76	154
ประถมศึกษาปีที่ 3	4	74	63	137
ประถมศึกษาปีที่ 4	3	55	67	122
ประถมศึกษาปีที่ 5	4	47	61	108
ประถมศึกษาปีที่ 6	4	51	67	118
รวม	25	395	397	792
มัธยมศึกษาปีที่ 1	4	66	62	128
มัธยมศึกษาปีที่ 2	3	47	55	102
มัธยมศึกษาปีที่ 3	3	55	47	102
มัธยมศึกษาปีที่ 4	6	67	112	179
มัธยมศึกษาปีที่ 5	6	83	104	187
มัธยมศึกษาปีที่ 6	5	82	79	161
รวม	27	400	459	859
รวมทั้งหมด	61	918	990	1908

หมายเหตุ : ข้อมูล ณ 25 มิถุนายน 2564

ตาราง 2 แสดงจำนวนข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา ปีการศึกษา 2564

ตำแหน่ง	ชาย	หญิง	จำนวน
ผู้อำนวยการสถานศึกษา	-	1	1
รองผู้อำนวยการสถานศึกษา	2	2	4
ข้าราชการครู อันดับ ค.ศ.3	1	7	8
ข้าราชการครู อันดับ ค.ศ.2	6	9	15
ข้าราชการครูอันดับ ค.ศ.1	11	34	45
ครูผู้ช่วย	2	5	7
ครูอัตราจ้าง	3	4	7
ครูพี่เลี้ยง	1	-	1
เจ้าหน้าที่ธุรการ	-	1	1
นักการภารโรง	1	-	1
รวมทั้งสิ้น	27	63	90

ผลการดำเนินการที่ผ่านมา (ปีการศึกษา 2563)

ด้านปริมาณ

1. ระดับก่อนประถมศึกษา

1.1 จำนวนนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา

เด็กอายุ 3-5 ปี ในเขตบริการได้รับการเตรียมความพร้อม ระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียน ปีการศึกษา 2563 คิดเป็นร้อยละ 100

1.2 จำนวนห้องเรียน และจำนวนนักเรียน

* ชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 4 ห้องเรียน 110 คน

* ชั้นอนุบาลปีที่ 3 จำนวน 5 ห้องเรียน 138 คน

รวมทุกระดับชั้น จำนวน 9 ห้องเรียน 248 คน

1.3 จำนวนนักเรียนที่ออกกลางคัน ปีการศึกษา 2563

จำนวนนักเรียนที่ออกกลางคัน ชั้นอนุบาล 2 – 3 ปีการศึกษา 2563 ทั้งหมดมีจำนวน 0 คน คิดเป็นร้อยละ 0.00

2. ระดับประถมศึกษา

2.1 จำนวนเด็กระดับประถมศึกษา

เด็กที่มีอายุเข้าเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับระดับประถมศึกษาในเขตบริการของโรงเรียน
ปีการศึกษา 2563 ได้เข้าเรียนในโรงเรียนร้อยละ 100

2.2 จำนวนห้องเรียนและจำนวนนักเรียน

2.2.1	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	จำนวน	5	ห้องเรียน	144 คน
2.2.2	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	จำนวน	5	ห้องเรียน	136 คน
2.2.3	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	จำนวน	5	ห้องเรียน	137 คน
2.2.4	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	จำนวน	3	ห้องเรียน	105 คน
2.2.5	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	จำนวน	4	ห้องเรียน	116 คน
2.2.6	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	จำนวน	3	ห้องเรียน	90 คน
	รวมทุกระดับชั้น	จำนวน	25	ห้องเรียน	728 คน

2.3 จำนวนนักเรียนที่ออกกลางคัน

จำนวนนักเรียนที่ออกกลางคัน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ปีการศึกษา 2563 ทั้งหมด
มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 0.69

มีนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 90 คน ศึกษาต่อ
ระดับมัธยมศึกษา 90 คน คิดเป็นร้อยละ 100 โดยศึกษาต่อในโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา 90
คน คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนนักเรียนที่ศึกษาต่อ

3. ระดับมัธยมศึกษา

3.1 จำนวนห้องเรียนและจำนวนนักเรียน

3.3.1	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	จำนวน	3	ห้องเรียน	99 คน
3.3.2	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	จำนวน	3	ห้องเรียน	100 คน
3.3.3	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	จำนวน	3	ห้องเรียน	87 คน
3.3.4	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	จำนวน	6	ห้องเรียน	223 คน
3.3.5	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	จำนวน	5	ห้องเรียน	175 คน
3.3.6	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	จำนวน	4	ห้องเรียน	134 คน
	รวม	จำนวน	5	ห้องเรียน	521 คน

3.2 จำนวนนักเรียนที่ออกกลางคัน

ปีการศึกษา 2563 มีนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นออกกลางคัน จำนวน 6 คน คิด
เป็นร้อยละ 1.13

ปีการศึกษา 2563 มีนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายออกกลางคัน จำนวน 0 คน
คิดเป็นร้อยละ 0.00

3.3 จำนวนนักเรียนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

นักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 87 คน ศึกษาต่อระดับสูงขึ้น 85 คน คิดเป็นร้อยละ 97.70 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด

โดยศึกษาต่อสายสามัญ 69 คน คิดเป็นร้อยละ 79.31 ของจำนวนนักเรียนที่ศึกษาต่ออาชีวศึกษา 16 คน คิดเป็นร้อยละ 18.39 ของจำนวนนักเรียนที่ศึกษาต่อและประกอบอาชีพ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.30 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด

นักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 134 คน ศึกษาต่อระดับสูงขึ้น 73 คน คิดเป็นร้อยละ 54.48 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด

โดยศึกษาต่อสายสามัญ 51 คน คิดเป็นร้อยละ 38.10 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษา 22 คน คิดเป็นร้อยละ 16.42 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด นักเรียนที่ไม่ได้ศึกษาต่อและประกอบอาชีพ 61 คน คิดเป็น 45.52 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด

ด้านคุณภาพ

ระดับก่อนประถมศึกษา

ตาราง 3 สรุปค่าร้อยละของพัฒนาการรายด้านระดับก่อนประถมศึกษา (ค่าระดับ 3 ขึ้นไป)

ชั้น	ผลการประเมิน(ร้อยละของจำนวนผู้เรียน)				รวม ร้อยละเฉลี่ย
	ด้านร่างกาย	ด้านอารมณ์ จิตใจ	ด้านสังคมฯ	ด้านสติปัญญา	
อนุบาล 2	99.11	100	100	80.53	94.91
อนุบาล 3	95.74	97.87	93.61	53.90	85.28

ระดับประถมศึกษา

ตาราง 4 สรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนรายกลุ่มสาระการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ปีการศึกษา 2563

ชั้น	ผลการประเมิน									
	ภาษาไทย	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์	สังคมศึกษา	ประวัติศาสตร์	สุขศึกษา	ศิลปะ	การงานฯ	ภาษาอังกฤษ	รวมเฉลี่ย
ประถมศึกษาปีที่ 1	73.46	80.95	86.39	89.12	85.03	87.76	87.76	97.96	70.75	84.35
ประถมศึกษาปีที่ 2	63.70	69.63	78.52	78.52	72.60	84.44	82.22	95.56	62.96	76.46
ประถมศึกษาปีที่ 3	59.56	58.82	58.82	61.76	57.35	71.32	72.79	99.26	68.38	67.56
ประถมศึกษาปีที่ 4	32.08	45.28	49.06	51.87	21.70	72.64	56.60	93.40	65.09	54.19
ประถมศึกษาปีที่ 5	45.30	50.43	52.99	50.43	23.08	49.57	66.66	100	82.91	57.93
ประถมศึกษาปีที่ 6	63.04	39.13	47.83	44.57	52.17	85.86	45.65	90.22	64.13	69.17

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ตาราง 5 สรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนรายกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาคเรียนที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2563

ชั้น	ผลการประเมิน									
	ภาษาไทย	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์	สังคมศึกษา	คอมพิวเตอร์	สุขศึกษา	ศิลปะ	การงาน	ภาษาอังกฤษ	รวมเฉลี่ย
มัธยมศึกษาปีที่ 1	67.50	66.66	66.55	70.34	70.78	72.86	68.87	73.55	69.65	69.64
มัธยมศึกษาปีที่ 2	62.85	66.12	64.04	70.18	74.01	74.57	67.03	73.07	69.29	69.02
มัธยมศึกษาปีที่ 3	62.04	67.03	64.16	67.37	60.64	78.30	69.70	76.37	72.48	68.67

ตาราง 6 สรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนรายกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาคเรียนที่ 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2563

ชั้น	ผลการประเมิน									
	ภาษาไทย	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์	สังคมศึกษา	คอมพิวเตอร์	สุขศึกษา	ศิลปะ	การงาน	ภาษาอังกฤษ	รวมเฉลี่ย
มัธยมศึกษาปีที่ 1	68.21	66.62	65.51	65.37	72.55	76.41	72.04	78.56	68.51	70.42
มัธยมศึกษาปีที่ 2	63.69	66.59	64.56	70.79	72.49	76.99	70.99	73.04	68.88	69.78
มัธยมศึกษาปีที่ 3	58.12	65.30	64.15	69.08	62.65	79.03	72.78	76.00	65.99	68.12

ตาราง 7 สรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนรายกลุ่มสาระการเรียนรู้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2563

ชั้น	ผลการประเมิน									
	ภาษาไทย	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์	สังคมศึกษา	คอมพิวเตอร์	สุขศึกษา	ศิลปะ	การงาน	ภาษาอังกฤษ	รวมเฉลี่ย
มัธยมศึกษาปีที่ 1	67.50	66.66	66.55	70.34	70.78	72.86	68.87	73.55	69.65	69.64
มัธยมศึกษาปีที่ 2	62.85	66.12	64.04	70.18	74.01	74.57	67.03	73.07	69.29	69.02
มัธยมศึกษาปีที่ 3	62.04	67.03	64.16	67.37	60.64	78.30	69.70	76.37	72.48	68.67

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตาราง 8 สรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนรายกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาคเรียนที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ปีการศึกษา 2563

ชั้น	ผลการประเมิน									
	ภาษาไทย	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์	สังคมศึกษา	คอมพิวเตอร์	สุขศึกษา	ศิลปะ	การงานฯ	ภาษาอังกฤษ	รวมเฉลี่ย
มัธยมศึกษาปีที่ 4	74.65	66.35	72.27	69.92	72.03	79.67	70.73	69.72	70.88	71.80
มัธยมศึกษาปีที่ 5	76.72	71.38	64.02	71.50	61.74	78.27	76.54	71.34	68.58	71.12
มัธยมศึกษาปีที่ 6	79.04	73.25	68.00	71.40	70.33	87.71	74.67	75.87	75.15	75.05

ตาราง 9 สรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนรายกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาคเรียนที่ 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ปีการศึกษา 2563

ชั้น	ผลการประเมิน									
	ภาษาไทย	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์	สังคมศึกษา	คอมพิวเตอร์	สุขศึกษา	ศิลปะ	การงานฯ	ภาษาอังกฤษ	รวมเฉลี่ย
มัธยมศึกษาปีที่ 4	73.65	69.18	44.88	70.55	70.79	82.07	77.00	71.41	76.43	70.66
มัธยมศึกษาปีที่ 5	75.29	76.97	70.16	73.51	68.68	79.03	78.09	71.87	76.19	74.42
มัธยมศึกษาปีที่ 6	75.92	71.02	72.82	70.25	71.35	85.85	77.20	73.94	76.60	74.99

ตาราง 10 สรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนรายกลุ่มสาระการเรียนรู้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ปีการศึกษา 2563

ชั้น	ผลการประเมิน									
	ภาษาไทย	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์	สังคมศึกษา	คอมพิวเตอร์	สุขศึกษา	ศิลปะ	การงานฯ	ภาษาอังกฤษ	รวมเฉลี่ย
มัธยมศึกษาปีที่ 4	74.15	67.77	58.58	70.24	71.41	80.87	73.87	70.57	73.66	71.23
มัธยมศึกษาปีที่ 5	76.01	74.18	67.09	72.51	65.21	78.65	77.32	71.61	72.39	72.77
มัธยมศึกษาปีที่ 6	77.48	72.14	70.41	70.83	70.84	86.78	75.94	74.91	75.88	75.02

ผลงาน/รางวัลความภาคภูมิใจ ครูผู้สอน

ประจำปีการศึกษา 2563

ตาราง 11 ผลงาน/รางวัลความภาคภูมิใจ ครูผู้สอน ประจำปีการศึกษา 2563

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	ชื่อรางวัล	ได้รับจากหน่วยงาน
1	ว่าที่ร้อยตรี ประสิทธิ์ โพธิ์ พันธ์	ครูผู้ช่วย	เป็นผู้ฝึกสอนนักเรียน ได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง รองชนะเลิศ กิจกรรม Hand Generator Robot Duck Shot Cistamce Swimming Competition ม.1-3 การแข่งขันหุ่นยนต์พัฒนาศักยภาพเยาวชนไทยด้านหุ่นยนต์ ครั้งที่ 1 Thailand Robot & Robotic Olympaid 2020	กระทรวงศึกษาธิการ
2	ว่าที่ร้อยตรี ประสิทธิ์ โพธิ์ พันธ์	ครูผู้ช่วย	เป็นผู้ฝึกสอนนักเรียน ได้รับรางวัลได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง รองชนะเลิศ กิจกรรม Hand Generator Robot Duck Shot Cistamce Swimming Competition ม.4-6 การแข่งขันหุ่นยนต์พัฒนาศักยภาพเยาวชนไทยด้านหุ่นยนต์ ครั้งที่ 1 Thailand Robot & Robotic Olympaid 2020	กระทรวงศึกษาธิการ
3	ว่าที่ร้อยตรี ประสิทธิ์ โพธิ์ พันธ์	ครูผู้ช่วย	เป็นผู้ฝึกสอนนักเรียน ได้รับรางวัลได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง รองชนะเลิศ กิจกรรม Enveinmental Peotection – Sea Surface Sweeper Robot Game ม.4-6 การแข่งขันหุ่นยนต์พัฒนาศักยภาพเยาวชนไทยด้านหุ่นยนต์ ครั้งที่ 1 Thailand Robot & Robotic Olympaid 2020	กระทรวงศึกษาธิการ
4	นางสาวธนภรณ์ ทิพวัน	ครู คศ.1	ครูผู้ควบคุม ได้รับรางวัลระดับเหรียญทองการประกวดวาดภาพจินตนาการทางวิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น งานสัปดาห์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ ส่วนภูมิภาค ประจำปีการศึกษา 2563	มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคล ล้านนาตาก
5	นางสาวธนภรณ์ ทิพวัน	ครู คศ.1	ครูผู้ควบคุม ได้รับรางวัลระดับเหรียญทองการประกวดวาดภาพจินตนาการทางวิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อาชีวศึกษา งานสัปดาห์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ ส่วนภูมิภาค ประจำปีการศึกษา 2563	มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคล ล้านนาตาก

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	ชื่อรางวัล	ได้รับจากหน่วยงาน
6	นางสาวสารณี พรมงศ์	ครูธุรการ	ครูผู้ควบคุม ได้รับรางวัลระดับเหรียญทองการ แข่งขันวาดภาพทางคอมพิวเตอร์ ระดับ ประถมศึกษา งานสัปดาห์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ ส่วนภูมิภาค ประจำปีการศึกษา 2563	มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคล ล้านนาตาก
7	นางสาวปาริณี กลินหอม นางสาวสารณี พรมงศ์	ครู คศ.1 ครูธุรการ	ครูผู้ควบคุม ได้รับรางวัลชนะเลิศ ระดับเหรียญ ทอง การแข่งขันการประกวดสื่อภาพนิ่ง Info graphic ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3) งานสัปดาห์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ ส่วนภูมิภาค ประจำปี 2564	มหาวิทยาลัยราชภัฏ กำแพงเพชร

ผลงาน/รางวัลความภาคภูมิใจ ของนักเรียน

ประจำปีการศึกษา 2563

ตาราง 12 ผลงาน/รางวัลความภาคภูมิใจ ของนักเรียน ประจำปีการศึกษา 2563

ที่	ชื่อ - สกุล	ระดับชั้น	ชื่อรางวัล	ได้รับจากหน่วยงาน
1	เด็กชายสรวิศ วิชิตชัยเจริญกุล เด็กชายศุภกฤติ ตาสี	ระดับชั้น ม.1-ม.3	ได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง รองชนะเลิศ กิจกรรม Hand Generator Robot Duck Shot Cistamce Swimming Competition ม.1-3 การแข่งขันหุ่นยนต์ พัฒนาศักยภาพเยาวชนไทยด้านหุ่นยนต์ ครั้งที่ 1 Thailand Robot & Robotic Olympaid 2020	กระทรวงศึกษาธิการ
2	นายปนิวัฒน์ แซ่ย่าง นายณัฏพล แซ่ลี	ระดับชั้น ม.4-ม.6	ได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง รองชนะเลิศ กิจกรรม Hand Generator Robot Duck Shot Cistamce Swimming Competition ม.4-6 การแข่งขันหุ่นยนต์ พัฒนาศักยภาพเยาวชนไทยด้านหุ่นยนต์ ครั้งที่ 1 Thailand Robot & Robotic Olympaid 2020	กระทรวงศึกษาธิการ
3	นายศิริกร พันธุ์รัตนชาติ นายศุภชัย ตาสี	ระดับชั้น ม.4-ม.6	ได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง รองชนะเลิศ กิจกรรม Enveinmental Peotection – Sea Surface Sweeper Robot Game ม.4-6 การแข่งขันหุ่นยนต์ พัฒนาศักยภาพเยาวชนไทยด้านหุ่นยนต์ ครั้งที่ 1 Thailand Robot & Robotic Olympaid 2020	กระทรวงศึกษาธิการ
4	เด็กหญิงช่า แซ่ว่าง เด็กหญิงยิว แซ่ว่าง	ระดับชั้น ป.4-ป.6	ได้รับรางวัล เหรียญทองการแข่งขันวาดภาพทาง คอมพิวเตอร์ ระดับประถมศึกษา งานสัปดาห์วิทยาศาสตร์ แห่งชาติส่วนภูมิภาค ประจำปีการศึกษา 2563	มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคล ล้านนาตาก
5	เด็กหญิงสุนิษา แสนหาญชัย	ระดับชั้น ม.1-ม.3	ได้รับรางวัลระดับเหรียญทองการประกวดวาดภาพ จินตนาการทางวิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น งานสัปดาห์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ ส่วนภูมิภาค ประจำปี การศึกษา 2563	มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคล ล้านนาตาก

ที่	ชื่อ - สกุล	ระดับชั้น	ชื่อรางวัล	ได้รับจากหน่วยงาน
6	นายชาคริต ชนิดาพงศ์พันธ์	ระดับชั้น ม.4-ม.6	ได้รับรางวัลระดับเหรียญทองการประกวดวาดภาพ จินตนาการทางวิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอน ปลาย อาชีวศึกษา งานสัปดาห์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ ส่วนภูมิภาค ประจำปีการศึกษา 2563	มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคล ล้านนาตาก
7	เด็กหญิงทิพย์วรรณ ศรีสุริยะใส	ระดับชั้น ม.1-ม.3	ได้เข้าร่วมการประกวดวาดภาพจินตนาการทาง วิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น งานสัปดาห์ วิทยาศาสตร์แห่งชาติ ส่วนภูมิภาค ประจำปีการศึกษา 2563	มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคล ล้านนาตาก
8	นายสุทัศน์ นพรัตน์บุญ	ระดับชั้น ม.4-ม.6	ได้รับรางวัลระดับเหรียญทองการประกวดวาดภาพ จินตนาการทางวิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอน ปลาย อาชีวศึกษา งานสัปดาห์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ ส่วนภูมิภาค ประจำปีการศึกษา 2563	มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคล ล้านนาตาก
9	เด็กหญิงช่า แซ่หว่าง เด็กหญิงสุปราณี แซ่หว่าง	ระดับชั้น ม.1-ม.3	ได้รับรางวัลชนะเลิศ ระดับเหรียญทอง การแข่งขันการ ประกวดสื่อภาพนิ่ง Infographic ระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น (ม.1-ม.3) งานสัปดาห์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ ส่วนภูมิภาค ประจำปี 2564	มหาวิทยาลัยราชภัฏ กำแพงเพชร

สภาพปัญหาในการดำเนินการพัฒนาการศึกษา

จากการศึกษาข้อมูลและประเมินผลการดำเนินงานจัดการศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2563 เพื่อนำมาประกอบเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา กำหนด วัตถุประสงค์ นโยบาย ตลอดจนแนวทางปฏิบัติในการจัดทำแผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ 2565 สรุปปัญหา และความต้องการในการดำเนินงานของโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 ได้ดังนี้

ตาราง 13 ปัญหาและสาเหตุของการดำเนินงาน

ที่	ปัญหาในการดำเนินงาน	สาเหตุของปัญหา	ความสำคัญ
ด้านปริมาณ			
1	การจัดการบริการเตรียมความพร้อมเด็กระดับ ก่อนประถมศึกษาและการเกณฑ์เด็กในเกณฑ์ การศึกษาภาคบังคับตลอดจนการขยาย การศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี มีอัตราการศึกษา ของนักเรียนไม่คงที่	*ผู้ปกครองโยกย้ายไปประกอบอาชีพที่อื่น ไม่สามารถติดตามได้ *เด็กออกกลางคัน เนื่องจากกลับภูมิลำเนา (ประเทศพม่า) *เด็กไม่มีสถานะทางทะเบียน	1
ด้านคุณภาพ			
1	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนยังไม่ถึงเป้าหมายที่ โรงเรียนกำหนด	*ครูผู้สอนมีภาระงานและกิจกรรมอื่นมาก ทำให้สอนไม่ได้เต็มเวลา	2

ที่	ปัญหาในการดำเนินงาน	สาเหตุของปัญหา	ความสำคัญ
		*มีระบบการรายงาน การประเมิน ติดตาม ผลการดำเนินงานของโรงเรียน จาก หน่วยงานอื่น *นักเรียนเป็นกลุ่มเด็กชาติพันธุ์ ด้อยโอกาส	
2	อาคารประกอบ และสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา ตลอดจนครุภัณฑ์ไม่เพียงพอต่อความต้องการและไม่ครบตามเกณฑ์	*งบประมาณในการบริหารจัดการมีไม่เพียงพอ	1

ความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์ จุดเน้น มาตรการและตัวชี้วัดความสำเร็จ ของโรงเรียน
และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

ตาราง 14 กลยุทธ์ที่ 1 ให้โอกาสทางการศึกษา

จุดเน้น	มาตรการ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
1. ประชากรวัยเรียนทุกคน มีโอกาสเข้าถึงบริการทาง การศึกษา ด้วยทางเลือกที่ หลากหลาย เพื่อลดอัตรา เด็กตกหล่น ออกกลางคัน ส่งเสริมการเรียนรู้ต่อหรือ ประกอบอาชีพ (Alternative Access)	- เร่งรัดให้ประชากรวัย เรียนทุกคนได้รับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน	- ร้อยละของผู้เรียนต่อจำนวน ประชากรวัยเรียนได้รับการศึกษา ขั้นพื้นฐานเพิ่มขึ้นร้อยละ 2
	- สนับสนุนค่าใช้จ่ายการ จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับ อนุบาลจนจบการศึกษา ขั้นพื้นฐาน	- ร้อยละ 100 ของผู้จบการศึกษาขั้น พื้นฐาน ตามกำหนดเวลาของ หลักสูตร
	- เสริมสร้างระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน และ ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่าง	- ร้อยละ 100 ของผู้เรียนได้รับ การ สนับสนุนค่าใช้จ่ายทางการศึกษาขั้น พื้นฐาน - ร้อยละ 100 ของผู้ปกครองมีความ พึงพอใจที่ได้รับการบริการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน
		- อัตราการออกกลางคันลดลง - อัตราการเรียนรู้ต่อของผู้จบชั้น ม.3 สูงขึ้น

จุดเน้น	มาตรการ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
	ครูกับนักเรียน	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนนักเรียนอายุต่ำกว่า 15 ปี ที่ตั้งครรรภ์ลดลงร้อยละ 100 - จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ลดลง ร้อยละ 100 - ร้อยละ 100 ของโรงเรียนที่จัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันปัญหาสังคมให้กับผู้เรียน
	- ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อสารเสพติดลดลง ร้อยละ 100 - ร้อยละ 100 ของนักเรียนที่ติดสารเสพติดเข้ารับการบำบัด
	- ส่งเสริมการจัดการศึกษาทางเลือกโดยครอบครัวสถานประกอบการองค์กรเอกชน	<ul style="list-style-type: none"> - ร้อยละ 100 ของผู้จบการศึกษาทางเลือกตามกำหนดเวลาของหลักสูตร - ร้อยละ 100 ของผู้เรียน โดยการจัดการศึกษา โดยครอบครัวและสถานประกอบการ องค์กรเอกชน จบการศึกษาขั้นพื้นฐาน
	- ส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส	<ul style="list-style-type: none"> - ร้อยละ 90 ของผู้ด้อยโอกาส มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร
	- ส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับผู้พิการ	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้พิการ จำนวน 6,600 คน ได้รับการพัฒนาสมรรถภาพ - ร้อยละ 65 ของผู้พิการมีความพร้อมเข้าเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน - ร้อยละ 80 ของผู้พิการผ่านเกณฑ์การพัฒนาสมรรถภาพ ตามแผนการ

จุดเน้น	มาตรการ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
		ศึกษาเฉพาะบุคคล
		- ร้อยละ 65 ของผู้พิการที่จบการศึกษาตามกำหนดเวลาของหลักสูตร
		- ร้อยละ 80 ของผู้พิการได้รับการพัฒนาสมรรถภาพตามกำหนดเวลา

ตาราง 15 กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาคุณภาพสู่มาตรฐาน

จุดเน้น	มาตรการ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
1. เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับการเตรียมความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยอย่างมีคุณภาพ (EQ: Emotion Quotient)	- ยกระดับคุณภาพการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนปฐมวัย	- ร้อยละ 100 ของโรงเรียนจัดเตรียมความพร้อมปฐมวัยอย่างมีคุณภาพ
		- ร้อยละ 100 ของนักเรียนที่จบการศึกษาก่อนประเมินศึกษาตามกำหนดเวลาของหลักสูตร
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทุกคนอ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็นและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกคนอ่านคล่อง เขียนคล่อง คิดเลขคล่อง และมีทักษะการคิดขั้นพื้นฐาน (Literacy, Numeracy & Reasoning Abilities)	- พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทย และคณิตศาสตร์	- ร้อยละ 100 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น
		- ร้อยละ 100 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกคนอ่านคล่อง เขียนคล่อง คิดเลขคล่อง และมีทักษะการคิดขั้นพื้นฐาน
		- นักเรียนชั้นประถมศึกษาทุกคนใช้เวลาอ่านหนังสือนอกเวลาเรียนโดยเฉลี่ย อย่างน้อยวันละ 60 นาที
	- เร่งรัดพัฒนาการเรียนการสอนและสื่อการเรียนรู้ให้เป็นไปตามเป้าหมาย	- ร้อยละ 80 ของนักเรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองรักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่าง

จุดเน้น	มาตรการ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
	หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน	ต่อเนื่อง - ร้อยละ 80 ของนักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ตามระดับการศึกษา
3. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้หลักเพิ่มขึ้น โดยผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) เพิ่มขึ้น อย่างน้อยร้อยละ 3 (Student Achievement)	- ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 8 กลุ่มสาระ โดยเน้น 4 กลุ่มวิชาหลัก ได้แก่ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ	- ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลัก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจากการประเมินระดับชาติเพิ่มขึ้นร้อยละ 3
4. นักเรียนมีความสามารถด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และศิลปศาสตร์ทุกคน ได้รับการส่งเสริมให้มีความเป็นเลิศ (Excel to Excellence)	- ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาใช้ระบบคอมพิวเตอร์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อจัดการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น	- ร้อยละ 100 ของนักเรียนมีทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ - ร้อยละ 100 ของนักเรียนที่ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้ - อัตราส่วนคอมพิวเตอร์ต่อนักเรียน 1 : 10 - ร้อยละ 80 ของสื่อการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระที่มีคุณภาพทั้งเนื้อหาและรูปเล่มให้สถานศึกษาเลือกใช้ อย่างหลากหลาย
5. นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกคน มีความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมพหุ	- พัฒนาศักยภาพผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีทักษะภาษาที่สอง และมีความพร้อมต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	- ร้อยละ 100 ของโรงเรียน จัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน - สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกแห่งดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน

จุดเน้น	มาตรการ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
วัฒนธรรม (ASEAN Community)		<ul style="list-style-type: none"> - ร้อยละของโรงเรียนที่มีหลักสูตรบูรณาการกิจกรรมการเรียนรู้เข้าสู่ประชาคมอาเซียน - ร้อยละ 80 ของโรงเรียนต้นแบบประเภทต่างๆ จัดการเรียนรู้ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน

ตาราง 16 กลยุทธ์ที่ 3 บริหารด้วยหลักธรรมาภิบาล

จุดเน้น	มาตรการ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
1. สถานศึกษาทุกแห่งได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ มีระบบประกันคุณภาพภายในที่เข้มแข็ง และได้รับการรับรองจาก การประเมิน (Quality Schools)	<ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้มีความเข้มแข็งเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก - พัฒนาสถานศึกษาให้มีขนาดที่เหมาะสมกับการบริหารจัดการ - นิเทศ กำกับ ติดตาม ความก้าวหน้าของสถานศึกษา และให้ความช่วยเหลือเป็นรายโรงเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - ร้อยละ 100 ของสถานศึกษามีระบบการประกันคุณภาพภายในที่เข้มแข็ง ครบองค์ประกอบตามกฎกระทรวงฯ - ร้อยละ 100 ของสถานศึกษาที่เข้ารับการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสามได้รับการรับรองคุณภาพ - ร้อยละ 100 ของสถานศึกษาที่ไม่ผ่านการรับรองคุณภาพภายนอก ได้รับการแก้ไขแทรกแซงเพื่อการพัฒนาคุณภาพ - ร้อยละ 50 ของสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาให้มีขนาดที่เหมาะสมกับการบริหารจัดการ - ร้อยละ 100 ของสถานศึกษาได้รับการนิเทศ กำกับ ติดตาม และช่วยเหลือการดำเนินงานให้มีคุณภาพ
2. สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาทุกแห่งมีคุณภาพตามมาตรฐานของสำนักงานเขตพื้นที่	<ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาการบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ให้มีประสิทธิภาพเป็นไปตาม 	<ul style="list-style-type: none"> - ร้อยละ 100 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

จุดเน้น	มาตรการ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
การศึกษา (Effective Service Areas)	มาตรฐาน	- ร้อยละ 100 ของผู้รับบริการ มีความพึงพอใจในการส่งเสริมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตาราง 17 กลยุทธ์ที่ 4 สืบสานคุณธรรม

จุดเน้น	มาตรการ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
1. นักเรียนทุกคนมีความ สำนึกในความเป็นไทย มีจิต สาธารณะ และอยู่อย่าง พอเพียง (Sufficiency & Public Mind)	- ปลุกฝังให้ผู้เรียนมี คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐาน - ส่งเสริมจิตสำนึกความเป็น ไทยในสถาบันชาติ ศาสนา และ พระมหากษัตริย์ การปกครอง ตามระบอบประชาธิปไตย อันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข	- ร้อยละ 100 ของนักเรียนมี คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตาม หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน - ร้อยละ 100 ของนักเรียน มี ความสำนึกในความเป็นไทย
	- ส่งเสริมและพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์ชาติไทยสังคม ศึกษา ประชาธิปไตย มีความ เป็นพลเมืองไทยและพลโลก - ส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในสถานศึกษา	- ร้อยละ 100 ของนักเรียนได้ เรียนรู้ประวัติศาสตร์ชาติไทย สังคมศึกษาประชาธิปไตย มีความ เป็นพลเมืองไทยและพลโลก - ร้อยละ 100 ของโรงเรียนจัด กิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม
		ร้อยละ 100 ของนักเรียนมี คุณธรรมจริยธรรม (คุณธรรม พื้นฐาน 8 ประการ ได้แก่ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ

จุดเน้น	มาตรการ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
		สะอาด สามัคคี มีน้ำใจ)และ กตัญญู - ร้อยละ 100 ของนักเรียน ประกอบกิจกรรมทางศาสนา และ กิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น และสังคมอย่างสม่ำเสมอ

ตาราง 18 กลยุทธ์ที่ 5 นำครูสู่มืออาชีพ

จุดเน้น	มาตรการ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
1. นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกคนมีความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมพหุวัฒนธรรม (ASEAN Community)	- ประสานการวางแผนการผลิตพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นระบบ มีปริมาณเพียงพอและมีคุณภาพ	- ร้อยละ 100 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ผ่านการประเมินความเข้มแข็งด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลในระดับดี
	- พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	- ร้อยละ 80 ของความสำเร็จในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ได้รับการพัฒนาตามศักยภาพและบริบทรอบตัวผู้เรียน
		- ร้อยละ 80 ของครู ได้รับการพัฒนาเป็นครูเก่งมีคุณภาพและคุณธรรม
		- ร้อยละ 100 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่พัฒนาครูด้วยระบบ IT
		- ร้อยละ 100 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่พัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนการสอนด้วยคอมพิวเตอร์พกพาได้อย่างมีประสิทธิภาพ
		- ร้อยละ 100 ของครู สามารถจัดการ

จุดเน้น	มาตรการ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
		เรียนการสอนด้วยคอมพิวเตอร์พกพาได้อย่างมีประสิทธิภาพ - ร้อยละ 100 ของครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการเตรียมความพร้อมด้านภาษาที่สอง เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน - ร้อยละ 60 ของครูที่สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้
	- คัดครูให้แก่ผู้เรียน โดยลดภาระงานอื่น ที่ไม่จำเป็นและจัดให้มีบุคลากรสนับสนุนให้พอเพียงเพื่อให้ครูทำหน้าที่พัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มที่และมีโอกาสพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	- ร้อยละ 80 ของโรงเรียนที่ได้รับ การสนับสนุนบุคลากร มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น - ลดความขาดแคลนครูในภาพรวมได้ ร้อยละ 30

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

นางนุช ชมภูเทพ (2560) ได้ทำการวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมอาชีพของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา บนพื้นที่สูงและทิวกันดาร เขตภาคเหนือฝั่งตะวันตก ผลการวิจัยพบว่า สภาพบริบทของพื้นที่สูงและทิวกันดาร ตามหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ หลักการส่งเสริมอาชีพของนักเรียน เป็นการจัดการศึกษาด้านอาชีพ ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคนอย่างรอบด้านและสมดุลทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาอาชีพผ่านระบบการศึกษา โดยมีเป้าหมายของการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพ ที่มีคุณภาพที่เหมาะสมกับสภาพบริบทของสังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจของชุมชน โดยการพัฒนาความรู้และทักษะที่จำเป็นอันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข การส่งเสริมอาชีพของนักเรียน ประกอบด้วยข้อมูลด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) ด้านสังคม 2) ด้านเศรษฐกิจ 3) ด้านสิ่งแวดล้อม ความต้องการในการพัฒนาอาชีพ ได้แก่ 1) งาน

เกษตร 2) งานอุตสาหกรรม 3) งานคหกรรม 4) งานสร้างสรรค์ 5) งานบริการ 6) งานตลาด และ
 แนวทางการส่งเสริมอาชีพ ประกอบด้วย 1) หลักการในการส่งเสริมอาชีพ 2) วิธีการส่งเสริมอาชีพ 3)
 การบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 1) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 2) การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทาง
 วิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) และ 3) การมีส่วนร่วม รูปแบบการบริหาร
 เพื่อส่งเสริมอาชีพของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาระดับพื้นที่สูงและทุรกันดาร เขต
 ภาคเหนือฝั่งตะวันตก ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการส่งเสริมอาชีพ
 องค์ประกอบที่ 2 คณะกรรมการส่งเสริมอาชีพ องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการบริหารเพื่อส่งเสริม
 อาชีพ องค์ประกอบที่ 4 เป้าหมายการส่งเสริมอาชีพ และการประเมินรูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริม
 อาชีพของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาระดับพื้นที่สูงและทุรกันดาร เขตภาคเหนือฝั่ง
 ตะวันตก ที่พัฒนาขึ้นมีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ในการนำไปปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

สรเดช เลิศวัฒนาวณิช (2560) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยใช้
 โครงงานเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพและคุณลักษณะในการประกอบอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้น
 มัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ของนักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง ต้องการให้
 การจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับมะพร้าว ของดีประจำอำเภอบ้านแพ้ว มาสร้างอาชีพและสร้างรายได้ให้กับ
 นักเรียน โดยมีการศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น มีการนำผู้รู้ท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้านมีส่วนร่วม
 ในการจัดการเรียนรู้ ด้วยกระบวนการกลุ่ม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน การอภิปราย โดยมีครู
 นักเรียน เพื่อนนักเรียน และประชาชนชาวบ้านเป็นผู้วัดและประเมินผล ผลการพัฒนากิจกรรมพัฒนา
 ผู้เรียน เรื่อง ของดีบ้านแพ้ว ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) เป้าหมาย 3) แนวการจัดการกิจกรรม 4)
 รูปแบบการจัดการกิจกรรม 5) คำอธิบายรายวิชา 6) จุดประสงค์การเรียนรู้ 7) โครงสร้างการจัดการกิจกรรม
 8) สื่อ 9) การวัดและประเมินผล และ 10) แผนการจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 5 แผน แต่ละ
 แผนจัดการเรียนรู้ด้วยโครงงาน เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ และคุณลักษณะในการประกอบอาชีพ ผล
 การทดลองจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เรื่อง ของดีบ้านแพ้ว จัดการเรียนรู้ด้วยโครงงาน 6 ขั้นตอน
 ได้แก่ 1) ให้ความรู้พื้นฐาน 2) เลือกหัวข้อที่สนใจ 3) วางแผน 4) ลงมือปฏิบัติ 5) นำเสนอและ
 อภิปราย และ 6) การวัดและประเมินผล พบว่า นักเรียนสนใจ และตั้งใจในการสร้างสรรค์เป็นผลงาน
 โครงงานอาชีพ และ ผลการประเมินและปรับปรุงกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เรื่อง ของดีบ้านแพ้ว พบว่า
 1) นักเรียนมีทักษะอาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี 2) นักเรียนมีคุณลักษณะในการประกอบอาชีพ
 โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี และ 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เรื่อง ของ
 ดีบ้านแพ้ว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เห็นควรให้มีการปรับปรุงกิจกรรมให้มีการจัดการกิจกรรมที่
 ส่งเสริมให้นักเรียนได้ศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง

วีโรจน์ ไชยภักดี (2562) ได้ทำการวิจัย เรื่อง แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารงาน
 โรงเรียนท่านผู้หญิงจันทิมาพิงบารมีในโครงการพัฒนาเด็ก และเยาวชนในถิ่นทุรกันดารตาม

พระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ผลการวิจัยพบว่า แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารงานโรงเรียนท่านผู้หญิงจันทิมาพึงบารมีในโครงการพัฒนา เด็กและเยาวชน ในถิ่นทุรกันดารตามพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพ รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ตามภาระหน้าที่การบริหารงานในโรงเรียน 4 ด้าน ตามกฎกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจาย อำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษา พ.ศ.2550 ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ พบแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ 18 แนวปฏิบัติ ด้านการบริหารงานงบประมาณ พบแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ 13 แนวปฏิบัติด้านการบริหารงานบุคคล พบแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ 13 แนวปฏิบัติและ ด้านการบริหารงานทั่วไป พบแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ 25 แนวปฏิบัติ ผลการยืนยันแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารงานโรงเรียนท่านผู้หญิงจันทิมาพึงบารมีในโครงการพัฒนาเด็ก และเยาวชนในถิ่นทุรกันดารตามพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ตามภาระหน้าที่การบริหารงานในโรงเรียน 4 ด้าน ตามกฎกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ.2550 ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงาน บุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป พบว่าแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ จำนวน 69 แนวปฏิบัติมีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์

วศิวรรณ ธัญญากรณ์ (2561) ได้ทำการวิจัย เรื่อง แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ซึ่งประกอบด้วย ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วยสถานศึกษามีการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสุขภาพแข็งแรง จิตใจแจ่มใส และมีสุนทรียภาพด้านศิลปะ ดนตรีและกีฬา จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็นและจัดกิจกรรมที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านคุณลักษณะ จรรยาบรรณวิชาชีพครูและประสิทธิภาพของครู ประกอบด้วย คุณครูหรือครูผู้สอน จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ และปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผล ด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร ประกอบด้วย ผู้บริหารมีการจัดการบริหารจัดการบุคลากร มีการจัดการบริหารงานงบประมาณ และมีการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านประสิทธิภาพของการพัฒนาสถานศึกษา ประกอบด้วย สถานศึกษามีการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ บังเกิดประสิทธิผลตามวิสัยทัศน์และพันธกิจที่กำหนด ดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบ และเป็นไปตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ดำเนินงานโดยใช้หลักการบริหารเชิงกลยุทธ์จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ด้าน

การบริหารอาคารสถานที่ ประกอบด้วย สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพ บำรุงรักษาอาคารสถานที่ให้คงสภาพดี และสนองต่อความต้องการได้เพียงพอ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนต่อการจัดการศึกษา

สาธนี พรมงศ์ฤ (2563) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการทอผ้าชนเผ่าม้งด้วยใยกล้วย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอพบพระ จังหวัดตาก ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร ครู ผู้นำชุมชน และปราชญ์ชาวบ้าน มีความต้องการ หลักสูตรฝึกอบรมการทอผ้าชนเผ่าม้งด้วยใยกล้วย เนื่องจากปัจจุบันวัฒนธรรมในการทอผ้าเริ่มเลือนหายออกไปจากวิถีชีวิตประจำวัน และต้องการที่จะอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่สืบไป จึงนำมาพัฒนาเป็นหลักสูตรฝึกอบรม โดยมีโครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตร จำนวน 3 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ เรียนรู้ต้นกล้วยเครื่องมือและอุปกรณ์ในการทอผ้าจากใยกล้วย และกระบวนการทอผ้าจากใยกล้วย ระยะเวลาในการฝึกอบรม 30 ชั่วโมง จากการประเมินผลการใช้หลักสูตรผู้เข้ารับการอบรม ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 ตามที่กำหนดไว้ในสมมติฐานการวิจัย คือ ด้านความรู้คิดเป็นร้อยละ 83.27 ค่าทดสอบที 8.79 ด้านทักษะการปฏิบัติงานคิดเป็นร้อยละ 98.70 ค่าทดสอบที 81.72 ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์คิดเป็นร้อยละ 99.20 ค่าทดสอบที 123.91 และมีความพึงพอใจต่อหลักสูตร อยู่ในระดับมากที่สุด

ตฤณทารา ฉันทกัลยกร (2560) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ที่มา ที่อยู่ และที่ไปของนักเรียนชาติพันธุ์ในพื้นที่พรมแดนไทย-พม่า กรณีศึกษาชุมชน ซี.ดี.ซี. หมู่ 1 ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนข้ามชาติส่วนใหญ่มีสัญชาติกะเหรี่ยงปกากะญอ เนื่องจากอำเภอแม่สอดอยู่ติดกับเมืองเมียวดีในรัฐกะเหรี่ยง โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเยาวชนเพศหญิงอายุ 15-18 ปี ไม่มีบัตรแสดงตัวตน ครอบครัวมีฐานะยากจน มีเครื่องญาติทำงานและอาศัยอยู่ในประเทศไทย นักเรียนส่วนใหญ่เข้ามาอยู่อาศัยในหอพักหญิง ซี.ดี.ซี. เพื่อใช้เป็นที่อยู่ที่กินระหว่างเรียนหนังสือ หอพักมีสภาพความเป็นอยู่ที่แออัด และอาหารมีสารอาหารไม่ครบถ้วน กฎระเบียบในหอพักเคร่งครัด นักเรียนชาติพันธุ์มีกิจกรรมภายในหอพัก และภายในศูนย์การเรียนรู้ฯ หรือกับกลุ่มคนชาติพันธุ์ด้วยกันเองเท่านั้น ไม่ค่อยมีกิจกรรมทำร่วมกับหน่วยงานของรัฐหรือกลุ่มคนไทย นักเรียนส่วนใหญ่คาดหวังว่า จะเรียนให้จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่หก แล้วหางานทำในประเทศไทย หรือศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ถึงแม้ว่าวุฒิการศึกษาจากศูนย์การเรียนรู้ฯ ซี.ดี.ซี. ไม่สามารถใช้ในทางกฎหมายไทยหรือเมียนมาร์ได้ แต่ทางโรงเรียนยังมีการรับรองนักเรียนด้วยทางเลือกอื่น เช่น จัดอบรมทักษะทางภาษา และประกอบอาชีพผ่านมูลนิธิสายใยเยาวชน มีการจัดเตรียมการเรียนการสอนเพื่อสอบเทียบวุฒิ การศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของสหรัฐอเมริกา หรือสอบเทียบวุฒิ GED (General Educational Development) เพื่อเป็นช่องทางในการสอบเข้ามหาวิทยาลัยทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ หรือมีการจัดการศึกษานอกระบบ (กศน.) เพื่อสอบเทียบวุฒิการศึกษาไทย เป็นต้น

อย่างไรก็ตามยังมีนักเรียนชาติพันธุ์ส่วนหนึ่งที่ไม่ทราบว่าควรทำอย่างไรต่อไปกับชีวิต เนื่องจากสภาพปัญหาความยากจน ปัญหาการไร้สัญชาติ และขาดแรงบันดาลใจในการใช้ชีวิตจากสภาพแวดล้อมรัฐบาลไทยและเมียนมาร์ควรรหาทางออกร่วมกันในเรื่องการศึกษาและความเป็นอยู่ของ นักเรียนเหล่านี้ โดยอาจออกแบบหลักสูตรการศึกษาร่วมกันเพื่อสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่า ลดปัญหาการไร้สัญชาติ และปัญหาการลักลอบข้ามพรมแดนและการฟันทิ้งอย่างผิดกฎหมาย เปิดโอกาสให้กับนักเรียนทั้งสองประเทศได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมซึ่งกันและกัน ปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่และคุณภาพอาหารให้ได้มาตรฐาน และจัดกิจกรรมนอกหลักสูตรให้สอดคล้องตามวัย ตลอดจนสร้างทัศนคติที่ดีระหว่างประชากรทั้งสองประเทศ

งานวิจัยต่างประเทศ

แบททอลเลอร์ (Bataller, 2018) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การบูรณาการเทคโนโลยี : การศึกษาแนวปฏิบัติ ที่เป็นเลิศแบบผสมผสานของการบูรณาการเทคโนโลยีตามมุมมองของครูผู้เชี่ยวชาญโรงเรียน มัธยมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อ ระบุ อธิบาย กำหนดแนวทางปฏิบัติและอุปสรรคของวิธีปฏิบัติ ที่เป็นเลิศในการบูรณาการเทคโนโลยีในห้องเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามมุมมองของ ครูผู้เชี่ยวชาญโรงเรียนมัธยมศึกษา การวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงพรรณนา กลุ่มตัวอย่างเป็นครูโรงเรียนมัธยมศึกษา 34 คนซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในการบูรณาการเทคโนโลยีจาก 5 มณฑลใน รัฐแคลิฟอร์เนีย ตอนเหนือ รวบรวมข้อมูลเบื้องต้นจากแบบสำรวจและติดตามการสัมภาษณ์โดยอาสาสมัคร ผลการวิจัยพบว่า จากการศึกษาครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศของการบูรณาการเทคโนโลยีแบบผสมผสาน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาซึ่งควรมีการเข้าถึงข้อมูลอย่างทั่วถึงเกี่ยวกับโครงสร้างและข้อจำกัดที่ชัดเจน เน้นการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง อาทิ กิจกรรมโครงงาน/ใช้ปัญหาเป็นฐานที่คำนึงถึงความต้องการของ นักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีที่หลากหลาย/ระบบการจัด การเรียนรู้ งานวิจัยนี้มีข้อเสนอแนะให้มี การศึกษาในด้านประสบการณ์จากมุมมองของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาเกี่ยวกับการใช้ เทคโนโลยีทั้งในและนอกโรงเรียนเพื่อให้สามารถอธิบายวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศสำหรับการบูรณาการ เทคโนโลยีในโรงเรียนระดับอื่น ๆ ต่อไป

นิโคลสัน (Nicholson, 2018) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การบูรณาการเทคโนโลยีในการศึกษา : แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศของนักการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา : กรณีศึกษาเชิงพรรณนา งานวิจัยนี้มี วัตถุประสงค์เพื่อกำหนดว่าทักษะและความสามารถใดที่มีอิทธิพลต่อการใช้ และการส่งเสริมเทคโนโลยีในด้านการศึกษานักเรียนระดับมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่างคือ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ในชนบทรัฐเวอร์จิเนีย 10 คน ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างและ ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับประเด็นการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีของพวกเขา มีกรอบแนวคิดในการตรวจสอบ ตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึมว่าผู้เข้าร่วมในการศึกษานี้ใช้และส่งเสริมเทคโนโลยีใน

สถานศึกษาของพวกเขา อย่างไรก็ตาม คำถามการวิจัย 3 ข้อต่อไปนี้เป็นแนวทางในการศึกษานี้ ได้แก่ ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในชนบทรัฐเวอร์จิเนียอธิบายการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ระดับมัธยมศึกษาได้อย่างไร ความท้าทายอะไรที่ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาในชนบทรัฐเวอร์จิเนียเผชิญเมื่อพยายามผสมผสาน เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาในชนบทรัฐเวอร์จิเนียมีแนวทางบูรณาการ เทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้อย่างไร ผลการวิจัยพบว่า มีประเด็นสำคัญ 4 ประการ คือ แรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีอุปสรรค การรับรู้การฝึกอบรมและเทคโนโลยีที่ใช้ ซึ่งการบูรณาการ เทคโนโลยีเข้ากับระบบการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จอย่างต่อเนื่องของระบบการศึกษาของ สหรัฐอเมริกา การจัดการศึกษาที่ไม่ตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนอาจเป็นอันตรายต่อ การพัฒนาและความสามารถในการแข่งขันของสหรัฐอเมริกาอย่างต่อเนื่อง ระบบการศึกษาจะต้อง สะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงในสังคมที่รวดเร็วและมีวิธีที่จะสื่อสารกับนักเรียนซึ่งเป็นหน้าที่ของ ครูโดยตรงในการทำความเข้าใจวิธีการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนมีทักษะตามศตวรรษที่ 21 ที่ออกแบบ มาเพื่อเพิ่มความสามารถและความเต็มใจที่จะเป็นพลเมืองที่มีประสิทธิผลและมีความรู้

Christine Joy BASHAM (2011) ได้ทำการวิจัย เกี่ยวกับการแนะนำอาชีพในปัจจุบัน สำหรับนักเรียนเกรด 13 ว่ามีประโยชน์สำหรับนักเรียนหรือไม่ ในช่วงระหว่างที่รอการตัดสินใจในการเลือกแนวทางการศึกษาของนักเรียน โดยมีการศึกษาหลักสูตรเกี่ยวกับ การให้คำปรึกษาแนะนำด้านอาชีพซึ่งเป็นหลักสูตรที่กำหนดไว้ เพื่อใช้เป็นส่วนหนึ่งในการตรวจสอบ และพิจารณาคุณสมบัติของวิชาชีพ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนต้องการการให้คำปรึกษา คำแนะนำ เพื่อที่จะทำการตัดสินใจเกี่ยวกับอาชีพ และสิ่งที่นักเรียนและผู้ปกครองควรได้รับการพิจารณาเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาอาชีพใด ๆ โดยมีผู้ปกครองเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการอาชีพ และควรให้ความสำคัญกับครูที่ปรึกษาและการจัดการบริหารหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ

บทที่ 3

วิธีดำเนินงานวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ซึ่งเป็นรูปแบบของการวิจัยที่มุ่งแสวงหา ข้อค้นพบเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน แนวทาง การส่งเสริมงานอาชีพของการศึกษา ขั้นพื้นฐาน เพื่อการพัฒนาอาชีพในสถานศึกษา และปัจจัยแห่งความสำเร็จของโรงเรียนข้อค้นพบที่ได้ไปเป็นแนวทางการปฏิบัติที่มีมาตรฐานและเป็นแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้โดยมีขั้นตอนการ ดำเนินการวิจัย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลหลัก
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลหลัก

1. ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับด้านสภาพการดำเนินงานการส่งเสริมงานอาชีพของโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการนำอาชีพไปพัฒนาตนเองของนักเรียน หลังจากสำเร็จการศึกษา จำนวน 1 คน
2. ข้าราชการครูจำนวน 2 คน คือ หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับด้านสภาพการดำเนินงานการส่งเสริมงานอาชีพของโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการนำอาชีพไปพัฒนาตนเองของนักเรียนหลังจากสำเร็จการศึกษา
3. กรรมการสถานศึกษา จำนวน 1 คน เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับด้านสภาพการดำเนินงานการส่งเสริมงานอาชีพของโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการนำอาชีพไปพัฒนาตนเองของนักเรียนหลังจากสำเร็จการศึกษา
4. ประชาชนชาวบ้าน จำนวน 1 คน เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับด้านสภาพการดำเนินงานการส่งเสริมงานอาชีพของโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการนำอาชีพไปพัฒนาตนเองของนักเรียนหลังจากสำเร็จการศึกษา

5. นักเรียนชาติพันธุ์ จำนวน 2 คน เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับด้านสภาพการดำเนินงาน การส่งเสริมงานอาชีพของโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการนำอาชีพไปพัฒนาตนเองของ นักเรียนหลังจากสำเร็จการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมี โครงสร้าง จำนวน 7 ฉบับ ดังนี้

1. สำหรับใช้ในการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ทามเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ดีในการ ส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ ประเด็นศึกษา ได้แก่ สภาพการดำเนินงานการส่งเสริมงาน อาชีพของโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนรู้งานอาชีพ และการนำอาชีพและพัฒนาตนเองของนักเรียน หลังจาสำเร็จการศึกษา จำนวน 1 ฉบับ

2. สำหรับใช้ในการสัมภาษณ์ครูหัวหน้ากลุ่มงานวิชาการ ทามเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ดีในการ ส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ ประเด็นศึกษา ได้แก่ สภาพการดำเนินงานการส่งเสริมงาน อาชีพของโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนรู้งานอาชีพ และการทำงานอาชีพและพัฒนาตนเองของนักเรียน หลังจาสำเร็จการศึกษา จำนวน 1 ฉบับ

3. สำหรับใช้ในการสัมภาษณ์ครูผู้รับผิดชอบโครงการส่งเสริมงานอาชีพนักเรียน ทาม เกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ ประเด็นศึกษาได้แก่ สภาพการ ดำเนินงานการส่งเสริมงานอาชีพของโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนรู้งานอาชีพ และการนำอาชีพไป พัฒนาตนเองของนักเรียนหลังจากสำเร็จการศึกษา จำนวน 1 ฉบับ

4. สำหรับใช้ในการสัมภาษณ์กรรมการสถานศึกษา ทามเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ดีในการ ส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ ประเด็นศึกษาได้แก่ สภาพการดำเนินงานการส่งเสริมงาน อาชีพของโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนรู้งานอาชีพ และการนำอาชีพไปพัฒนาตนเองของนักเรียน หลังจาสำเร็จการศึกษา จำนวน 1 ฉบับ

5. สำหรับใช้ในการสัมภาษณ์ปราชญ์ชาวบ้าน ทามเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริม งานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ ประเด็นศึกษาได้แก่ สภาพการดำเนินงานการส่งเสริมงานอาชีพของ วิทยาลัย ด้านการจัดการเรียนรู้งานอาชีพ และการนำอาชีพไปพัฒนาตนเองของนักเรียนหลังจาก สำเร็จการศึกษา จำนวน 1 ฉบับ

6. สำหรับใช้ในการสัมภาษณ์นักเรียน ทามเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริมงานอาชีพ ของนักเรียนชาติพันธุ์ ประเด็นศึกษาได้แก่ สภาพการดำเนินงานการส่งเสริมงานอาชีพของโรงเรียน

ด้านการจัดการเรียนรู้งานอาชีพ และการนำอาชีพไปพัฒนาตนเองของนักเรียนหลังจากสำเร็จการศึกษา จำนวน 2 ฉบับ

ผู้วิจัยมีการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากการศึกษาจากหนังสือ เอกสาร และติดต่อขอข้อมูลจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 และโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 รวมทั้งได้จากข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต โดยผ่านทางเว็บไซต์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 และโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ ในโรงเรียนไทยราษฎร์คีรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 มีขั้นตอนในการสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ ตำรา วารสาร เอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่
 - 2.1 ด้านสภาพการดำเนินงานการส่งเสริมงานอาชีพของโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4
 - 2.2 ด้านการจัดการเรียนรู้งานอาชีพของโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4
 - 2.3 ด้านการนำอาชีพไปพัฒนาตนเองของนักเรียนหลังจากสำเร็จการศึกษา
3. กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์
4. สร้างแนวคำถามในการสัมภาษณ์ ฉบับร่างตามนิยามศัพท์เฉพาะ โดยมีประเด็นคำถามครอบคลุมในทุกประเด็นที่เกี่ยวข้อง แล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาและปรับปรุงตามคำแนะนำ
5. สร้างแบบสำรวจ โดยใช้ตัวชี้วัดความสำเร็จในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียน ตามมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นเกณฑ์ แล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาและปรับปรุงตามคำแนะนำ
6. สร้างแนวทางในการสังเกต แล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาและปรับปรุงตามคำแนะนำ
7. หาความตรงเชิงเนื้อหา โดยนำแบบสัมภาษณ์เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์เฉพาะกับข้อคำถามและหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) รายนามผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ดังนี้
 - 7.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนะ ศรีปีตดา ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
 - 7.2 นายเอกณริน ไชยพล ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

7.3 ดร.ภูรินทร์ ชนิลกุล ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนบ้านพบพระ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก

8. ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ ได้ค่า IOC โดยกำหนดค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ปรากฏว่าได้ค่า IOC ระหว่าง 0.60-1.00

9. นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง

10. จัดพิมพ์เครื่องมือฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำมาเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เริ่มสำรวจ สังเกตการดำเนินงานของโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 และเก็บรวบรวมข้อมูลใน ส่วนเอกสารเรื่อยมา ตั้งแต่เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2565 - 23 กุมภาพันธ์ 2566 และมีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้อำนวยการโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 ครูหัวหน้าวิชาการ ครูผู้รับผิดชอบโครงการส่งเสริมอาชีพ นักเรียน นักเรียน ปราชญ์ชาวบ้าน และกรรมการสถานศึกษาเรื่อยมา ตั้งแต่เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2565 - 23 กุมภาพันธ์ 2566

ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าตรวจสอบข้อมูลโดยคำนึงถึงคุณภาพของข้อมูล และเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ ถูกต้องและสมบูรณ์ ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าทำการตรวจสอบข้อมูล เพื่อหาความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูล และ ตรวจสอบความครบถ้วนและคุณภาพของข้อมูล รวมทั้งผลสรุปของการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้วิธีการ ตรวจสอบข้อมูลแบบสามเศร่าด้านระเบียบวิธี (Methodological Triangulation) โดยใช้เทคนิควิธีการ เก็บรวบรวมข้อมูลด้านต่างๆหลายวิธี เพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน สำหรับการศึกษาวิจัยนี้ใช้ เทคนิควิธีการสำรวจ การสังเกต และการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งหากข้อมูลที่ได้มามีความแตกต่างกันหรือ ขัดแย้งกัน ผู้วิจัยจะเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูลใหม่ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกัน และหากข้อมูลที่ได้ทำ การตรวจสอบแล้ว ปรากฏว่าเป็นข้อมูลที่เหมือนกันและน่าเชื่อถือ ก็ถือว่าเป็นข้อมูลที่ถูกต้องแล้ว หลังจากนั้นก็จะนำผลการศึกษามาเสนอผลวิเคราะห์ข้อมูลในลักษณะของการเขียนรายงานการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Method)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำข้อมูลที่ได้จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยทั้งหมดที่รวบรวมไว้มาจัดระบบตามขอบเขตด้านเนื้อหา

2. ถอดความที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยสรุปสาระสำคัญแยกตามประเด็นต่างๆตามที่ได้กำหนดไว้ในขอบเขตด้านเนื้อหา

3. นำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจมาสรุปสาระสำคัญตามขอบเขตด้านเนื้อหา

4. นำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตมาสรุปสาระสำคัญตามขอบเขตด้านเนื้อหา
5. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลในภาพรวม รวมทั้งกำหนดตามขอบเขตเนื้อหา
6. นำข้อมูลที่ตรวจสอบและจัดหมวดหมู่แล้วทั้งหมดมาวิเคราะห์โดยข้อมูลที่ได้จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา ส่วนข้อมูลที่ได้จากการสังเกตและสัมภาษณ์ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย เพื่อสรุปเป็นแนวปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์
ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ ในโรงเรียนป่าไม้ อุทิศ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ ในโรงเรียนป่าไม้ อุทิศ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการลงภาคสนามเพื่อเก็บข้อมูลในโรงเรียนที่เป็นกรณีศึกษา ผลการศึกษาพบว่า โรงเรียนป่าไม้ อุทิศ 4 มีแนวปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ ซึ่งเป็นข้อค้นพบใหม่เพิ่มขึ้นจากเดิมที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ไว้อีก 2 ด้าน คือ ด้านการเสริมสร้างสมรรถนะพื้นฐานทางด้านอาชีพ และด้านการเตรียมความพร้อมในการส่งเสริมงานอาชีพให้กับนักเรียนในอนาคต โดยนำเสนอ ผลการศึกษา ทั้งหมด 5 ด้าน ดังนี้

1. ผลการศึกษาด้านสภาพการดำเนินงานการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ ในโรงเรียนป่าไม้ อุทิศ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2
2. ผลการศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีด้านการจัดการเรียนรู้งานอาชีพของโรงเรียนป่าไม้ อุทิศ 4
3. ผลการศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีด้านการนำอาชีพไปพัฒนาตนเองของนักเรียนหลังจากสำเร็จการศึกษา
4. ผลการศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีด้านการเสริมสร้างสมรรถนะพื้นฐานทางด้านอาชีพของโรงเรียนป่าไม้ อุทิศ 4
5. ผลการศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีด้านการเตรียมความพร้อมในการส่งเสริมงานอาชีพให้กับนักเรียนในอนาคตของโรงเรียนป่าไม้ อุทิศ 4

ผลการศึกษาด้านสภาพการดำเนินงานการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ ในโรงเรียนป่าไม้ อุทิศ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

1. สภาพปัจจุบันปัญหา

ภารกิจหลัก

1. จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 เพื่อให้เด็กก่อนวัยเรียนทุกคน มีความพร้อมในการเข้าเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

2. จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560) ให้แก่เด็กที่มีอายุอยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับทุกคน และส่งเสริมให้มีโอกาส เข้าศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

ภารกิจเสริม

1. ดำเนินงานประสานความร่วมมือในแผนงาน/งานโครงการ ในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นร่วมกับหน่วยงานอื่น
2. ดำเนินงานตามโครงการพิเศษต่าง ๆ

ฝ่ายปฏิบัติการกิจ

1. งานบริหารงานวิชาการ
2. งานบริหารงานงบประมาณ
3. งานบริหารงานบุคคล
4. งานบริหารงานทั่วไป

ปริมาณงานในความรับผิดชอบ

ข้อมูลขั้นพื้นฐาน

ตาราง 19 แสดงจำนวนห้องเรียน จำนวนนักเรียน จำแนกตามชั้นเรียนและเพศ ปีการศึกษา 2564

ชั้น	จำนวนห้อง	จำนวนห้องเรียน		
		ชาย	หญิง	รวม
อนุบาลปีที่ 2	5	57	76	133
อนุบาลปีที่ 3	4	66	58	124
รวม	9	123	134	257
ประถมศึกษาปีที่ 1	5	90	53	153
ประถมศึกษาปีที่ 2	5	78	76	154
ประถมศึกษาปีที่ 3	4	74	63	137
ประถมศึกษาปีที่ 4	3	55	67	122
ประถมศึกษาปีที่ 5	4	47	61	108
ประถมศึกษาปีที่ 6	4	51	67	118
รวม	25	395	397	792
มัธยมศึกษาปีที่ 1	4	66	62	128
มัธยมศึกษาปีที่ 2	3	47	55	102

ชั้น	จำนวนห้อง	จำนวนห้องเรียน		
		ชาย	หญิง	รวม
มัธยมศึกษาปีที่ 3	3	55	47	102
มัธยมศึกษาปีที่ 4	6	67	112	179
มัธยมศึกษาปีที่ 5	6	83	104	187
มัธยมศึกษาปีที่ 6	5	82	79	161
รวม	27	400	459	859
รวมทั้งสิ้น	61	918	990	1908

หมายเหตุ : ข้อมูล ณ 25 มิถุนายน 2564

ตาราง 20 แสดงจำนวนข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา ปีการศึกษา 2564

ตำแหน่ง	ชาย	หญิง	จำนวน
ผู้อำนวยการสถานศึกษา	-	1	1
รองผู้อำนวยการสถานศึกษา	2	2	4
ข้าราชการครู อันดับ ค.ศ.3	1	7	8
ข้าราชการครู อันดับ ค.ศ.2	6	9	15
ข้าราชการครูอันดับ ค.ศ.1	11	34	45
ครูผู้ช่วย	2	5	7
ครูอัตราจ้าง	3	4	7
ครูพี่เลี้ยง	1	-	1
เจ้าหน้าที่ธุรการ	-	1	1
นักการภารโรง	1	-	1
รวมทั้งสิ้น	27	63	90

ผลการดำเนินการที่ผ่านมา (ปีการศึกษา 2563)

ด้านปริมาณ

1. ระดับก่อนประถมศึกษา

1.1 จำนวนนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา

เด็กอายุ 3-5 ปี ในเขตบริการได้รับการเตรียมความพร้อม ระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียน ปีการศึกษา 2563 คิดเป็นร้อยละ 100

1.2 จำนวนห้องเรียน และจำนวนนักเรียน

* ชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 4 ห้องเรียน 110 คน

* ชั้นอนุบาลปีที่ 3 จำนวน 5 ห้องเรียน 138 คน

รวมทุกระดับชั้น จำนวน 9 ห้องเรียน 248 คน

1.3 จำนวนนักเรียนที่ออกกลางคัน ปีการศึกษา 2562

จำนวนนักเรียนที่ออกกลางคัน ชั้นอนุบาล 2 – 3 ปีการศึกษา 2563 ทั้งหมดมีจำนวน 0 คน คิดเป็นร้อยละ 0.00

2. ระดับประถมศึกษา

2.1 จำนวนเด็กระดับประถมศึกษา

เด็กที่มีอายุเข้าเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับระดับประถมศึกษาในเขตบริการของโรงเรียน ปีการศึกษา 2563 ได้เข้าเรียนในโรงเรียนร้อยละ 100

2.2 จำนวนห้องเรียนและจำนวนนักเรียน

2.2.1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 5 ห้องเรียน 144 คน

2.2.2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 5 ห้องเรียน 136 คน

2.2.3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 5 ห้องเรียน 137 คน

2.2.4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 3 ห้องเรียน 105 คน

2.2.5 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 4 ห้องเรียน 116 คน

2.2.6 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 3 ห้องเรียน 90 คน

รวมทุกระดับชั้น จำนวน 25 ห้องเรียน 728 คน

2.3 จำนวนนักเรียนที่ออกกลางคัน

จำนวนนักเรียนที่ออกกลางคัน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ปีการศึกษา 2563 ทั้งหมดมีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 0.69

มีนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 90 คนศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษา 90 คน คิดเป็นร้อยละ 100 โดยศึกษาต่อในโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา 90 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนนักเรียนที่ศึกษาต่อ

3. ระดับมัธยมศึกษา

3.1 จำนวนห้องเรียนและจำนวนนักเรียน

3.3.1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 3 ห้องเรียน 99 คน

3.3.2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 3 ห้องเรียน 100 คน

3.3.3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 3 ห้องเรียน 87 คน

3.3.4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 6 ห้องเรียน 223 คน

3.3.5	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	จำนวน	5	ห้องเรียน	175	คน
3.3.6	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	จำนวน	4	ห้องเรียน	134	คน
	รวม	จำนวน	5	ห้องเรียน	521	คน

3.2 จำนวนนักเรียนที่ออกกลางคัน

ปีการศึกษา 2563 มีนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นออกกลางคัน จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.13

ปีการศึกษา 2563 มีนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายออกกลางคัน จำนวน 0 คน คิดเป็นร้อยละ 0.00

3.3 จำนวนนักเรียนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

นักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 87 คน ศึกษาต่อระดับสูงขึ้น 85 คน คิดเป็นร้อยละ 97.70 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด โดยศึกษาต่อสายสามัญ 69 คน คิดเป็นร้อยละ 79.31 ของจำนวนนักเรียนที่ศึกษาต่ออาชีวศึกษา 16 คน คิดเป็นร้อยละ 18.39 ของจำนวนนักเรียนที่ศึกษาต่อและประกอบอาชีพ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.30 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด

นักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 134 คน ศึกษาต่อระดับสูงขึ้น 73 คน คิดเป็นร้อยละ 54.48 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด โดยศึกษาต่อสายสามัญ 51 คน คิดเป็นร้อยละ 38.10 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมดศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษา 22 คน คิดเป็นร้อยละ 16.42 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด นักเรียนที่ไม่ได้ศึกษาต่อและประกอบอาชีพ 61 คน คิดเป็น 45.52 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด

ด้านคุณภาพ
ระดับก่อนประถมศึกษา

ตาราง 21 สรุปค่าร้อยละของพัฒนาการรายด้านระดับก่อนประถมศึกษา (ค่าระดับ 3 ขึ้นไป)

ชั้น	ผลการประเมิน(ร้อยละของจำนวนผู้เรียน)				รวม ร้อยละเฉลี่ย
	ด้านร่างกาย	ด้านอารมณ์ จิตใจ	ด้านสังคมฯ	ด้านสติปัญญา	
อนุบาล 2	99.11	100	100	80.53	94.91
อนุบาล 3	95.74	97.87	93.61	53.90	85.28

ระดับประถมศึกษา

ตาราง 22 สรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนรายกลุ่มสาระการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ปีการศึกษา 2563

ชั้น	ผลการประเมิน									
	ภาษาไทย	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์	สังคมศึกษา	ประวัติศาสตร์	สุขศึกษา	ศิลปะ	การงานฯ	ภาษาอังกฤษ	รวมเฉลี่ย
ประถมศึกษาปีที่ 1	73.46	80.95	86.39	89.12	85.03	87.76	87.76	97.96	70.75	84.35
ประถมศึกษาปีที่ 2	63.70	69.63	78.52	78.52	72.60	84.44	82.22	95.56	62.96	76.46
ประถมศึกษาปีที่ 3	59.56	58.82	58.82	61.76	57.35	71.32	72.79	99.26	68.38	67.56
ประถมศึกษาปีที่ 4	32.08	45.28	49.06	51.87	21.70	72.64	56.60	93.40	65.09	54.19
ประถมศึกษาปีที่ 5	45.30	50.43	52.99	50.43	23.08	49.57	66.66	100	82.91	57.93
ประถมศึกษาปีที่ 6	63.04	39.13	47.83	44.57	52.17	85.86	45.65	90.22	64.13	69.17

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ตาราง 23 สรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนรายกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาคเรียนที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2563

ชั้น	ผลการประเมิน									
	ภาษาไทย	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์	สังคมศึกษา	คอมพิวเตอร์	สุขศึกษา	ศิลปะ	การงานฯ	ภาษาอังกฤษ	รวมเฉลี่ย
มัธยมศึกษาปีที่ 1	67.50	66.66	66.55	70.34	70.78	72.86	68.87	73.55	69.65	69.64
มัธยมศึกษาปีที่ 2	62.85	66.12	64.04	70.18	74.01	74.57	67.03	73.07	69.29	69.02
มัธยมศึกษาปีที่ 3	62.04	67.03	64.16	67.37	60.64	78.30	69.70	76.37	72.48	68.67

ตาราง 24 สรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนรายกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาคเรียนที่ 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2563

ชั้น	ผลการประเมิน									
	ภาษาไทย	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์	สังคมศึกษา	คอมพิวเตอร์	สุขศึกษา	ศิลปะ	การงานฯ	ภาษาอังกฤษ	รวมเฉลี่ย
มัธยมศึกษาปีที่ 1	68.21	66.62	65.51	65.37	72.55	76.41	72.04	78.56	68.51	70.42
มัธยมศึกษาปีที่ 2	63.69	66.59	64.56	70.79	72.49	76.99	70.99	73.04	68.88	69.78
มัธยมศึกษาปีที่ 3	58.12	65.30	64.15	69.08	62.65	79.03	72.78	76.00	65.99	68.12

ตาราง 25 สรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนรายกลุ่มสาระการเรียนรู้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2563

ชั้น	ผลการประเมิน									
	ภาษาไทย	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์	สังคมศึกษา	คอมพิวเตอร์	สุขศึกษา	ศิลปะ	การงานฯ	ภาษาอังกฤษ	รวมเฉลี่ย
มัธยมศึกษาปีที่ 1	67.50	66.66	66.55	70.34	70.78	72.86	68.87	73.55	69.65	69.64
มัธยมศึกษาปีที่ 2	62.85	66.12	64.04	70.18	74.01	74.57	67.03	73.07	69.29	69.02
มัธยมศึกษาปีที่ 3	62.04	67.03	64.16	67.37	60.64	78.30	69.70	76.37	72.48	68.67

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตาราง 26 สรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนรายกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาคเรียนที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ปีการศึกษา 2563

ชั้น	ผลการประเมิน									
	ภาษาไทย	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์	สังคมศึกษา	คอมพิวเตอร์	สุขศึกษา	ศิลปะ	การงานฯ	ภาษาอังกฤษ	รวมเฉลี่ย
มัธยมศึกษาปีที่ 4	74.65	66.35	72.27	69.92	72.03	79.67	70.73	69.72	70.88	71.80
มัธยมศึกษาปีที่ 5	76.72	71.38	64.02	71.50	61.74	78.27	76.54	71.34	68.58	71.12
มัธยมศึกษาปีที่ 6	79.04	73.25	68.00	71.40	70.33	87.71	74.67	75.87	75.15	75.05

ตาราง 27 สรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนรายกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาคเรียนที่ 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ปีการศึกษา 2563

ชั้น	ผลการประเมิน									
	ภาษาไทย	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์	สังคมศึกษา	คอมพิวเตอร์	สุขศึกษา	ศิลปะ	การงานฯ	ภาษาอังกฤษ	รวมเฉลี่ย
มัธยมศึกษาปีที่ 4	73.65	69.18	44.88	70.55	70.79	82.07	77.00	71.41	76.43	70.66
มัธยมศึกษาปีที่ 5	75.29	76.97	70.16	73.51	68.68	79.03	78.09	71.87	76.19	74.42
มัธยมศึกษาปีที่ 6	75.92	71.02	72.82	70.25	71.35	85.85	77.20	73.94	76.60	74.99

ตาราง 28 สรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนรายกลุ่มสาระการเรียนรู้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ปีการศึกษา 2563

ชั้น	ผลการประเมิน									
	ภาษาไทย	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์	สังคมศึกษา	คอมพิวเตอร์	สุขศึกษา	ศิลปะ	การงานฯ	ภาษาอังกฤษ	รวมเฉลี่ย
มัธยมศึกษาปีที่ 4	74.15	67.77	58.58	70.24	71.41	80.87	73.87	70.57	73.66	71.23
มัธยมศึกษาปีที่ 5	76.01	74.18	67.09	72.51	65.21	78.65	77.32	71.61	72.39	72.77
มัธยมศึกษาปีที่ 6	77.48	72.14	70.41	70.83	70.84	86.78	75.94	74.91	75.88	75.02

ตาราง 29 ผลงาน/รางวัลความภาคภูมิใจ ครูผู้สอน ประจำปีการศึกษา 2563

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	ชื่อรางวัล	ได้รับจากหน่วยงาน
1	ว่าที่ร้อยตรี ประสิทธิ์ โพธิ์ พันธ์	ครูผู้ช่วย	เป็นผู้ฝึกสอนนักเรียน ได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง รองชนะเลิศ กิจกรรม Hand Generator Robot Duck Shot Cistamce Swimming Competition ม.1-3 การแข่งขันหุ่นยนต์พัฒนาศักยภาพเยาวชนชนไทยด้านหุ่นยนต์ ครั้งที่ 1 Thailand Robot & Robotic Olympaid 2020	กระทรวงศึกษาธิการ
2	ว่าที่ร้อยตรี ประสิทธิ์ โพธิ์ พันธ์	ครูผู้ช่วย	เป็นผู้ฝึกสอนนักเรียน ได้รับรางวัลได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง รองชนะเลิศ กิจกรรม Hand Generator Robot Duck Shot Cistamce Swimming Competition ม.4-6 การแข่งขันหุ่นยนต์พัฒนาศักยภาพเยาวชนชนไทยด้านหุ่นยนต์ ครั้งที่ 1 Thailand Robot & Robotic	กระทรวงศึกษาธิการ

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	ชื่อรางวัล	ได้รับจากหน่วยงาน
Olympaid 2020				
3	ว่าที่ร้อยตรี ประสิทธิ์ โพธิ์ พันธ์	ครูผู้ช่วย	เป็นผู้ฝึกสอนนักเรียน ได้รับรางวัลได้รับรางวัล ระดับเหรียญทอง รองชนะเลิศ กิจกรรม Envieinmental Peottection – Sea Surface Sweeper Robot Game ม.4-6 การแข่งขัน หุ่นยนต์พัฒนาศักยภาพเยาวชนไทยด้านหุ่นยนต์ ครั้งที่ 1 Thailand Robot & Robotic	กระทรวงศึกษาธิการ
Olympaid 2020				
4	นางสาวธนภรณ์ ทิพวัน	ครู คศ.1	ครูผู้ควบคุม ได้รับรางวัลระดับเหรียญทองการ ประกวดวาดภาพจินตนาการทางวิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น งานสัปดาห์ วิทยาศาสตร์แห่งชาติ ส่วนภูมิภาค ประจำปี การศึกษา 2563	มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคล ล้านนาตาก
5	นางสาวธนภรณ์ ทิพวัน	ครู คศ.1	ครูผู้ควบคุม ได้รับรางวัลระดับเหรียญทองการ ประกวดวาดภาพจินตนาการทางวิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อาชีวศึกษา งาน สัปดาห์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ ส่วนภูมิภาค ประจำปีการศึกษา 2563	มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคล ล้านนาตาก
6	นางสาวสาธนี พรม่วงค์	ครูธุรการ	ครูผู้ควบคุม ได้รับรางวัลระดับเหรียญทองการ แข่งขันวาดภาพทางคอมพิวเตอร์ ระดับ ประถมศึกษา งานสัปดาห์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ ส่วนภูมิภาค ประจำปีการศึกษา 2563	มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคล ล้านนาตาก
7	นางสาวปาริณี กลิ่นหอม นางสาวสาธนี พรม่วงค์	ครู คศ.1 ครูธุรการ	ครูผู้ควบคุม ได้รับรางวัลชนะเลิศ ระดับเหรียญ ทอง การแข่งขันการประกวดสื่อภาพนิ่ง Info graphic ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3) งานสัปดาห์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ ส่วนภูมิภาค ประจำปี 2564	มหาวิทยาลัยราชภัฏ กำแพงเพชร

ตาราง 30 ผลงาน/รางวัลความภาคภูมิใจ ของนักเรียน ประจำปีการศึกษา 2563

ที่	ชื่อ – สกุล	ระดับชั้น	ชื่อรางวัล	ได้รับจากหน่วยงาน
1	เด็กชายสรวิศ วิชิตชัยเจริญกุล เด็กชายศุภกฤติ ตาสี	ระดับชั้น ม.1-ม.3	ได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง รองชนะเลิศ กิจกรรม Hand Generator Robot Duck Shot Cistamce Swimming Competition ม.1-3 การแข่งขันหุ่นยนต์ พัฒนาศักยภาพเยาวชนไทยด้านหุ่นยนต์ ครั้งที่ 1 Thailand Robot & Robotic Olympaid 2020	กระทรวงศึกษาธิการ
2	นายปนิวัฒน์ แซ่ย่าง นายณัฏพล แซ่ลี	ระดับชั้น ม.4-ม.6	ได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง รองชนะเลิศ กิจกรรม Hand Generator Robot Duck Shot Cistamce Swimming Competition ม.4-6 การแข่งขันหุ่นยนต์ พัฒนาศักยภาพเยาวชนไทยด้านหุ่นยนต์ ครั้งที่ 1 Thailand Robot & Robotic Olympaid 2020	กระทรวงศึกษาธิการ
3	นายศิริกร พันธุ์รัตนชาติ นายศุภชัย ตาสี	ระดับชั้น ม.4-ม.6	ได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง รองชนะเลิศ กิจกรรม Envieinmental Peotection – Sea Surface Sweeper Robot Game ม.4-6 การแข่งขันหุ่นยนต์ พัฒนาศักยภาพเยาวชนไทยด้านหุ่นยนต์ ครั้งที่ 1 Thailand Robot & Robotic Olympaid 2020	กระทรวงศึกษาธิการ
4	เด็กหญิงช่า แซ่ว่าง เด็กหญิงยั่ว แซ่ว่าง	ระดับชั้น ป.4-ป.6	ได้รับรางวัล เหรียญทองการแข่งขันวาดภาพทาง คอมพิวเตอร์ ระดับประถมศึกษา งานสัปดาห์ วิทยาศาสตร์แห่งชาติส่วนภูมิภาค ประจำปีการศึกษา 2563	มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคล ล้านนาตาก
5	เด็กหญิงสุนิษา แสนหาญชัย	ระดับชั้น ม.1-ม.3	ได้รับรางวัลระดับเหรียญทองการประกวดวาดภาพ จินตนาการทางวิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น งานสัปดาห์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ ส่วนภูมิภาค ประจำปี การศึกษา 2563	มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคล ล้านนาตาก
6	นายชาคริต ชนิดาพงศ์พันธ์	ระดับชั้น ม.4-ม.6	ได้รับรางวัลระดับเหรียญทองการประกวดวาดภาพ จินตนาการทางวิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอน ปลาย อาชีวศึกษา งานสัปดาห์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ ส่วนภูมิภาค ประจำปีการศึกษา 2563	มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคล ล้านนาตาก
7	เด็กหญิงทิพย์วรรณ ศรีสุริยะใส	ระดับชั้น ม.1-ม.3	ได้เข้าร่วมการประกวดวาดภาพจินตนาการทาง วิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น งานสัปดาห์ วิทยาศาสตร์แห่งชาติ ส่วนภูมิภาค ประจำปีการศึกษา 2563	มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคล ล้านนาตาก
8	นายสุทัศน์ นพรัตน์บุญ	ระดับชั้น ม.4-ม.6	ได้รับรางวัลระดับเหรียญทองการประกวดวาดภาพ จินตนาการทางวิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอน ปลาย อาชีวศึกษา งานสัปดาห์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ ส่วนภูมิภาค ประจำปีการศึกษา 2563	มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคล ล้านนาตาก
9	เด็กหญิงช่า แซ่ว่าง	ระดับชั้น	ได้รับรางวัลชนะเลิศ ระดับเหรียญทอง การแข่งขันการ	มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ที่	ชื่อ - สกุล	ระดับชั้น	ชื่อรางวัล	ได้รับจากหน่วยงาน
	เด็กหญิงสุปราณี แซ่ว่าง	ม.1-ม.3	ประกวดสื่อภาพนิ่ง Infographic ระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น (ม.1-ม.3) งานสัปดาห์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ ส่วนภูมิภาค ประจำปี 2564	กำแพงเพชร

2. สภาพปัญหาในการดำเนินการพัฒนาการศึกษา

จากการศึกษาข้อมูลและประเมินผลการดำเนินงานจัดการศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2563 เพื่อนำมาประกอบเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา กำหนด วัตถุประสงค์ นโยบาย ตลอดจนแนวทางปฏิบัติในการจัดทำแผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ 2565 สรุปปัญหา และความต้องการในการดำเนินงานของโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 ได้ดังนี้

ตาราง 31 ปัญหาและสาเหตุของการดำเนินงาน

ที่	ปัญหาในการดำเนินงาน	สาเหตุของปัญหา	ความสำคัญ
ด้านปริมาณ			
1	การจัดการบริการเตรียมความพร้อมเด็กระดับก่อนประถมศึกษาและการเกณฑ์เด็กในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับตลอดจนการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี มีอัตราการเข้าเรียนของนักเรียนไม่คงที่	*ผู้ปกครองโยกย้ายไปประกอบอาชีพที่อื่น ไม่สามารถติดตามได้ *เด็กออกกลางคัน เนื่องจากกลับภูมิลำเนา (ประเทศพม่า) *เด็กไม่มีสถานะทางทะเบียน	1
ด้านคุณภาพ			
1	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนยังไม่ถึงเป้าหมายที่โรงเรียนกำหนด	*ครูผู้สอนมีภาระงานและกิจกรรมอื่นมาก ทำให้สอนไม่ได้เต็มเวลา *มีระบบการรายงาน การประเมิน ติดตามผลการดำเนินงานของโรงเรียน จากหน่วยงานอื่น *นักเรียนเป็นกลุ่มเด็กชาติพันธุ์ ต้อยโอกาส	2
2	อาคารประกอบ และสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา ตลอดจนครุภัณฑ์ไม่เพียงพอต่อความต้องการและไม่ครบตามเกณฑ์	*งบประมาณในการบริหารจัดการมีไม่เพียงพอ	1

3. การกำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย และแผนการดำเนินงานในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์

ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 มีการกำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย และแผนการดำเนินงานในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ โดยการมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียน ให้มีส่วนร่วมในการวางแผนงานร่วมกัน เพื่อให้ทุกคนได้ทราบถึงวัตถุประสงค์ ความต้องการของชุมชนและผู้เรียน โดยการจัดประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียน รวมถึงกำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย และแผนการดำเนินงาน ให้สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของชุมชนและผู้เรียนในการส่งเสริมทักษะอาชีพให้กับนักเรียนชาติพันธุ์ โดยสามารถพิจารณาได้จากคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...เราได้มีการจัดประชุมฝ่ายบริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และมีตัวแทนนักเรียนเข้าร่วมประชุมด้วย เรามุ่งเน้นที่ตัวของนักเรียน โดยคำนึงว่า หากตัวนักเรียนเรียนจบการศึกษา จะต้องสามารถดำรงชีพต่อไปได้อย่างมีคุณภาพ โดยการมุ่งเน้นรายวิชาเสริม เพื่อเสริมสร้างอาชีพและสร้างรายได้ให้นักเรียน...”

(ผู้อำนวยการโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 4 พฤศจิกายน 2565)

“...พี่ก็ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ประึกษาปรึกษากับผู้บริหารโรงเรียนเฉพาะ บางส่วนในการกำหนดนโยบายการบริหารจัดการ ทิศทางการบริหาร การดำเนินงานให้สอดคล้องกับสภาพบริบทชุมชนและเด็กเท่านั้นเอง...”

(หัวหน้ากลุ่มวิชาการ, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 17 ธันวาคม 2565)

“...ได้เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการสถานศึกษากับทางโรงเรียน เราจะมีหน้าที่รับ ฟังข้อเสนอแนะจากทางโรงเรียน รับฟังถึงแนวทางการบริหารจัดการ และนโยบาย ของโรงเรียนที่จะพัฒนาตัวเด็กให้มีคุณภาพไปในทิศทางใด พร้อมทั้งเสนอความ ต้องการของทางชุมชนที่ต้องการต่อตัวเด็กเมื่อจบออกไป ซึ่งเราเป็นห่วงเด็กที่จบ ไปแล้วไม่ได้เรียนต่อ เขาจะต้องมีทักษะอาชีพไปต่อไป...”

(กรรมการสถานศึกษา, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 8 มกราคม 2566)

“...เรามีการจัดประชุมกับทุกฝ่ายเพื่อปรึกษาหารือกัน จะมีการมุ่งเน้นและให้ความสำคัญกับตัวนักเรียนเป็นอันดับหนึ่ง คำนึงถึงอนาคตในตัวเด็ก หากหลังจบการศึกษาออกไปแล้วจะสามารถเลี้ยงชีพตนเองได้อย่างไร เอาตัวรอดในสภาพแวดล้อมสังคมได้หรือไม่ จึงได้มีการจัดรายวิชาเสริมวิชาชีพระยะสั้นที่หลากหลายให้กับเด็กได้ลอง ได้เรียน ได้รู้ ได้พัฒนา เพื่อค้นหาทักษะและอาชีพของตนเองได้ ...”

(ครูผู้สอน, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 4 พฤศจิกายน 2565)

“...แม่ก็ได้เข้าไปประชุมปรึกษาหารือกับทางโรงเรียน ว่าโรงเรียนมีเป้าหมาย มีนโยบายอย่างไรบ้าง วางแผนให้ความรู้ เรื่องของอาชีพให้กับเด็ก ๆ ซึ่งในส่วนของแม่จะเป็นเรื่องของการทำผ้าจากเส้นใยกล้วยซึ่งเกี่ยวกับเส้นใยของเรา...”

(ปราชญ์ชาวบ้าน, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 7 มกราคม 2566)

นอกจากนี้ จากการสังเกต พบว่าโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 เป็นหน่วยงานทางการศึกษา ที่สร้างโอกาสทางการศึกษา ส่งเสริมคุณค่าและพัฒนาคุณภาพนักเรียน ให้มีคุณธรรมนำความรู้ มีวินัย มีสุขภาพพลานามัยที่ดี รักษาสิ่งแวดล้อมและสืบสานศิลปวัฒนธรรมชาติพันธุ์บนความสำนึกในความเป็นไทย โดยการบริหารแบบมีส่วนร่วม บูรณาการเรียนรู้ ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เชื่อมโยงสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

4. แผนงาน/โครงการดำเนินงานในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์

ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 มีแผนงาน/โครงการดำเนินงานในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ โดยการจัดทำแผนโครงการบูรณาการรายวิชาพื้นฐานและวิชาเพิ่มเติม ผสมผสานเข้าด้วยกัน เพื่อส่งเสริมอาชีพให้กับนักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย นอกเหนือจากรายวิชาพื้นฐาน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ค้นหาความเป็นตัวตนของตัวเอง มีการจัดกิจกรรมนิทรรศการภายในโรงเรียนเพื่อให้นักเรียนได้แสดงศักยภาพ และเปิด Open House ให้กับบุคลากรภายนอก หน่วยงานภาครัฐได้เข้ามาวิพากษ์ วิจารณ์โครงการงานของนักเรียน เพื่อให้เกิดการพัฒนา และเพื่อให้นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประกอบอาชีพได้ สร้างรายได้ให้กับตนเอง นอกจากนี้ทางโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 ยังได้มีการจัดหาแหล่งเงินทุนสนับสนุนส่งเสริมอาชีพให้กับนักเรียน มีการสรรหองค์กรทางด้านการศึกษา มาเพื่อสนับสนุนทุนการศึกษาให้กับนักเรียน เพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้กับนักเรียนที่มีความสนใจได้มีโอกาสได้เรียนในระดับที่สูงขึ้นอีกด้วย โดยสามารถพิจารณาได้จากคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...เราได้มีการบูรณาการรายวิชาพื้นฐานและวิชาเพิ่มเติมเข้าด้วยกัน ส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ค้นหาความเป็นตัวตนของตัวเอง มีการจัดกิจกรรมนิทรรศการภายในโรงเรียนให้กับเด็กได้แสดงศักยภาพ และเปิด Open House ให้กับบุคลากรภายนอก หน่วยงานภาครัฐได้เข้ามาวิพากษ์โครงการของเด็ก...”

(ผู้อำนวยการโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 4 พฤศจิกายน 2565)

“...เราได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการบริหารจัดการกิจกรรม ซึ่งไม่ค่อยได้เข้าไปยุ่งกับโครงการของเด็กมาก จะคอยเป็นฝ่ายสนับสนุนด้านการจัดกิจกรรมให้กับเด็กเท่านั้น คือ ช่วยสนับสนุนให้กิจกรรมในแต่ละครั้งของเด็กนั้นออกมามีประสิทธิภาพมากที่สุด...”

(หัวหน้ากลุ่มวิชาการ, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 17 ธันวาคม 2565)

“...เรามีการส่งเสริมการศึกษาทางด้านอาชีพให้กับเด็ก โดยการจัดหาแหล่งเงินทุนสนับสนุนส่งเสริมอาชีพให้กับเด็ก มีการสรรหาองค์กรทางการศึกษามาเพื่อสนับสนุนทุนการศึกษาให้กับเด็ก...”

(กรรมการสถานศึกษา, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 8 มกราคม 2566)

“...ครูได้มีการคิดไตร่ตรองและหาวิธีการ ซึ่งพบว่า ควรมีการจัดทำแผนโครงการบูรณาการรายวิชาพื้นฐานและวิชาเพิ่มเติมเข้าด้วยกัน เพื่อส่งเสริมอาชีพให้กับเด็ก ช่วยทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย นอกเหนือจากรายวิชาพื้นฐาน...”

(ครูผู้สอน, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 4 พฤศจิกายน 2565)

“...แม่ก็จะคอยให้ความรู้ในการส่งเสริมอาชีพให้กับเด็กอยู่ตลอดเวลา คอยเป็นที่ปรึกษาให้กับเด็กที่ให้ความสนใจกับการทอผ้าจากเส้นใยกล้วยง และนำวิธีการต่างๆ ในขั้นตอนตั้งแต่ต้นน้ำ จนปลายน้ำ เพื่อให้เด็กที่มาเรียนสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้จริง...”

(ปราชญ์ชาวบ้าน, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 7 มกราคม 2566)

5. การส่งเสริม และพัฒนาบุคลากร เกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์

ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 มีการส่งเสริม และพัฒนาบุคลากร เกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ โดยการรวบรวมจำนวนครูผู้สอน และบุคลากรในโรงเรียนทุกคนให้เข้ามา

มีหน้าในการส่งเสริมพัฒนาอาชีพให้กับนักเรียน และมีการส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนให้ได้พัฒนาความรู้ความสามารถเพิ่มเติมจากภายนอกโรงเรียน จากผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ และนำความรู้ที่ได้รับมาถ่ายทอดส่งเสริมงานอาชีพให้กับนักเรียน อีกทั้งจะต้องมีการสร้างเครือข่ายทางการศึกษาขึ้น เพื่อที่จะสามารถช่วยกันพัฒนา ช่วยกันระดมความคิดเห็น ซึ่งจะประกอบได้ด้วยบุคลากรในโรงเรียน หน่วยงานภาครัฐ และชุมชน ช่วยกันพัฒนาแก้ไขปัญหา ค้นหาวิธีการในการที่จะพัฒนาศักยภาพของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยสามารถพิจารณาได้จากคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...เราได้มีการรวบรวมจำนวนครูผู้สอน และบุคลากรในโรงเรียนทุกคนให้เข้ามามีหน้าในการส่งเสริมพัฒนาอาชีพให้กับเด็ก โดยที่มีการสนับสนุนให้ครูผู้สอนและบุคลากรได้ออกไปพัฒนาทักษะข้างนอก เพื่อเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ๆ และนำมาถ่ายทอดให้กับเด็ก...”

(ผู้อำนวยการโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 4 พฤศจิกายน 2565)

“...เรามีการส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนให้ได้พัฒนาความรู้ความสามารถเพิ่มเติมจากภายนอก จากผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ และนำความรู้ที่ได้มาส่งเสริมงานอาชีพให้กับเด็ก...”

(หัวหน้ากลุ่มวิชาการ, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 17 ธันวาคม 2565)

“...เหมือนที่ได้บอกได้ตอนต้นว่าทางเราก็จะคอยเป็นฝ่ายสนับสนุนทางด้านการศึกษาให้กับโรงเรียนอยู่เสมอ เมื่อเกิดปัญหาจะคอยให้คำแนะนำ และความช่วยเหลือในด้านต่างๆ อย่างเต็มที่...”

(กรรมการสถานศึกษา, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 8 มกราคม 2566)

“...ครูทั้งโรงเรียน จะต้องมีการสร้างเครือข่ายการศึกษาขึ้น เพื่อที่จะสามารถช่วยกันพัฒนา ช่วยกันออกความคิดเห็น ก็จะมีทั้งโรงเรียน หน่วยงานภาครัฐ และชุมชน ช่วยกันพัฒนาแก้ไขปัญหา หาวิธีการในการที่จะพัฒนาตัวเด็กให้ดีที่สุด...”

(ครูผู้สอน, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 4 พฤศจิกายน 2565)

“...แม่จะสอนเกี่ยวกับการทอเส้นใยกันยู่ขงให้กับเด็กไปพร้อมๆ กับครู ถ้าครูไม่
เข้าใจ ก็จะบอกครู และแนะนำวิธี ขั้นตอนที่ต้องให้ครู...”

(ปราชญ์ชาวบ้าน, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 7 มกราคม 2566)

นอกจากนี้ จากการสังเกต พบว่า ร้อยละ 80 ของความสำเร็จในการพัฒนาครูและ
บุคลากรทางการศึกษาที่ได้รับการพัฒนาตามศักยภาพและบริบทรอบตัวผู้เรียน ได้รับการพัฒนาเป็น
ครูเก่งมีคุณภาพและคุณธรรม พัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนการสอนด้วยคอมพิวเตอร์พกพาได้
อย่างมีประสิทธิภาพ ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการเตรียมความพร้อมด้านภาษาที่สอง เพื่อ
เข้าสู่ประชาคมอาเซียน และโรงเรียนที่ได้รับการสนับสนุนบุคลากร มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

6. การดำเนินการเพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมเกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์

ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 มีการดำเนินการเพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมเกี่ยวกับ
งานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ โดยมีการจัดตั้งศูนย์แห่งการเรียนรู้ขึ้น เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ทาง
วิชาชีพให้กับนักเรียน โดยมีการขอความร่วมมือจากคนในชุมชนที่เป็นผู้ประกอบการและมีความถนัด
ในแต่ละสายอาชีพ มาเป็นผู้ให้ความรู้และถ่ายทอดประสบการณ์ทางวิชาชีพ องค์ความรู้ต่างๆ ให้กับ
นักเรียน นอกจากนี้ภายในโรงเรียนยังได้มีการจัดตั้งห้องเรียนพิเศษเฉพาะทางในแต่ละอาชีพขึ้น
เพื่อให้นักเรียนได้เลือกใช้ห้องเรียนได้ตามที่ตัวเองถนัด และได้มีการเชิญวิทยากรที่มีความรู้เฉพาะด้าน
มาบรรยายให้ความรู้กับนักเรียน เพื่อเปิดประสบการณ์ใหม่ๆ ให้กับนักเรียน และยังมี การนำ
งบประมาณของโรงเรียนมอบเป็นทุนกู้ยืมทางการศึกษาให้กับนักเรียนที่มีความสนใจอยากจะศึกษา
ต่อ โดยต้องขอความยินยอม และค้ำประกันทางด้านการกู้ยืมจากผู้ปกครองของนักเรียนในกรณีที่ต้อง
ชดใช้เงินกู้ยืมในอนาคต โดยสามารถพิจารณาได้จากคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...เราได้มีการโครงการส่งเสริมวิชาชีพให้กับเด็ก โดยการจัดตั้งศูนย์แห่งการเรียนรู้
ขึ้นมา และได้มีการขอความร่วมมือคนในชุมชนเชิญมาเป็นผู้ให้ความรู้แก่เด็ก
ซึ่งในศูนย์การเรียนรู้นั้นจะมีผู้ประกอบการหลายท่านที่มีความเชี่ยวชาญในแต่ละ
สายอาชีพมาให้ความรู้...”

(ผู้อำนวยการโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 4 พฤศจิกายน 2565)

“...เราได้มีการค้นหาผู้ประกอบการในชุมชนที่มีความถนัดในแต่ละสายอาชีพ มา
เป็นผู้ให้ความรู้ และประสบการณ์ ถ่ายทอด องค์ความรู้ต่างๆ ให้กับเด็ก...”

(หัวหน้ากลุ่มวิชาการ, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 17 ธันวาคม 2565)

“...เราได้มีการหาทุนสนับสนุนการศึกษาให้กับเด็ก โดยการใช้งบประมาณของโรงเรียนมอบให้เป็นทุนกู้ยืมสำหรับเด็กที่มีความสนใจอยากจะเรียนต่อ ซึ่งอาจจะต้องขอความยินยอม และคำประกันทางด้านการกู้ยืมจากผู้ปกครองของเด็กในกรณีที่ต้องขอใช้เงินกู้ยืมในอนาคต...”

(กรรมการสถานศึกษา, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 8 มกราคม 2566)

“...เราได้มุ่งเน้นส่งเสริมวิชาชีพให้กับเด็ก โดยที่จะพยายามจัดตั้งห้องเรียนพิเศษเฉพาะทางขึ้นมา เพื่อให้เด็กได้เลือกใช้ห้องเรียนได้ตามที่ตัวเองชอบและถนัด และเป็นการเปิดประสบการณ์ใหม่ๆ ให้กับเด็กด้วย...”

(ครูผู้สอน, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 4 พฤศจิกายน 2565)

“...แม่จะคอยให้คำปรึกษา ให้ความรู้เกี่ยวกับการทอผ้าเส้นใยกับเด็กตลอด หากเด็กต้องการความช่วยเหลือ แม่ก็จะคอยชี้หาทางแก้ไขปัญหาให้กับเด็ก...”

(ปราชญ์ชาวบ้าน, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 7 มกราคม 2566)

“...หนูจะขอขอคำปรึกษาจากครูและปราชญ์ชาวบ้านอยู่เสมอค่ะ ถ้าไม่เข้าใจหรือสงสัยเกี่ยวกับกระบวนการหรือวิธีการทำในขั้นตอนไหน ก็จะไม่นิ่งเฉย และเลือกที่จะเดินเข้าหาผู้ใหญ่ทันทีค่ะ...”

(นักเรียน, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 4 พฤศจิกายน 2565)

7. การดำเนินการเพื่อให้องค์กรภายนอกมีส่วนร่วมเกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียน ชาติพันธุ์

ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 มีการดำเนินการเพื่อให้องค์กรภายนอกมีส่วนร่วมเกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ โดยทางโรงเรียนจัดทำชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยมีการขอความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐ เช่น ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด องค์กรบริหารส่วนตำบล (อบต.) การท่องเที่ยวและการกีฬาของจังหวัด มีการเชิญวิทยากร และผู้ที่มีความรู้ในแต่ละสายอาชีพจากหน่วยงานภาครัฐมาให้ความรู้กับนักเรียน ช่วยเสริมสร้างทักษะทางด้านวิชาชีพให้กับนักเรียน จนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาต่อยอดได้ มีการทำ MOU กับทางมหาวิทยาลัย และหน่วยงานองค์กรภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อขอความร่วมมือและการได้รับการสนับสนุนทางด้านการส่งเสริมงานอาชีพให้กับนักเรียน เพื่อที่จะเปิดโอกาสทางการศึกษาให้กับนักเรียนได้ต่อยอดไปในระดับที่สูงขึ้น โดยสามารถพิจารณาได้จากคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...เราได้มีการจัดทำชุมชนแห่งการเรียนรู้ และขอความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐ เช่น ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) การท่องเที่ยวจังหวัด เนื่องจากมีผู้ประกอบการหลายธุรกิจที่สามารถจะมาให้ความรู้ เสริมสร้างความรู้ใหม่ๆ ให้กับเด็กได้...”

(ผู้อำนวยการโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 4 พฤศจิกายน 2565)

“...เราได้มีทำ MOU กับทางมหาวิทยาลัย และหน่วยองค์กรภาครัฐ และภาคเอกชน เพื่อที่จะขอความร่วมมือและการได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ ทางด้านการส่งเสริมงานอาชีพให้กับเด็ก...”

(หัวหน้ากลุ่มวิชาการ, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 17 ธันวาคม 2565)

“...เราได้มีการให้ความช่วยเหลือต่อการจัดกิจกรรมแสดงผลงานของเด็ก โดยให้เด็กเป็นผู้ดำเนินการจัดโครงการเองทั้งหมด ซึ่งทางโรงเรียนจะมีการเชิญบุคลากรภายนอก เข้ามาเป็นผู้วิพากษ์วิจารณ์ให้คำแนะนำต่อโครงการของเด็ก...”

(กรรมการสถานศึกษา, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 8 มกราคม 2566)

“...เราจะมี การเชิญวิทยากร และผู้ที่มีความรู้ในแต่ละสายอาชีพจากหน่วยงานภาครัฐมาให้ความรู้กับเด็ก ช่วยเสริมสร้างทักษะทางด้านวิชาชีพให้กับเด็ก เด็กสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาต่อยอดได้...”

(ครูผู้สอน, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 4 พฤศจิกายน 2565)

“...แม้ได้รับความสนใจและการสนับสนุนบางส่วนจากภาครัฐ และภาคเอกชน เช่น อาคาร สถานที่ อุปกรณ์ ที่ประกอบการผลิตทอผ้าจากเส้นใยกล้วยง เพื่อให้อาคาร สถานที่ อุปกรณ์ ที่ประกอบการผลิตทอผ้าจากเส้นใยกล้วยง เพื่อให้สามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ...”

(ปราชญ์ชาวบ้าน, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 7 มกราคม 2566)

“...พวกหนูได้มีจัดกิจกรรมที่ทางครูมอบหมายให้ทำคะ ซึ่งพวกเราได้ดำเนินการเองกันทั้งหมด มีการเชิญวิทยากรจากภายนอกเข้ามาเอง เพื่อให้เขาได้มาประเมินผลการดำเนินงานของโครงการที่พวกหนูได้จัดทำขึ้นคะ...”

(นักเรียน, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 4 พฤศจิกายน 2565)

ผลการศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีด้านการจัดการเรียนรู้งานอาชีพของโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4

1. การวางแผน กำหนดเนื้อหาที่มีความเหมาะสม ตรงตามความต้องการในการจัดการเรียนรู้งานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์

ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 มีการวางแผน กำหนดเนื้อหาที่มีความเหมาะสม ตรงตามความต้องการในการจัดการเรียนรู้งานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ โดยการระดมความคิดเห็นปรึกษากับทางคณะกรรมการโรงเรียน เจ้าหน้าที่ บุคลากรในโรงเรียน เพื่อวางแผนการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน และเปิดโอกาสให้กับนักเรียนได้เจอประสบการณ์ใหม่ๆ เช่น การสร้างห้องเรียนพิเศษเฉพาะด้านของแต่ละสายอาชีพ เพื่อให้ นักเรียนได้เรียนรู้ พัฒนาศักยภาพ ทักษะทางด้านวิชาชีพ เพื่อที่จะให้นักเรียนได้เรียนรู้ทักษะใหม่ๆ ได้อย่างเต็มที่ สามารถนำความรู้ไปพัฒนาต่อยอดทางด้านวิชาชีพในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสามารถพิจารณาได้จากคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...เราได้มีการวางแผน ผสมผสานรายวิชาการการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของเด็ก เพื่อที่จะให้เด็กได้เรียนรู้ทักษะใหม่ๆ ได้อย่างเต็มที่ และสามารถนำความรู้ไปพัฒนาต่อยอดทางด้านวิชาชีพได้ในอนาคต...”

(ผู้อำนวยการโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 4 พฤศจิกายน 2565)

“...เราได้มีการระดมความคิดเห็น ปรึกษากับคณะกรรมการโรงเรียน เจ้าหน้าที่ บุคลากรในโรงเรียน เพื่อวางแผนหาแนวทางในการพัฒนาตัวเด็กให้สามารถเรียนจบออกไปได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด...”

(หัวหน้ากลุ่มวิชาการ, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 17 ธันวาคม 2565)

“...เราได้มีการวางแผนร่วมกันกับทางผู้อำนวยการสำหรับการเปิดโอกาสให้กับเด็กได้เจอประสบการณ์ใหม่ๆ เช่น การสร้างห้องเรียนพิเศษเฉพาะด้านของแต่ละสายอาชีพ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ พัฒนาศักยภาพ ทักษะทางด้านวิชาชีพ สามารถนำความรู้ไปพัฒนาต่อยอดในอนาคต...”

(ครูผู้สอน, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 4 พฤศจิกายน 2565)

2. วิธีการออกแบบ/ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียน ชาติพันธุ์

ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 มีวิธีการออกแบบ/ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ โดยการคำนึงถึงสภาพบริบทและความต้องการทางการศึกษาของนักเรียน เพื่อให้ทราบถึงสภาพปัญหาทางการศึกษาของนักเรียน และนำข้อมูลมาพัฒนาปรับปรุงระบบการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ในสิ่งที่อยากเรียนรู้จริงๆ มีการปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอนไปในทางปฏิบัติมากกว่าทางทฤษฎี เนื่องจากนักเรียนส่วนใหญ่จะมีทักษะทางด้านการปฏิบัติมากกว่าทางทฤษฎี และสามารถปฏิบัติผลงานออกมาได้ดีมากกว่า นอกจากนี้ทางโรงเรียนได้มีการจัดชมรมแห่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำให้ผู้ที่เข้าร่วมชมรมสามารถนำความรู้ไปต่อยอดได้ และสามารถเป็นผู้ให้ความรู้กับคนอื่น ๆ ได้เช่นกัน โดยสามารถพิจารณาได้จากคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...เราได้มีสอบถามถึงความต้องการของเด็กว่าต้องการทำอาชีพอะไร เพื่อให้ทราบถึงสภาพปัญหาและนำข้อมูลมาพัฒนาปรับปรุง ส่งเสริมให้กับเด็ก ได้เรียนรู้ในสิ่งที่เขาอยากเรียนรู้จริงๆ...”

(ผู้อำนวยการโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 4 พฤศจิกายน 2565)

“...เราได้คำนึงถึงสภาพบริบทการเรียนรู้ของเด็ก ว่าส่วนใหญ่แล้วเด็กมีผลการเรียนไปในทิศทางไหน ซึ่งทางโรงเรียนพบว่า เด็กส่วนใหญ่จะมีทักษะทางด้านการปฏิบัติมากกว่าทางทฤษฎี และสามารถปฏิบัติผลงานออกมาได้ดีมากกว่า...”

(หัวหน้ากลุ่มวิชาการ, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 17 ธันวาคม 2565)

“...เราจะต้องมีการคำนึงถึงสภาพบริบทและความต้องการของเด็กก่อน ถึงจะสามารถดำเนินวิธีการออกแบบการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับงานอาชีพให้กับเด็กได้ โดยที่เราจะเป็นผู้คอยให้การสนับสนุนอยู่เสมอ...”

(กรรมการสถานศึกษา, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 8 มกราคม 2566)

“...เราจะต้องปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอนไปในทางปฏิบัติมากกว่าทางทฤษฎี เพราะเด็กบางคนสามารถประสบความสำเร็จในอาชีพได้ โดยที่ไม่ต้องมีผลการเรียนที่ดี...”

(ครูผู้สอน, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 4 พฤศจิกายน 2565)

“...การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของแม่ ส่วนใหญ่แล้วจะขึ้นอยู่กับทางโรงเรียนให้ทางโรงเรียนเป็นคนกำหนดกระบวนการ ซึ่งทางแม่จะเป็นฝ่ายคอยรับข้อมูลและคำสั่งจากทางโรงเรียนเท่านั้น...”

(ปราชญ์ชาวบ้าน, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 7 มกราคม 2566)

“...หนูได้มีการจัดตั้งกิจกรรมชมรมในโรงเรียนขึ้นมา มีชื่อเรียกว่า “ชมรมสายใยกัญชง...” เพื่อที่จะเป็นแหล่งชมรมแห่งการแลกเปลี่ยน ทำให้ผู้ที่เข้าร่วมชมรมสามารถนำความรู้ไปต่อยอดได้ และสามารถเป็นผู้ให้ความรู้กับคนอื่น ๆ ได้เช่นกัน...”

(นักเรียน, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 4 พฤศจิกายน 2565)

3. การใช้สื่อและเทคโนโลยีมาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้งานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์

ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 มีการใช้สื่อและเทคโนโลยีมาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้งานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ โดยการสนับสนุนให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลผ่านสื่อออนไลน์ต่างๆ เน้นพัฒนาทักษะด้านการเรียนของนักเรียน การเข้าถึงเทคโนโลยีที่ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้ให้นักเรียนก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี มีความรู้ที่ทันสมัย มีการนำสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาประยุกต์ปรับใช้ในการเรียนการสอน เช่น ปัจจุบันทางโรงเรียนกำลังทำการศึกษเกี่ยวกับสมุนไพรรในท้องถิ่น เพื่อที่จะสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพให้กับนักเรียนได้ โดยสามารถพิจารณาได้จากคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...ตอนนี้เรากำลังให้ความสนใจเกี่ยวกับสมุนไพรร ซึ่งกำลังทำการศึกษเกี่ยวกับตัวสมุนไพรรในท้องถิ่นว่าจะสามารถนำมาประยุกต์ใช้ และประกอบอาชีพทางด้านใดได้บ้างให้กับเด็ก...”

(ผู้อำนวยการโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 4 พฤศจิกายน 2565)

“...เรามีการสนับสนุนให้เด็กมีศึกษาหาความรู้จากแหล่งออนไลน์ เพื่อพัฒนาศักยภาพทางด้านอาชีพ เพราะว่าเด็กจะต้องตามให้ทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี...”

(หัวหน้ากลุ่มวิชาการ, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 17 ธันวาคม 2565)

“...เราจะเน้นพัฒนาทักษะด้านการเรียนของเด็กให้รู้จักการศึกษาค้นคว้าข้อมูลผ่านสื่อออนไลน์ต่างๆ และเข้าถึงเทคโนโลยีที่ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้ผู้มีความทันสมัยและก้าวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี...”

(ครูผู้สอน, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 4 พฤศจิกายน 2565)

“...หนูได้มีการนำสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาประยุกต์ปรับใช้ในการเรียนการสอนของครู และศึกษาหาความรู้เพิ่มเกี่ยวกับบลวดลายของผ้าเส้นใยกัญชงให้มีความทันสมัยมากยิ่งขึ้นค่ะ...”

(นักเรียน, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 4 พฤศจิกายน 2565)

นอกจากนี้ จากเอกสาร พบว่า ร้อยละ 100 ของนักเรียนมีทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ นักเรียนมีการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระที่มีคุณภาพทั้งเนื้อหาและรูปเล่มให้สถานศึกษาเลือกใช้อย่างหลากหลาย

4. วิธีการวัดผลประเมินผลและมีการจัดระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์

ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 มีวิธีการวัดผลประเมินผลและมีการจัดระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนได้ดำเนินการจัดกิจกรรมด้วยตนเอง โดยให้เริ่มทำตั้งแต่กระบวนการเริ่มต้นโครงงานจนจบโครงงานสามารถวัดและประเมินผลจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในวิธีการขั้นตอนในแต่ละโครงงาน และนักเรียนสามารถอธิบายและให้ความรู้กับผู้อื่นเกี่ยวกับโครงงานได้อย่างถูกต้อง องค์กรความรู้ที่นักเรียนได้รับมีความครบถ้วนและถูกต้องตามจุดประสงค์ นักเรียนเกิดทักษะการเป็นผู้นำ กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก และกล้าที่จะตัดสินใจมากขึ้น โดยสามารถพิจารณาได้จากคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...เราวัดและประเมินผลจากการเรียนรู้ของเด็ก ความรู้ ความเข้าใจในวิธีการขั้นตอนของแต่ละอาชีพนั้นๆ และเด็กสามารถอธิบายและให้ความรู้กับผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง...”

(ผู้อำนวยการโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 4 พฤศจิกายน 2565)

“...เราได้ประเมินผล คุณผลลัพธ์หลังจากที่เด็กได้รับองค์ความรู้ไปแล้ว สามารถนำไปพัฒนาต่อยอดในทิศทางไหนได้บ้าง องค์ความรู้ที่เด็กได้มีความครบถ้วนและถูกต้องตามจุดประสงค์หรือป่าว...”

(หัวหน้ากลุ่มวิชาการ, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 17 ธันวาคม 2565)

“...เราได้มุ่งเน้นให้เด็กได้ดำเนินการจัดกิจกรรมด้วยตนเอง โดยให้เริ่มทำตั้งแต่กระบวนการ ตั้งแต่แรกเลย เพื่อให้เด็กได้เกิดทักษะการเป็นผู้นำ กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก และกล้าที่จะตัดสินใจ ซึ่งครูก็ประเมินผลการจัดกิจกรรมจากโครงการที่เด็กได้จัดขึ้น...”

(ครูผู้สอน, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 4 พฤศจิกายน 2565)

5. ทักษะที่เกิดหลังจากกิจกรรมการเรียนรู้ เกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ในโรงเรียน

ผลการวิจัย พบว่า หลังจากกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 นักเรียนโรงเรียนเกิดทักษะความเป็นผู้นำในการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความกล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจมากขึ้น สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประกอบอาชีพ สามารถสร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัวได้ สามารถดำเนินกิจกรรมตามที่ครูมอบหมายได้ ออกมาอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถประยุกต์ใช้องค์ความรู้ผสมผสานกับศักยภาพในการทำงานให้เกิดประโยชน์ได้อย่างสูงสุด และนำองค์ความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพไปเผยแพร่ต่อผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง โดยสามารถพิจารณาได้จากคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...เด็กมีความกล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจมากขึ้น มีความเป็นผู้นำในการทำงานร่วมกับผู้อื่น บางคนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประกอบอาชีพจนสามารถสร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัวได้...”

(ผู้อำนวยการโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 4 พฤศจิกายน 2565)

“...หลังจากที่นักเรียนได้รับองค์ความรู้ไปแล้ว สามารถนำความรู้ไปพัฒนาต่อยอดให้กลายเป็นธุรกิจของตนเองได้ สร้างรายได้มหาศาลให้กับตนเองและครอบครัว...”

(หัวหน้ากลุ่มวิชาการ, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 17 ธันวาคม 2565)

“...เห็นได้ชัดเจนเลยว่า เด็กสามารถดำเนินกิจกรรมตามที่ครูมอบหมายให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดทักษะการทำงานเป็นทีมที่ดี มีแกนนำที่ดี เด็กทุกคนสามารถดึงศักยภาพการทำงานออกใช้ให้ประโยชน์ได้อย่างสูงสุด...”

(ครูผู้สอน, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 4 พฤศจิกายน 2565)

“...หนูสามารถที่จะนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปเผยแพร่ต่อผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง และสามารถดำเนินการเพาะปลูก จนขึ้นตอนกระบวนการผลิต แปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทต่างๆ ได้อย่างสวยงาม...”

(นักเรียน, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 4 พฤศจิกายน 2565)

6. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเป็น

ผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของโรงเรียนป่าไม้ อูทิศ 4 แสดงให้เห็นได้ว่าการปรับเปลี่ยนรูปแบบหลักสูตรการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ทำให้นักเรียนสามารถเลือกเรียนตามกลุ่มสาระที่ตนเองมีความสนใจ เกิดความเข้าใจในรายวิชาอย่างลึกซึ้ง ส่งผลทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี และเนื่องด้วยกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยไม่ได้มีเพียงการทอผ้าใยกล้วยเพียงอย่างเดียว จะมีกลุ่มสาระอื่นเข้ามาาร่วมด้วย ทำให้นักเรียนมีโอกาสที่จะขยายฐานความรู้ ความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น นักเรียนสามารถนำเอาความรู้ไปพัฒนาต่อยอดต่อยางด้านสายอาชีพอื่นๆ ได้ และนำองค์ความรู้เหล่านั้นไปประยุกต์ใช้ในอาชีพได้จริง โดยสามารถพิจารณาได้จากคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...เด็กที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีความเข้าใจในรายวิชาอย่างถ่องแท้ สามารถเลือกเรียนได้ตามความชอบส่งผลทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนออกมาดี...”

(ผู้อำนวยการโรงเรียนป่าไม้ อูทิศ 4, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 4 พฤศจิกายน 2565)

“...เด็กสามารถนำเอาความรู้ไปพัฒนาต่อยอดต่อยางด้านสายอาชีพได้ เนื่องด้วยกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยไม่ได้มีเพียงการทอผ้าใยกล้วยเพียงอย่างเดียว จะมีกลุ่มสาระอื่นเข้ามาาร่วมด้วย ทำให้นักเรียนมีโอกาสที่จะขยายฐานความรู้ ความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น...”

(หัวหน้ากลุ่มวิชาการ, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 17 ธันวาคม 2565)

“...ครูได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบหลักสูตรการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก ซึ่งทำให้เด็กสามารถเลือกเรียนตามกลุ่มสาระที่ตนเองมีความสนใจ และสามารถนำองค์ความรู้เหล่านั้นไปประยุกต์ใช้ในอาชีพได้จริง...”

(ครูผู้สอน, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 4 พฤศจิกายน 2565)

“...หนูนำเอาความรู้ที่ได้รับไปสร้างรายได้ให้กับตนเอง โดยที่ยังไม่จบการศึกษา ไม่เป็นภาระกับครอบครัว...”

(นักเรียน, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 4 พฤศจิกายน 2565)

นอกจากนี้ จากเอกสาร พบว่า ร้อยละ 80 ของนักเรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองรักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีวิจรรย์ญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ตามระดับการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจากการประเมินระดับชาติเพิ่มขึ้นร้อยละ 3

7. เครือข่ายที่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์

ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 มีเครือข่ายที่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ โดยการสร้างกลุ่มเครือข่ายระหว่างผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน บุคลากรทางการศึกษา ชุมชน และหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อที่ช่วยกันระดมความคิดเห็นและการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ในการสร้างอาชีพให้กับนักเรียน มีการสร้างเครือข่ายระหว่างรุ่นพี่ รุ่นน้อง เพื่อที่จะคอยแนะนำ มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน และให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน นอกจากนี้มีการทำ MOU กับหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนทุนการศึกษาให้กับนักเรียน และได้เข้ามาพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรทางการศึกษาให้มีความทันสมัย และสอดคล้องกับการเปลี่ยนของเทคโนโลยี เพื่อให้นักเรียนได้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและมีความคิดที่ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา โดยสามารถพิจารณาได้จากคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...ปัจจุบันได้มีมหาวิทยาลัยให้ความสนใจกับกิจกรรมการเสริมสร้างอาชีพ และได้เข้ามาให้การสนับสนุนทางด้านการศึกษาในโรงเรียน เข้าพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาให้เด็กให้มีความทันสมัย และสอดคล้องกับการเปลี่ยนของเทคโนโลยี...”

(ผู้อำนวยการโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 4 พฤศจิกายน 2565)

“...เราได้มีการสร้างกลุ่มเครือข่ายระหว่างผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน บุคลากรทางการศึกษา ชุมชน และหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อที่ช่วยกันระดมความคิดเห็นและการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อสร้างอาชีพให้กับเด็ก...”

(หัวหน้ากลุ่มวิชาการ, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 17 ธันวาคม 2565)

“...เราได้มีการทำ MOU ไว้กับหลายหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อที่จะคอยส่งเสริมและสนับสนุนให้กับเด็กที่ขาดแคลนทุนทรัพย์การศึกษาต่อ...”

(ครูผู้สอน, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 4 พฤศจิกายน 2565)

“...พวกหนูได้มีการทำเครือข่ายระหว่างรุ่นพี่ รุ่นน้อง เพื่อที่จะคอยแนะนำ มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน และให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน...”

(นักเรียน, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 4 พฤศจิกายน 2565)

ผลการศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีด้านการนำอาชีพไปพัฒนาตนเองของนักเรียนหลังจากสำเร็จการศึกษา

1. นักเรียนได้นำประโยชน์ไปพัฒนาต่อยอดหลังจากการจัดกิจกรรมโครงการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ในโรงเรียน

ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 ได้นำประโยชน์ไปพัฒนาต่อยอดหลังจากการจัดกิจกรรมโครงการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ในโรงเรียน โดยนำเอาความรู้ไปพัฒนาต่อยอดในการประกอบอาชีพหลังจากที่สำเร็จการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสร้างรายได้ให้กับตนเอง และเลี้ยงดูครอบครัวได้ มีความมั่นใจในการทำงานมากขึ้น กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก มีทักษะการเป็นผู้นำ มองการณ์ไกล และวางแผนการทำงานในอนาคตได้อย่างแม่นยำ มีการนำเอาองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ชีวิตจริง และมีการนำผลงานเข้าไปประกวดผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเก็บเกี่ยวประสบการณ์ทางด้านวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง โดยสามารถพิจารณาได้จากคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...เด็กเกิดการเรียนรู้ใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา มีการพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง แม้จะจบการศึกษาออกไปแล้ว นำเอาความรู้ที่ได้จากโรงเรียนไปต่อยอด...”

(ผู้อำนวยการโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 4 พฤศจิกายน 2565)

“...เด็กได้นำเอาความรู้ไปต่อยอดในการประกอบอาชีพหลังเรียนจบได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสร้างรายได้ให้ตนเองได้ และเลี้ยงดูครอบครัวได้...”

(หัวหน้ากลุ่มวิชาการ, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 17 ธันวาคม 2565)

“...เด็กมีความมั่นใจมากขึ้น กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก ซึ่งเป็นสิ่งที่ดี มีทักษะการเป็นผู้นำ สามารถรับผิดชอบหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ...”

(กรรมการสถานศึกษา, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 8 มกราคม 2566)

“...เด็กนำเอาองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ชีวิตจริง สามารถสร้างรายได้ให้กับตนเอง มีการนำเสนอผลงานเข้าไปประกวดผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเก็บเกี่ยวประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง...”

(ครูผู้สอน, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 4 พฤศจิกายน 2565)

“...หนูได้รู้ถึงประวัติความเป็นมาของเส้นใยกัญชง และกระบวนการกรรมวิธีการผลิต และแปรรูป ทำให้สามารถนำความรู้เหล่านี้ไปประกอบอาชีพได้ในอนาคต...”

(นักเรียน, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 4 พฤศจิกายน 2565)

2. สัดส่วนของจำนวนนักเรียนที่ศึกษาต่อสายวิชาชีพ

ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 มีสัดส่วนของจำนวนนักเรียนที่ศึกษาต่อสายวิชาชีพ โดยส่วนใหญ่มีเพียงร้อยละ 40 เท่านั้น จากจำนวนเด็กทั้งหมด ที่ให้ความสนใจกับการศึกษาต่อ ซึ่งจะมีเพียงร้อยละ 30 ที่สามารถเรียนจบได้ตามเกณฑ์ ทำให้พบว่าเป็นปัญหาสำหรับด้านการศึกษาต่อของนักเรียนในโรงเรียน ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่ที่ไม่ได้รับการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เนื่องด้วยมีปัญหาทางด้านการเงิน และสภาพแวดล้อมทางสังคมโดยรอบที่ไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการเรียนในระดับที่สูงขึ้น ทำให้นักเรียนต้องออกมาประกอบอาชีพตามพื้นฐานของครอบครัว เช่น ขายพืชผัก ทำเกษตร เป็นต้น โดยสามารถพิจารณาได้จากคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...โดยส่วนใหญ่แล้วเด็กที่เรียนจบจะไม่ค่อยให้ความสนใจต่อการเรียนต่อ เนื่องจากส่วนใหญ่มีปัญหาขาดแคลนทุนทรัพย์ และไม่มีเงินทุน ทำให้หลังเรียนจบออกมา ต้องมาช่วยครอบครัวประกอบอาชีพเกษตรกรและค้าขาย...”

(ผู้อำนวยการโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 4 พฤศจิกายน 2565)

“...เด็กส่วนใหญ่ขาดทุนทรัพย์ในการเรียนต่อ ทำให้ไม่สามารถเรียนต่อในสายวิชาชีพหรือสายสามัญได้ จึงทำให้เด็กต้องออกมาช่วยครอบครัวประกอบอาชีพ...”

(หัวหน้ากลุ่มวิชาการ, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 17 ธันวาคม 2565)

“...เด็กส่วนใหญ่ไม่ได้รับการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เนื่องด้วยปัญหาทางการเงิน และสภาพแวดล้อมทางสังคมโดยรอบที่ไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการเรียนในระดับที่สูงขึ้น ทำให้เด็กต้องออกมาประกอบอาชีพตามพื้นฐานของครอบครัว เช่น ขายพืชผัก ทำเกษตร เป็นต้น...”

(กรรมการสถานศึกษา, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 8 มกราคม 2566)

“...เด็กที่เรียนจบจากโรงเรียนออกไปโดยส่วนใหญ่ไม่ได้มีการศึกษา แต่ด้วยจำนวนสถิติที่ทำการศึกษามาพบว่า มีเพียงร้อยละ 40 เท่านั้น จากจำนวนเด็กทั้งหมด ที่ให้ความสนใจกับการศึกษาต่อ ซึ่งจะมีเพียงร้อยละ 30 ที่สามารถเรียนจบได้ตามเกณฑ์ ทำให้พบว่ยังเป็นปัญหาสำหรับด้านการศึกษาต่อของเด็กในโรงเรียนอยู่...”

(ครูผู้สอน, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 4 พฤศจิกายน 2565)

“...พอได้ทราบมาคร่าวๆ จากการประชุมประจำปีของทางโรงเรียนที่ได้เข้าร่วมกันกับ ผู้อำนวยการ ว่าจำนวนคนเรียนต่อไม่ค่อยมีเยอะ เพราะส่วนมากมีปัญหาทางด้านการเงินไม่เพียงพอต่อการเรียนต่อ ทำให้เด็กส่วนใหญ่ไม่ได้เรียนต่อกัน...”

(ปราชญ์ชาวบ้าน, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 7 มกราคม 2566)

“...เพื่อนหนูส่วนใหญ่ขาดแคลนทุนทรัพย์ทางการศึกษา ทำให้ไม่สามารถไปศึกษาต่อได้ แต่สำหรับครอบครัวหนูยังให้ความสำคัญกับการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นอยู่ จึงทำให้หนูยังมีโอกาสที่จะได้ไปศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นได้คะ แต่ถ้าหากไม่สามารถไปเรียนต่อได้ ก็อาจจะกลับมาประกอบอาชีพทำเกษตรกับทางครอบครัวคะ...”

(นักเรียน, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 4 พฤศจิกายน 2565)

ผลการศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีด้านการเสริมสร้างสมรรถนะพื้นฐานทางด้านอาชีพของโรงเรียนป่าไม้ อุทิศ 4

1. การสำรวจ และค้นหาความสนใจและความถนัดด้านอาชีพของนักเรียน

ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 มีการประเมินศักยภาพและสมรรถนะพื้นฐานทางด้านอาชีพของนักเรียน โดยการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของนักเรียนแต่ละบุคคล เพื่อค้นหาความรู้ ความสามารถ และความถนัดเฉพาะทางของนักเรียน และมุ่งเน้นการเรียนรู้ให้ตรงกับศักยภาพของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาทักษะทางด้านวิชาชีพให้สูงขึ้น สามารถประกอบอาชีพและสร้างรายได้ให้กับตนเองได้ในที่สุด โดยสามารถพิจารณาได้จากคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...มีการทำ SWOT กับตัวเองในด้านของความรู้ ความสามารถ และความถนัดของตนเอง เพื่อประเมินว่าเด็กที่เรียนจบไปแล้วจะสามารถประกอบอาชีพใดได้บ้าง หรือจะเลือกที่จะเรียนต่ออะไร...”

(ผู้อำนวยการโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 4 พฤศจิกายน 2565)

“...ทางฝ่ายผู้บริหารได้มีแนวคิดการสำรวจความสนใจของนักเรียน ทั้งด้านรายวิชาพื้นฐาน และรายวิชาเพิ่ม รวมถึงความชอบส่วนตัวที่แปลกใหม่จากนักเรียนที่เสนอขึ้นมา เพื่อจัดห้องเรียน ห้องชมรม หรือกิจกรรมรองรับให้กับนักเรียนต่อไป...”

(หัวหน้ากลุ่มวิชาการ, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 17 ธันวาคม 2565)

“...ได้มีการทำการสำรวจเด็กให้ความสนใจกับการเรียนวิชาไหนมากที่สุด คือ ห้องเรียนภาษาอังกฤษ จีน เนื่องจากเรามีบุคลากรที่มีคุณภาพอยู่ในสถานศึกษา มีการทำสำรวจนักเรียนว่าหากย้อนกลับไป ม.ต้น จะเลือกเรียน ม.ปลาย สายไหน วิทย-สุขภาพ วิทย-วิศวกรรมศาสตร์ ห้องเรียนอุตสาหกรรม เน้นช่าง พาณิชยกรรม เน้น บัญชีและคอมพิวเตอร์ ห้องเรียนภาษาอังกฤษ และห้องเรียนภาษาจีน และจะมีการเปิดห้องเรียนศิลป์ วัฒนธรรมและท้องถิ่น เรียน ร้อง เล่น เต้น งาน ปักผ้า แสดงให้เขาเห็นได้ว่า ทุกอย่างสามารถสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้กับนักเรียนได้...”

(ครูผู้สอน, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 4 พฤศจิกายน 2565)

“...คุณครูมีกิจกรรมให้พวกหนูโหวตว่าชอบเรียนวิชาอะไรมากที่สุด เพราะอะไรถึงชอบ โตะขึ้นอยากเป็นอะไร ทำอาชีพอะไร เรามีความสามารถพิเศษอะไรบ้าง ถนัดทำอะไรมากเป็นพิเศษ หรืออยากทำกิจกรรมอะไรในโรงเรียนนี้คะ...”

(นักเรียน, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 4 พฤศจิกายน 2565)

2. การเสริมทักษะอาชีพให้กับนักเรียน ให้เกิดเป็นสมรรถนะพื้นฐานทางด้านอาชีพให้กับนักเรียนชาติพันธุ์

ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 มีการสอนให้นักเรียนมีความเป็นผู้นำ กล้าคิด กล้าทำ และกล้าแสดงออก มีการมุ่งเน้นทักษะอาชีพให้กับนักเรียนอย่างหลากหลาย โดยเชิญผู้ประกอบการ ผู้เชี่ยวชาญ และวิทยากรภายนอกที่มีความรู้ในแต่ละสายอาชีพมาให้ความรู้ และสอนประสบการณ์วิชาชีพให้กับนักเรียน เพื่อเปิดโลกทัศน์และมุมมองที่กว้างให้นักเรียนได้เรียนรู้ และเกิดแนวคิดใหม่ๆ จนสามารถสร้างสรรค์ผลงานที่มีความทันสมัย และโดดเด่นออกมาได้อย่างมีคุณภาพ สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้เพื่อประกอบอาชีพ หลังจากจบการศึกษาได้อย่างสูงสุด โดยสามารถพิจารณาได้จากคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...จะมีการสอนเด็กให้เป็นผู้นำ กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก ที่จะประกอบอาชีพ และเรียนรู้ทักษะใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา ทางโรงเรียนจะมีการเน้นรายวิชาเพิ่มเติม มากกว่าวิชาหลัก เพราะเป็นห่วงถึงความรู้และทักษะอาชีพที่เด็กจะได้รับ มีการนำวิทยากรภายนอกเข้ามาให้ความรู้ใหม่ๆ แก่นักเรียน เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะความรู้อยู่ตลอดเวลา...”

(ผู้อำนวยการโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 4 พฤศจิกายน 2565)

“...โรงเรียนมีการมุ่งเน้นทักษะอาชีพให้กับนักเรียน จึงทำให้เด็กมีสมรรถนะพื้นฐานทางด้านอาชีพ และจะมีการพัฒนาในใบจบ แสดงให้เห็นได้ว่า เด็กจบจากโรงเรียนนี้ไปมีสมรรถนะพิเศษหรือความสามารถพิเศษที่สามารถประกอบอาชีพเป็นอะไรได้บ้าง...มีการสนับสนุนองค์ความรู้ใหม่ให้กับเด็ก เนื่องจากหากเด็กมีความรู้ ความสามารถเฉพาะ หรือความสามารถพิเศษ พรสวรรค์ ที่ออกมาจากตัวเด็ก ลงมือทำเองแล้วมีความสุข ทางโรงเรียนอาจจะต้องมีการซัพพอร์ตในด้านของอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ อำนวยความสะดวกให้กับเด็ก...แสดงให้เห็นเขาเห็นได้ว่าทุกอย่างสามารถสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้กับนักเรียนได้...”

(หัวหน้ากลุ่มวิชาการ, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 17 ธันวาคม 2565)

“...นอกจากโครงการหลักของโรงเรียน ถือว่าเป็นเครื่องมือในการฝึกนักเรียนเป็นผู้ดำเนินการ เช่น หากต้องการให้เด็กทำสร้อยคอมือ ครูจะมีการแจ้งให้นักเรียนดำเนินการ เด็กจะมีการจัดการเรื่องกระบวนการดำเนินการ ทั้งเศรษฐศาสตร์ การจัดการ การออกแบบ ใครจะมาสอน ทุกกระบวนการ มีการให้เด็กเข้าร่วมจัดกิจกรรมของโรงเรียน ตั้งแต่ต้นกระบวนการจัด จนจบกิจกรรม จะทำให้เด็กเกิดทักษะในหลายๆ ด้าน สอนให้เด็กลงมือปฏิบัติจริงๆ มีความเป็นผู้นำ...”

(ครูผู้สอน, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 4 พฤศจิกายน 2565)

“...แม่จะสอนทุกขั้นตอน ตั้งแต่ต้นจนจบเลย เป็นการทำให้หมดเลย มีการสอนนักเรียนปลูก เก็บเกี่ยว ลอกเส้น ทุกอย่าง ตั้งแต่ ต้นกระบวนการจนจบ จนเป็นผ้าแล้วก็ปักเป็นลาย...”

(ปราชญ์ชาวบ้าน, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 7 มกราคม 2566)

“...ซึ่งตลอดโครงการดำเนินงาน ทุกกระบวนการจะมีรุ่นพี่ คุณครู และวิทยากรคอยแนะนำให้คำปรึกษา แต่ตัวนักเรียนจะเป็นผู้จัดการกิจกรรม ดำเนินการเองทุกอย่าง เพื่อให้รู้ถึงปัญหาและขั้นตอนในการดำเนินงาน สามารถแก้ไขปัญหาได้ และฝึกให้พวกหนูมีความเป็นผู้นำในการดำเนินงาน แต่ก็สามารถปรึกษาหารือกับคุณครูได้ค่ะ...”

(นักเรียน, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 4 พฤศจิกายน 2565)

**ผลการศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีด้านการเตรียมความพร้อมในการส่งเสริมงานอาชีพให้กับนักเรียนใน
อนาคตของโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4**

1. การสร้างประเด็นท้าทายในอนาคตเพื่อส่งเสริมงานอาชีพให้กับนักเรียนชาติพันธุ์

ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 มีการจัดเตรียมโครงการเสริมสร้างทักษะความรู้ทางวิชาชีพให้กับนักเรียนในอนาคต โดยภายใต้โครงการจะต้องได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐต่างๆ เช่น ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด อบต. และการท่องเที่ยว เป็นต้น และให้การสนับสนุนทางด้านการเรียนรู้ให้กับนักเรียน เพื่อส่งเสริมและเตรียมความพร้อมด้านงานอาชีพให้กับนักเรียนในอนาคตได้ โดยปัจจุบันทางโรงเรียนได้มองเห็นถึงความสำคัญของสมุนไพรรักษาในท้องถิ่น ในการนำมาต่อยอดพัฒนาทางด้านอาชีพให้มีประสิทธิภาพ และสามารถสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้กับนักเรียนได้อย่างสูงสุด โดยสามารถพิจารณาได้จากคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...ตอนนี้มีโปรเจกต์ในปีหน้า คือ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ ที่ขอความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐ ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด อบต. การท่องเที่ยว มีการคำนึงว่าเด็กจะสามารถฝึกทักษะพัฒนาความรู้ได้จากชุมชนแห่งการเรียนรู้ในครั้งนี้ เนื่องจากชุมชนแห่งการเรียนรู้จะมีทั้งผู้ประกอบการหลายธุรกิจ มาให้ความรู้ เสริมสร้างความรู้ใหม่ๆ ให้กับนักเรียน เสริมสร้างอาชีพ ซึ่งหากเด็กต้องการความรู้ใหม่ๆ สามารถไปหาศึกษาได้จากชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่นี้ได้เลย แล้วเด็กก็สามารถนำองค์ความรู้ไปพัฒนาต่อยอดประกอบอาชีพได้...”

(ผู้อำนวยการโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 4 พฤศจิกายน 2565)

“...โรงเรียนมีฝ่าย 4 ฝ่ายงาน บุคลากร วิชาการ บริหารทั่วไป งบประมาณ สำนักงานผู้อำนวยการ งานนโยบายและแผน การวิจัยและนวัตกรรม จะมีการเพิ่มเติมในเรื่องของมัคคุเทศก์ บริการวิชาการ เพื่อส่งเสริมเรื่องอาชีพให้กับนักเรียน...”

(หัวหน้ากลุ่มวิชาการ, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 17 ธันวาคม 2565)

“...ทางผู้บริหารได้ให้ความสำคัญกับเรื่องสมุนไพรมานาน เพื่อที่ในอนาคตจะสามารถนำไปมาสร้างอาชีพให้กับนักเรียนได้ ในเรื่องของแพทย์แผนไทย โดยส่งคนไปพัฒนาทักษะความรู้ทางด้านการใช้สมุนไพรมานาน เพื่อนำมาประกอบการนวดแพทย์แผนไทย ให้มีประสิทธิภาพ แล้วนำมาสอนนักเรียนในโรงเรียนต่อ...”

(ครูผู้สอน, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 4 พฤศจิกายน 2565)

“...อยากจะฝากคุณครูเรื่องของปัญหาการไม่เรียนต่อของเด็กชาติพันธุ์ ซึ่งเด็กชาติพันธุ์ในป่าไม้อุทิศ 4 ไม่ได้มีแค่ ม้ง แต่ยังมีกะเหรี่ยง มูเซอ มูซุ พม่า เย้า และอื่น ๆ การแก้ไขปัญหานั้นจริงๆ คือ กรรมการกับโรงเรียนต้องร่วมมือกันทำยังไงก็ได้ให้เด็กที่เรียนจบ ถ้าไม่เรียนต่อ ออกมาสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ สามารถสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้กับตนเองได้ นี่คือเป้าหมายหลัก...”

(กรรมการสถานศึกษา, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 8 มกราคม 2566)

2. การวางแผนทางขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ

ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 มีการติดต่อประสานงานกับทางมหาวิทยาลัยให้เข้ามาจับบทบาทในการสนับสนุนทางด้านการศึกษาในโรงเรียนให้กับนักเรียนที่ต้องการศึกษาต่อ แต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ โดยการให้นักเรียนได้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพไปพร้อมกับการเรียนการสอน ซึ่งจะมีเบี้ยค่าแรงมอบให้กับนักเรียน เพื่อที่จะนำมาเป็นทุนในการศึกษาต่อไปในระดับที่สูงขึ้น นอกจากนี้ทางโรงเรียนได้เปิดโอกาสให้กับทางมหาวิทยาลัยได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรของมหาวิทยาลัย เพื่อกำหนดแนวทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพได้มากที่สุด โดยสามารถพิจารณาได้จากคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...เด็กนักเรียนเรียนจบทุกคน แต่การศึกษาต่อจะมีเพียงร้อยละ 60-70 ที่เหลือจะลงชุมชน ประกอบอาชีพสร้างรายได้ให้กับตนเอง ปลูกพริก ปลูกพืชผัก ผลไม้ ผักกัญชง ดังนั้น ทางโรงเรียนจึงได้มีการประชุมระดมความคิดเห็นกันว่าจะทำอย่างไรให้เด็กมีอาชีพในขณะที่เรียนและมองเห็นแนวทางในอนาคตเพื่อต่อยอดพัฒนาได้ โดยการทำโปรแกรมอาชีพ หลักสูตรอาชีพ...”

(ผู้อำนวยการโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 4 พฤศจิกายน 2565)

“...ทางมหาวิทยาลัยได้เข้ามาให้การสนับสนุนด้านการศึกษาในโรงเรียน โดยการเข้ามามีส่วนร่วมการ set program การเรียนรู้ให้กับนักเรียน ทางโรงเรียนจึงได้มีการวางแผนส่งเสริมให้เด็กมีการฝึกงานนอกสถานที่ ในบางโปรแกรม โดยครูทั้งโรงเรียนต้องมีส่วนช่วยเหลือการพัฒนา ผลักดันโปรแกรมให้ประสบความสำเร็จและสูงขึ้น ผลลัพธ์ของเด็กต้องมีคุณภาพ...”

(หัวหน้ากลุ่มวิชาการ, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 17 ธันวาคม 2565)

“...ผู้ปกครองมีมุมมองที่ว่า เด็กไม่จำเป็นต้องเรียนจบสูง เพราะผู้ปกครองต้องการให้เด็กเรียนจบแล้วออกมาช่วยทำงาน เพื่อเป็นแรงงานเพิ่ม ทางโรงเรียนจึงได้คิดถึงปัญหาและหาทางแก้ไข โดยการสร้างห้องเรียนเกษตรเปิดให้เป็นทางเลือก เพื่อสร้างโอกาสให้กับนักเรียน หรือแม้แต่ห้องเรียนแห่งผู้นำแห่งการเปลี่ยน ซึ่งนักเรียนหากได้รับโอกาสทางด้านนี้แล้วจะทำให้เด็กเรียนจบออกไปสามารถเป็นผู้ประกอบการได้เลย...”

(ครูผู้สอน, ผู้ให้สัมภาษณ์, วันที่ 4 พฤศจิกายน 2565)

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยเรื่อง แนวปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ ในโรงเรียนป่าไม้ อุทิศ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ ในโรงเรียนป่าไม้ อุทิศ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ผู้วิจัยได้ใช้วิธีลงภาคสนามเพื่อเก็บข้อมูลในโรงเรียนเป็นกรณีศึกษา

ผู้ให้ข้อมูลหลักที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

1. ผู้อำนวยการโรงเรียนป่าไม้ อุทิศ 4 จำนวน 1 คน
2. หัวหน้ากลุ่มวิชาการ จำนวน 1 คน
3. คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 1 คน
4. ครูผู้สอน จำนวน 1 คน
5. ประชาชนชาวบ้าน จำนวน 1 คน
6. นักเรียน จำนวน 2 คน

งานวิจัยนี้ได้มีการวิเคราะห์ผลการวิจัยจากการสัมภาษณ์ประชากรกลุ่มให้ข้อมูลหลักในเชิงลึกด้านการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ ในโรงเรียนป่าไม้ อุทิศ 4 ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้ถูกสัมภาษณ์จะต้องตอบตามที่ผู้สัมภาษณ์กำหนดไว้ ตามเครื่องมือของงานวิจัยในบทที่ 3 โดยกำหนดประเด็นและสัมภาษณ์จากการสุ่มจำนวนประชากร จากนั้นนำข้อมูลที่ได้นั้นมาเขียนสรุป โดยใช้เทคนิควิธีการสำรวจ สังเกต และสัมภาษณ์เชิงลึก และนำเสนอผลการวิจัย ซึ่งมี 5 ด้านหลัก ได้แก่

1. ผลการศึกษาด้านสภาพการดำเนินงานการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ ในโรงเรียนป่าไม้ อุทิศ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2
2. ผลการศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีด้านการจัดการเรียนรู้งานอาชีพของโรงเรียนป่าไม้ อุทิศ 4
3. ผลการศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีด้านการนำอาชีพไปพัฒนาตนเองของนักเรียนหลังจากสำเร็จการศึกษา
4. ผลการศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีด้านการเสริมสร้างสมรรถนะพื้นฐานทางด้านอาชีพของโรงเรียนป่าไม้ อุทิศ 4
5. ผลการศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีด้านการเตรียมความพร้อมในการส่งเสริมงานอาชีพให้กับนักเรียนในอนาคตของโรงเรียนป่าไม้ อุทิศ 4

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยและนำเสนอผลงานวิจัย ตามประเด็นการศึกษาดังนี้

1. ผลการศึกษาด้านสภาพปัจจุบันด้านดำเนินงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

1.1 โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 มีการกำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย และแผนการดำเนินงานในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ โดยการมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียน ให้มีส่วนร่วมในการวางแผนงานร่วมกัน เพื่อให้ทุกคนได้ทราบถึงวัตถุประสงค์ ความต้องการของชุมชนและผู้เรียน โดยการจัดประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียนรวมถึงกำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย และแผนการดำเนินงาน ให้สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของชุมชนและผู้เรียนในการส่งเสริมทักษะอาชีพให้กับนักเรียนชาติพันธุ์

1.2 โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 มีแผนงาน/โครงการดำเนินงานในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ โดยการจัดทำแผนโครงการบูรณาการรายวิชาพื้นฐานและวิชาเพิ่มเติมผสมผสานเข้าด้วยกัน เพื่อส่งเสริมอาชีพให้กับนักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย นอกเหนือจากรายวิชาพื้นฐาน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ค้นหาความเป็นตัวตนของตัวเอง มีการจัดกิจกรรมนิทรรศการภายในโรงเรียนเพื่อให้นักเรียนได้แสดงศักยภาพ และเปิด Open House ให้กับบุคลากรภายนอก หน่วยงานภาครัฐได้เข้ามาวิพากษ์ วิจารณ์โครงการงานของนักเรียน เพื่อให้เกิดการพัฒนา และเพื่อให้นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประกอบวิชาชีพได้ สร้างรายได้ให้กับตนเอง นอกจากนี้ทางโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 ยังได้มีการจัดหาแหล่งเงินทุนสนับสนุนส่งเสริมอาชีพให้กับนักเรียน มีการสรรหาองค์กรทางการศึกษามาเพื่อสนับสนุนทุนการศึกษาให้กับนักเรียน เพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้กับนักเรียนที่มีความสนใจได้มีโอกาสได้เรียนในระดับที่สูงขึ้นอีกด้วย

1.3 โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 มีการส่งเสริม และพัฒนาบุคลากร เกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ โดยการรวบรวมจำนวนครูผู้สอน และบุคลากรในโรงเรียนทุกคนให้เข้ามามีหน้าในการส่งเสริมพัฒนาอาชีพให้กับนักเรียน และมีการส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนให้ได้พัฒนาความรู้ความสามารถเพิ่มเติมจากภายนอกโรงเรียน จากผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ และนำความรู้ที่ได้รับมาถ่ายทอดส่งเสริมงานอาชีพให้กับนักเรียน อีกทั้งจะต้องมีการสร้างเครือข่ายทางการศึกษาขึ้นเพื่อที่จะสามารถช่วยกันพัฒนา ช่วยกันระดมความคิดเห็น ซึ่งจะประกอบได้ด้วย บุคลากรในโรงเรียน หน่วยงานภาครัฐ และชุมชน ช่วยกันพัฒนาแก้ไขปัญหา ค้นหาวิธีการในการที่จะพัฒนาศักยภาพของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.4 โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 มีการดำเนินการเพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมเกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ โดยมีการจัดตั้งศูนย์แห่งการเรียนรู้ขึ้น เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ทางวิชาชีพให้กับนักเรียน โดยมีการขอความร่วมมือจากคนในชุมชนที่เป็นผู้ประกอบการและมีความถนัดในแต่ละสายอาชีพ มาเป็นผู้ให้ความรู้และถ่ายทอดประสบการณ์ทางวิชาชีพ องค์ความรู้ต่างๆ ให้กับนักเรียน นอกจากนี้ภายในโรงเรียนยังได้มีการจัดตั้งห้องเรียนพิเศษเฉพาะทางในแต่ละอาชีพขึ้น เพื่อให้นักเรียนได้เลือกใช้ห้องเรียนได้ตามที่ตัวเองถนัด และได้มีการเชิญวิทยากรที่มีความรู้เฉพาะด้านมาบรรยายให้ความรู้กับนักเรียน เพื่อเปิดประสบการณ์ใหม่ๆ ให้กับนักเรียน และยังมีการนำงบประมาณของโรงเรียนมอบเป็นทุนกู้ยืมทางการศึกษาให้กับนักเรียนที่มีความสนใจอยากจะศึกษาต่อ โดยต้องขอความยินยอม และค้ำประกันทางด้านการกู้ยืมจากผู้ปกครองของนักเรียนในกรณีที่ต้องขอใช้เงินกู้ยืมในอนาคต

1.5 โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 มีการดำเนินการเพื่อให้องค์กรภายนอกมีส่วนร่วมเกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ โดยทางโรงเรียนจัดทำชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยมีการขอความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐ เช่น ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) การท่องเที่ยวและการกีฬาของจังหวัด มีการเชิญวิทยากร และผู้ที่มีความรู้ในแต่ละสายอาชีพจากหน่วยงานภาครัฐ มาให้ความรู้กับนักเรียน ช่วยเสริมสร้างทักษะทางด้านวิชาชีพให้กับนักเรียน จนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาต่อยอดได้ มีการทำ MOU กับทางมหาวิทยาลัย และหน่วยองค์กรภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อขอความร่วมมือและการได้รับการสนับสนุนทางด้านการส่งเสริมงานอาชีพให้กับนักเรียน เพื่อที่จะเปิดโอกาสทางการศึกษาให้กับนักเรียนได้ต่อยอดไปในระดับที่สูงขึ้น

2. ผลการศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีด้านการจัดการเรียนรู้งานอาชีพของโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4

2.1 โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 มีการวางแผน กำหนดเนื้อหาที่มีความเหมาะสม ตรงตามความต้องการในการจัดการเรียนรู้งานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ โดยการระดมความคิดเห็น ปรึกษากับทางคณะกรรมการโรงเรียน เจ้าหน้าที่ บุคลากรในโรงเรียน เพื่อวางแผนการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน และเปิดโอกาสให้กับนักเรียน ได้เจอประสบการณ์ใหม่ๆ เช่น การสร้างห้องเรียนพิเศษเฉพาะด้านของแต่ละสายอาชีพ เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ พัฒนาศักยภาพ ทักษะทางด้านวิชาชีพ เพื่อที่จะให้นักเรียนได้เรียนรู้ทักษะใหม่ๆ ได้อย่างเต็มที่ สามารถนำความรู้ไปพัฒนาต่อยอดทางด้านวิชาชีพในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 มีวิธีการออกแบบ/ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อีกเกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ โดยการคำนึงถึงสภาพบริบทและความต้องการทางการศึกษาของนักเรียน เพื่อให้ทราบถึงสภาพปัญหาทางการศึกษาของนักเรียน และนำข้อมูลมาพัฒนาปรับปรุงระบบการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ในสิ่งที่อยากเรียนรู้จริงๆ มีการปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอนไปในทางปฏิบัติมากกว่าทาง

ทฤษฎี เนื่องจากนักเรียนส่วนใหญ่จะมีทักษะทางด้าน การปฏิบัติมากกว่าทางทฤษฎี และสามารถปฏิบัติผลงานออกมาได้ดีมากกว่า นอกจากนี้ทางโรงเรียนได้มีการจัดชมรมแห่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำให้ผู้ที่เข้าร่วมชมรมสามารถนำความรู้ไปต่อยอดได้ และสามารถเป็นผู้ให้ความรู้กับคนอื่น ๆ ได้เช่นกัน

2.3 โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 มีการใช้สื่อและเทคโนโลยีมาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้งานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ โดยการสนับสนุนให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลผ่านสื่อออนไลน์ต่างๆ เน้นพัฒนาทักษะด้านการเรียนของนักเรียน การเข้าถึงเทคโนโลยีที่ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้ นักเรียนก้าวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี มีความรู้ที่ทันสมัย มีการนำสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาประยุกต์ปรับใช้ในการเรียนการสอน เช่น ปัจจุบันทางโรงเรียนกำลังทำการศึกษาเกี่ยวกับสมุนไพรรักษาในท้องถิ่น เพื่อที่จะสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพให้กับนักเรียนได้

2.4 โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 มีวิธีการวัดผลประเมินผลและมีการจัดระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนได้ดำเนินการจัดกิจกรรมด้วยตนเอง โดยให้เริ่มทำตั้งแต่กระบวนการเริ่มต้นโครงการจนจบโครงการ สามารถวัดและประเมินผลจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในวิธีการขั้นตอนในแต่ละโครงการ และนักเรียนสามารถอธิบายและให้ความรู้กับผู้อื่นเกี่ยวกับโครงการได้อย่างถูกต้อง องค์ความรู้ที่นักเรียนได้รับมีความครบถ้วนและถูกต้องตามจุดประสงค์ นักเรียนเกิดทักษะการเป็นผู้ นำ กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก และกล้าที่จะตัดสินใจมากขึ้น

2.5 หลังจากกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 นักเรียนโรงเรียนเกิดทักษะความเป็นผู้นำในการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความกล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจมากขึ้น สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประกอบอาชีพสามารถสร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัวได้ สามารถดำเนินกิจกรรมตามที่ครูมอบหมายได้ออกมาอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถประยุกต์ใช้องค์ความรู้ผสมผสานกับศักยภาพในการทำงานให้เกิดประโยชน์ได้อย่างสูงสุด และนำองค์ความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพไปเผยแพร่ต่อผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง

2.6 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ของโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 แสดงให้เห็นได้ว่า มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบหลักสูตรการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ทำให้นักเรียนสามารถเลือกเรียนตามกลุ่มสาระที่ตนเองมีความสนใจ เกิดความเข้าใจในรายวิชาอย่างลึกซึ้ง ส่งผลทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี และเนื่องด้วยกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไม่เต็มเพียงการทอผ้าใยกล้วยเพียงอย่างเดียว จะมีกลุ่มสาระอื่นเข้ามาาร่วมด้วย ทำให้นักเรียนมีโอกาสที่จะขยายฐานความรู้ ความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น นักเรียนสามารถนำเอาความรู้ไปพัฒนาต่อยอดต่อด้านสายอาชีพอื่นๆ ได้ และนำองค์ความรู้เหล่านั้นไปประยุกต์ใช้ในอาชีพได้จริง

2.7 โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 มีเครือข่ายที่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ โดยการสร้างกลุ่มเครือข่ายระหว่างผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน บุคลากรทางการศึกษา ชุมชน และหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อที่ช่วยกันระดมความคิดเห็น และการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ในการสร้างอาชีพให้กับนักเรียน มีการสร้างเครือข่ายระหว่างรุ่นพี่ รุ่นน้อง เพื่อที่จะคอยแนะนำ มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน และให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน นอกจากนี้มีการทำ MOU กับหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนทุนการศึกษาให้กับนักเรียน และได้เข้ามาพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรทางการศึกษาให้มีความทันสมัย และสอดคล้องกับการเปลี่ยนของเทคโนโลยี เพื่อให้นักเรียนได้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและมีความคิดที่ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา

3. ผลการศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีด้านการนำอาชีพไปพัฒนาตนเองของนักเรียนหลังจากสำเร็จการศึกษา

3.1 นักเรียนโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 ได้นำประโยชน์ไปพัฒนาต่อยอดหลังจากการจัดกิจกรรมโครงการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ในโรงเรียน โดยนำเอาความรู้ไปพัฒนาต่อยอดในการประกอบอาชีพหลังจากที่สำเร็จการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสร้างรายได้ให้กับตนเอง และเลี้ยงดูครอบครัวได้ มีความมั่นใจในการทำงานมากขึ้น กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก มีทักษะการเป็นผู้นำ มองการณ์ไกล และวางแผนการทำงานในอนาคตได้อย่างแม่นยำ มีการนำเอาองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ชีวิตจริง และมีการนำผลงานเข้าไปประกวดผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเก็บเกี่ยวประสบการณ์ทางด้านวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

3.2 โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 มีสัดส่วนของจำนวนนักเรียนที่ศึกษาต่อสายวิชาชีพ โดยส่วนใหญ่มีเพียงร้อยละ 40 เท่านั้น จากจำนวนเด็กทั้งหมด ที่ให้ความสนใจกับการศึกษาต่อ ซึ่งจะมีเพียงร้อยละ 30 ที่สามารถเรียนจบได้ตามเกณฑ์ ทำให้พบว่าเป็นปัญหาสำหรับการศึกษาต่อของนักเรียนในโรงเรียน ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่ที่ไม่ได้รับการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เนื่องด้วยมีปัญหาทางการเงิน และสภาพแวดล้อมทางสังคมโดยรอบที่ไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการเรียนในระดับที่สูงขึ้น ทำให้นักเรียนต้องออกมาประกอบอาชีพตามพื้นฐานของครอบครัว เช่น ขายพืชผัก ทำเกษตร เป็นต้น

4. ผลการศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีด้านการเสริมสร้างสมรรถนะพื้นฐานทางด้านอาชีพของโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4

4.1 โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 มีการประเมินศักยภาพและสมรรถนะพื้นฐานทางด้านอาชีพของนักเรียน โดยการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของนักเรียนแต่ละบุคคล เพื่อค้นหาความรู้ ความสามารถ และความถนัดเฉพาะทางของนักเรียน และมุ่งเน้นการเรียนรู้ให้ตรงกับ

ศักยภาพของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาทักษะทางด้านวิชาชีพให้สูงขึ้น สามารถประกอบอาชีพและสร้างรายได้ให้กับตนเองได้ในที่สุด

4.2 โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 ได้มีการสอนให้นักเรียนมีความเป็นผู้ นำ กล้าคิด กล้าทำ และกล้าแสดงออก มีการมุ่งเน้นทักษะอาชีพให้กับนักเรียนอย่างหลากหลาย โดยเชิญผู้ประกอบการผู้เชี่ยวชาญ และวิทยากรภายนอกที่มีความรู้ในแต่ละสายอาชีพมาให้ความรู้ และสอนประสบการณ์วิชาชีพให้กับนักเรียน เพื่อเปิดโลกทัศน์และมุมมองที่กว้างให้นักเรียนได้เรียนรู้ และเกิดแนวคิดใหม่ๆ จนสามารถสร้างสรรค์ผลงานที่มีความทันสมัย และโดดเด่นออกมาได้อย่างมีคุณภาพ สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้เพื่อประกอบอาชีพ หลังจากจบการศึกษาได้อย่างสูงสุด

5. ผลการศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีด้านการเตรียมความพร้อมในการส่งเสริมงานอาชีพให้กับนักเรียนในอนาคตของโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4

5.1 โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 ได้มีการจัดเตรียมโครงการเสริมสร้างทักษะความรู้ทางวิชาชีพให้กับนักเรียนในอนาคต โดยภายใต้โครงการจะต้องได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐต่างๆ เช่น ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด อบต. และการท่องเที่ยว เป็นต้น และให้การสนับสนุนทางการเรียนรู้ให้กับนักเรียน เพื่อส่งเสริมและเตรียมความพร้อมด้านงานอาชีพให้กับนักเรียนในอนาคตได้ โดยปัจจุบันทางโรงเรียนได้มองเห็นถึงความสำคัญของสมุนไพรรักษาในท้องถิ่น ในการนำมาต่อยอดพัฒนาทางด้านอาชีพให้มีประสิทธิภาพ และสามารถสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้กับนักเรียนได้อย่างสูงสุด

5.2 โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 มีการติดต่อประสานงานกับทางมหาวิทยาลัยให้เข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนทางการศึกษาในโรงเรียนให้กับนักเรียนที่ต้องการศึกษาต่อ แต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ โดยการให้นักเรียนได้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพไปพร้อมกับการเรียนการสอน ซึ่งจะมีเบี้ยค่าแรงมอบให้กับนักเรียน เพื่อที่จะนำมาเป็นทุนในการศึกษาต่อไปในระดับที่สูงขึ้น นอกจากนี้ทางโรงเรียนได้เปิดโอกาสให้กับทางมหาวิทยาลัยได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรของมหาวิทยาลัย เพื่อกำหนดแนวทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพได้มากที่สุด

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ในครั้งนี้ พบว่า การส่งเสริมงานอาชีพสามารถเป็นแนวทางในเรื่องของแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สามารถให้ผู้บริหารนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารการศึกษา โดยมีปัจจัยตามที่ ทิม ไวแอทท์ และคณะ (Tim Wyatt and Other, 2004 อ้างถึงใน ชีรพล อายุวัฒน์, 2552) กล่าวไว้ ซึ่งงานวิจัยนี้มีข้อค้นพบที่น่าสนใจ และแบ่งด้านความสนใจได้เป็น 3 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาด้านสภาพปัจจุบันด้านดำเนินงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

1.1 โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 มีการกำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย และแผนการดำเนินงานในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ โดยการมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียน ให้มีส่วนร่วมในการวางแผนงานร่วมกัน เพื่อให้ทุกคนได้ทราบถึงวัตถุประสงค์ ความต้องการของชุมชนและผู้เรียน โดยการจัดประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียนรวมถึงกำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย และแผนการดำเนินงาน ให้สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของชุมชนและผู้เรียนในการส่งเสริมทักษะอาชีพให้กับนักเรียนชาติพันธุ์ ซึ่งมีความสอดคล้องกับมาตรฐานที่ 8 ผู้บริหารปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

1.2 โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 มีแผนงาน/โครงการดำเนินงานในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ โดยการจัดทำแผนโครงการบูรณาการรายวิชาพื้นฐานและวิชาเพิ่มเติมผสมผสานเข้าด้วยกัน เพื่อส่งเสริมอาชีพให้กับนักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย นอกเหนือจากรายวิชาพื้นฐาน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ค้นหาความเป็นตัวตนของตัวเอง มีการจัดกิจกรรมนิทรรศการภายในโรงเรียนเพื่อให้นักเรียนได้แสดงศักยภาพ และเปิด Open House ให้กับบุคลากรภายนอก หน่วยงานภาครัฐได้เข้ามาวิพากษ์ วิจารณ์โครงการงานของนักเรียน เพื่อให้เกิดการพัฒนา และเพื่อให้นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประกอบวิชาชีพได้ สร้างรายได้ให้กับตนเอง นอกจากนี้ทางโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 ยังได้มีการจัดหาแหล่งเงินทุนสนับสนุนส่งเสริมอาชีพให้กับนักเรียน มีการสรรหาองค์กรทางด้านการศึกษามาเพื่อสนับสนุนทุนการศึกษาให้กับนักเรียน เพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้กับนักเรียนที่มีความสนใจได้มีโอกาสได้เรียนในระดับที่สูงขึ้นอีกด้วย ซึ่งมีความสอดคล้องกับมาตรฐานที่ 7 ครูปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

1.3 โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 มีการส่งเสริม และพัฒนาบุคลากร เกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ โดยการรวบรวมจำนวนครูผู้สอน และบุคลากรในโรงเรียนทุกคนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาอาชีพให้กับนักเรียน และมีการส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนให้ได้พัฒนาความรู้ความสามารถเพิ่มเติมจากภายนอกโรงเรียน จากผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ และนำความรู้ที่ได้รับมาถ่ายทอดส่งเสริมงานอาชีพให้กับนักเรียน อีกทั้งจะต้องมีการสร้างเครือข่ายทางการศึกษาขึ้น เพื่อที่จะสามารถช่วยกันพัฒนา ช่วยกันระดมความคิดเห็น ซึ่งจะประกอบได้ด้วย บุคลากรในโรงเรียน หน่วยงานภาครัฐ และชุมชน ช่วยกันพัฒนาแก้ไขปัญหา ค้นหาวิธีการในการที่จะพัฒนาศักยภาพของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งมีความสอดคล้องกับมาตรฐานที่ 7 ครูปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

1.4 โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 มีการดำเนินการเพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมเกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ โดยมีการจัดตั้งศูนย์แห่งการเรียนรู้ขึ้น เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ทางวิชาชีพให้กับนักเรียน โดยมีการขอความร่วมมือจากคนในชุมชนที่เป็นผู้ประกอบการและมีความถนัดในแต่ละสายอาชีพ มาเป็นผู้ให้ความรู้และถ่ายทอดประสบการณ์ทางวิชาชีพ องค์ความรู้ต่างๆ ให้กับนักเรียน นอกจากนี้ภายในโรงเรียนยังได้มีการจัดตั้งห้องเรียนพิเศษเฉพาะทางในแต่ละอาชีพขึ้น เพื่อให้นักเรียนได้เลือกใช้ห้องเรียนได้ตามที่ตัวเองถนัด และได้มีการเชิญวิทยากรที่มีความรู้เฉพาะด้านมาบรรยายให้ความรู้กับนักเรียน เพื่อเปิดประสบการณ์ใหม่ๆ ให้กับนักเรียน และยังมีการนำงบประมาณของโรงเรียนมอบเป็นทุนกู้ยืมทางการศึกษาให้กับนักเรียนที่มีความสนใจอยากจะทำต่อ โดยต้องขอความยินยอม และค้ำประกันทางการกู้ยืมจากผู้ปกครองของนักเรียนในกรณีที่ต้องขอใช้เงินกู้ยืมในอนาคต ซึ่งมีความสอดคล้องกับมาตรฐานที่ 9 คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง ชุมชน ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

1.5 โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 มีการดำเนินการเพื่อให้องค์กรภายนอกมีส่วนร่วมเกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ โดยทางโรงเรียนจัดทำชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยมีการขอความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐ เช่น ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) การท่องเที่ยวและการกีฬาของจังหวัด มีการเชิญวิทยากร และผู้ที่มีความรู้ในแต่ละสายอาชีพจากหน่วยงานภาครัฐ มาให้ความรู้กับนักเรียน ช่วยเสริมสร้างทักษะทางด้านวิชาชีพให้กับนักเรียน จนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาต่อยอดได้ มีการทำ MOU กับทางมหาวิทยาลัย และหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อขอความร่วมมือและการได้รับการสนับสนุนทางการส่งเสริมงานอาชีพให้กับนักเรียน เพื่อที่จะเปิดโอกาสทางการศึกษาให้กับนักเรียนได้ต่อยอดไปในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งมีความสอดคล้องกับมาตรฐานที่ 9 คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง ชุมชน ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

2. ผลการศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีด้านการจัดการเรียนรู้งานอาชีพของโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4

2.1 โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 มีการวางแผน กำหนดเนื้อหาที่มีความเหมาะสม ตรงตามความต้องการในการจัดการเรียนรู้งานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ โดยการระดมความคิดเห็น ปรัชญา กับทางคณะกรรมการโรงเรียน เจ้าหน้าที่ บุคลากรในโรงเรียน เพื่อวางแผนการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน และเปิดโอกาสให้กับนักเรียน ได้เจอประสบการณ์ใหม่ๆ เช่น การสร้างห้องเรียนพิเศษเฉพาะด้านของแต่ละสายอาชีพ เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ พัฒนาศักยภาพ ทักษะทางด้านวิชาชีพ เพื่อที่จะให้นักเรียนได้เรียนรู้ทักษะใหม่ๆ ได้อย่างเต็มที่ สามารถนำความรู้ไปพัฒนาต่อยอดทางด้านวิชาชีพในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีความสอดคล้องกับมาตรฐานที่ 10 สถานศึกษามีการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน

2.2 โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 มีวิธีการออกแบบ/ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ โดยการคำนึงถึงสภาพบริบทและความต้องการทางการศึกษาของนักเรียน เพื่อให้ทราบถึงสภาพปัญหาทางการศึกษาของนักเรียน และนำข้อมูลมาพัฒนาปรับปรุงระบบการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ในสิ่งที่อยากเรียนรู้จริงๆ มีการปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอนไปในทางปฏิบัติมากกว่าทางทฤษฎี เนื่องจากนักเรียนส่วนใหญ่จะมีทักษะทางด้านการปฏิบัติมากกว่าทางทฤษฎี และสามารถปฏิบัติผลงานออกมาได้ดีมากกว่า นอกจากนี้ทางโรงเรียนได้มีการจัดชมรมแห่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทำให้ผู้ที่เข้าร่วมชมรมสามารถนำความรู้ไปต่อยอดได้ และสามารถเป็นผู้ให้ความรู้กับคนอื่นๆ ได้เช่นกัน ซึ่งมีความสอดคล้องกับมาตรฐานที่ 10 สถานศึกษามีการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน

2.3 โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 มีการใช้สื่อและเทคโนโลยีมาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้งานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ โดยการสนับสนุนให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลผ่านสื่อออนไลน์ต่างๆ เน้นพัฒนาทักษะด้านการเรียนของนักเรียน การเข้าถึงเทคโนโลยีที่ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้ นักเรียนก้าวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี มีความรู้ที่ทันสมัย มีการนำสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาประยุกต์ปรับใช้ในการเรียนการสอน เช่น ปัจจุบันทางโรงเรียนกำลังทำการศึกษาเกี่ยวกับสมุนไพรรักษาในท้องถิ่น เพื่อที่จะสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพให้กับนักเรียนได้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับมาตรฐานที่ 11 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มศักยภาพ

2.4 โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 มีวิธีการวัดผลประเมินผลและมีการจัดระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนได้ดำเนินการจัดกิจกรรมด้วยตนเอง โดยให้เริ่มทำตั้งแต่กระบวนการเริ่มต้นโครงการจนจบโครงการ สามารถวัดและประเมินผลจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในวิธีการขั้นตอนในแต่ละโครงการ และนักเรียนสามารถอธิบายและให้ความรู้กับผู้อื่นเกี่ยวกับโครงการได้อย่างถูกต้อง องค์ความรู้ที่นักเรียนได้รับมีความครบถ้วนและถูกต้องตามจุดประสงค์ นักเรียนเกิดทักษะการเป็นผู้นำ กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก และกล้าที่จะตัดสินใจมากขึ้น ซึ่งมีความสอดคล้องกับมาตรฐานที่ 10 สถานศึกษามีการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน

2.5 หลังจากกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 นักเรียนโรงเรียนเกิดทักษะความเป็นผู้นำในการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความกล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจมากขึ้น สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประกอบอาชีพสามารถสร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัวได้ สามารถดำเนินกิจกรรมตามที่ครูมอบหมายได้ออกมาอย่างมี

ประสิทธิภาพ สามารถประยุกต์ใช้องค์ความรู้ผสมผสานกับศักยภาพในการทำงานให้เกิดประโยชน์ได้อย่างสูงสุด และนำองค์ความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพไปเผยแพร่ต่อผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง ซึ่งมีความสอดคล้องกับมาตรฐานที่ 10 สถานศึกษามีการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน

2.6 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ของโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 แสดงให้เห็นได้ว่า มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบหลักสูตรการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ทำให้นักเรียนสามารถเลือกเรียนตามกลุ่มสาระที่ตนเองมีความสนใจ เกิดความเข้าใจในรายวิชาอย่างลึกซึ้ง ส่งผลทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี และเนื่องด้วยกลุ่มสาระการเรียนรู้ของโรงเรียนป่าไม้ไม่ได้มีเพียงการทอผ้าใยกล้วยเพียงอย่างเดียว จะมีกลุ่มสาระอื่นเข้ามาาร่วมด้วย ทำให้นักเรียนมีโอกาสที่จะขยายฐานความรู้ ความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น นักเรียนสามารถนำเอาความรู้ไปพัฒนาต่อยอดต่อยอดทางด้านอาชีพอื่นๆ ได้ และนำองค์ความรู้เหล่านั้นไปประยุกต์ใช้ในอาชีพได้จริง ซึ่งมีความสอดคล้องกับมาตรฐานที่ 10 สถานศึกษามีการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน

2.7 โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 มีเครือข่ายที่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ โดยการสร้างกลุ่มเครือข่ายระหว่างผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน บุคลากรทางการศึกษา ชุมชน และหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อที่ช่วยกันระดมความคิดเห็น และการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ในการสร้างอาชีพให้กับนักเรียน มีการสร้างเครือข่ายระหว่างรุ่นพี่ รุ่นน้อง เพื่อที่จะคอยแนะนำ มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน และให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน นอกจากนี้มีการทำ MOU กับหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนทุนการศึกษาให้กับนักเรียน และได้เข้ามาพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรทางการศึกษาให้มีความทันสมัย และสอดคล้องกับการเปลี่ยนของเทคโนโลยี เพื่อให้ให้นักเรียนได้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและมีความคิดที่ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา ซึ่งมีความสอดคล้องกับมาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการสร้าง ส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษาเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้

3. ผลการศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีด้านการนำอาชีพไปพัฒนาตนเองของนักเรียนหลังจากสำเร็จการศึกษา

3.1 นักเรียนโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 ได้นำประโยชน์ไปพัฒนาต่อยอดหลังจากการจัดกิจกรรมโครงการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ในโรงเรียน โดยนำเอาความรู้ไปพัฒนาต่อยอดในการประกอบอาชีพหลังจากที่สำเร็จการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสร้างรายได้ให้กับตนเอง และเลี้ยงดูครอบครัวได้ มีความมั่นใจในการทำงานมากขึ้น กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก มีทักษะการเป็นผู้นำ มองการณ์ไกล และวางแผนการทำงานในอนาคตได้อย่างแม่นยำ มีการนำเอาองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ชีวิตจริง และมีการนำผลงานเข้าไปประกวดผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญา

ท้องถิ่น เพื่อเก็บเกี่ยวประสบการณ์ทางด้านวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีความสอดคล้องกับมาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

3.2 โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 มีสัดส่วนของจำนวนนักเรียนที่ศึกษาต่อสายวิชาชีพ โดยส่วนใหญ่มีเพียงร้อยละ 40 เท่านั้น จากจำนวนเด็กทั้งหมด ที่ให้ความสนใจกับการศึกษาต่อ ซึ่งจะมีเพียงร้อยละ 30 ที่สามารถเรียนจบได้ตามเกณฑ์ ทำให้พบว่าเป็นปัญหาสำหรับการศึกษต่อของนักเรียนในโรงเรียน ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่ที่ไม่ได้รับการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เนื่องด้วยมีปัญหาทางการเงิน และสภาพแวดล้อมทางสังคมโดยรอบที่ไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการเรียนในระดับที่สูงขึ้น ทำให้นักเรียนต้องออกมาประกอบอาชีพตามพื้นฐานของครอบครัว เช่น ขายพืชผัก ทำเกษตร เป็นต้น ซึ่งมีความสอดคล้องกับมาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

4. ผลการศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีด้านการเสริมสร้างสมรรถนะพื้นฐานทางด้านอาชีพของโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4

4.1 โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 มีการประเมินศักยภาพและสมรรถนะพื้นฐานทางด้านอาชีพของนักเรียน โดยการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของนักเรียนแต่ละบุคคล เพื่อค้นหาความรู้ ความสามารถ และความถนัดเฉพาะทางของนักเรียน และมุ่งเน้นการเรียนรู้ให้ตรงกับศักยภาพของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาทักษะทางด้านวิชาชีพให้สูงขึ้น สามารถประกอบอาชีพและสร้างรายได้ให้กับตนเองได้ในที่สุด ซึ่งมีความสอดคล้องกับมาตรฐานที่ 7 ครูปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล และมาตรฐานที่ 10 สถานศึกษามีการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน

4.2 โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 ได้มีการสอนให้นักเรียนมีความเป็นผู้้น่า กล้าคิด กล้าทำ และกล้าแสดงออก มีการมุ่งเน้นทักษะอาชีพให้กับนักเรียนอย่างหลากหลาย โดยเชิญผู้ประกอบการผู้เชี่ยวชาญ และวิทยากรภายนอกที่มีความรู้ในแต่ละสายอาชีพมาให้ความรู้ และสอนประสบการณ์วิชาชีพให้กับนักเรียน เพื่อเปิดโลกทัศน์และมุมมองที่กว้างให้นักเรียนได้เรียนรู้ และเกิดแนวคิดใหม่ๆ จนสามารถสร้างสรรค์ผลงานที่มีความทันสมัย และโดดเด่นออกมาได้อย่างมีคุณภาพ สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้เพื่อประกอบอาชีพ หลังจากจบการศึกษาได้อย่างสูงสุด ซึ่งมีความสอดคล้องกับมาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

5. ผลการศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีด้านการเตรียมความพร้อมในการส่งเสริมงานอาชีพให้กับนักเรียนในอนาคตของโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4

5.1 โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 ได้มีการจัดเตรียมโครงการเสริมสร้างทักษะความรู้ทางวิชาชีพให้กับนักเรียนในอนาคต โดยภายใต้โครงการจะต้องได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐต่างๆ เช่น ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด อบต. และการท่องเที่ยว เป็นต้น และให้การสนับสนุนทางด้านการเรียนรู้ให้กับนักเรียน เพื่อส่งเสริมและเตรียมความพร้อมด้านงานอาชีพให้กับนักเรียนในอนาคตได้ โดยปัจจุบันทางโรงเรียนได้มองเห็นถึงความสำคัญของสมุนไพรรักษาในท้องถิ่น ในการนำมาต่อยอดพัฒนาทางด้านอาชีพให้มีประสิทธิภาพ และสามารถสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้กับนักเรียนได้อย่างสูงสุด ซึ่งมีความสอดคล้องกับมาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการสร้าง ส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษาเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้

5.2 โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 มีการติดต่อประสานงานกับทางมหาวิทยาลัยให้เข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนทางด้านการศึกษาในโรงเรียนให้กับนักเรียนที่ต้องการศึกษาต่อ แต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ โดยการให้นักเรียนได้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพไปพร้อมกับการเรียนการสอน ซึ่งจะมีเบี้ยค่าแรงมอบให้กับนักเรียน เพื่อที่จะนำมาเป็นทุนในการศึกษาต่อไปในระดับที่สูงขึ้น นอกจากนี้ทางโรงเรียนได้เปิดโอกาสให้กับทางมหาวิทยาลัยได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรของมหาวิทยาลัย เพื่อกำหนดแนวทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพได้มากที่สุด ซึ่งมีความสอดคล้องกับมาตรฐานที่ 10 สถานศึกษามีการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน

จะเห็นได้ว่า งานวิจัยนี้ มุ่งเน้นการศึกษาแนวปฏิบัติที่ดี การส่งเสริมงานอาชีพตามหลักการของการส่งเสริมอาชีพ สร้างเด็กดีและเก่งสู่สังคม โดยการน้อมนำพระบรมราโชบายด้านการศึกษาสู่การปฏิบัติ รองรับการพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถ ความเป็นเลิศทางวิชาการเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน พัฒนาศักยภาพ และคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามหลักสูตรและคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 สร้างโอกาส ความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำ ให้ผู้เรียนทุกคนได้รับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้เป็มืออาชีพตามมาตรฐานจรรยาบรรณวิชาชีพ จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมยึดปรัชญาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเป้าหมายโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) และปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาทุกระดับ และจัดการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) เพื่อพัฒนาสู่ Thailand 4.0 ได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย

ผู้วิจัยได้นำความรู้ที่ได้ศึกษานี้ไปเป็นประโยชน์ต่อการบริหารโรงเรียนรวมถึงการบริหารจัดการชีวิตของตนเอง และสามารถนำไปองค์ความรู้ไปพัฒนาตนเอง ทำประโยชน์ต่อนักเรียนและครอบครัวของนักเรียนในโรงเรียนของตน ทำให้ได้ทราบว่า การส่งเสริมงานอาชีพตามหลักการของ

การส่งเสริมอาชีพ สร้างเด็กดีและเก่งสู่สังคม โดยการน้อมนำพระบรมราโชบายด้านการศึกษาสู่การปฏิบัติ รองรับการพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จะสามารถช่วยทำให้นักเรียนมีความรู้ ความถนัด และความสามารถทางอาชีพวิชาชีพจากภูมิปัญญาท้องถิ่นติดตัว และสามารถสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัวได้อย่างสูงสุด และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า งานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์อย่างมากในการศึกษาต่อยอดการส่งเสริมอาชีพและยังสามารถส่งเสริมแนวทางปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริมอาชีพหรือนำไปเป็นแนวทางในการส่งเสริมแนวทางปฏิบัติที่ดีในด้านอื่นๆ เพื่อนำไปพัฒนาองค์กร เพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุดและนำผลการวิจัยที่ได้ขึ้นไปเป็นหลักฐานประกอบการของบประมาณกับองค์กรภายนอก เช่น บริษัทเอกชน วิทยาลัยงานอาชีพ และมหาวิทยาลัยการส่งเสริมอาชีพต่างๆ ที่มีการส่งเสริมงานอาชีพในภาครัฐ รวมถึงการมีส่วนร่วมเข้ามาสนับสนุนส่งเสริมการอาชีพให้ทุนนักเรียนส่งวิทยากรที่มีความรู้เข้ามาอบรมรวมถึงการศึกษาคุณงานนอกสถานที่ เพื่อสร้างแหล่งเรียนรู้ให้กับนักเรียนซึ่งสอดคล้องกับนโยบายต้นสังกัด ในเรื่องการบริหารงานโรงเรียน การจัดการเรียนรู้ สถานศึกษา และคุณภาพผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ในครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้า มีข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 โรงเรียนควรมีการพัฒนาต่อยอดเกี่ยวกับศักยภาพของผู้เรียน ซึ่งมีความแตกต่างของเรื่องชาติพันธุ์และความถนัดที่แตกต่างกันของแต่ละทางศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีท้องถิ่น

1.2 ผลงานวิจัยนี้ควรใช้เป็นแนวทางการบริหารงานด้านการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนในโรงเรียนอื่นๆ ที่สนใจ เพื่อเกิดประสิทธิภาพในด้านการบริหารเพิ่มมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยพหุกรณีศึกษา โรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่ดีด้านการส่งเสริมอาชีพ โรงเรียนอื่นๆ แล้วสังเคราะห์เป็นทฤษฎีรากฐาน (Grounded Theory)

2.2 ควรมีการศึกษาผลกระทบของกระบวนการส่งเสริมอาชีพของนักเรียนที่จบการศึกษาของโรงเรียนไป

2.3 ควรมีการศึกษาแนวทางสร้างความร่วมมือ การส่งเสริมอาชีพของนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ ระหว่าง แหล่งเรียนรู้/สถานประกอบการ กับโรงเรียน

ปัญหาและอุปสรรค

1. การสื่อสารข้อมูลระหว่าง ผู้สัมภาษณ์ และถูกสัมภาษณ์ ไม่ตรงกัน เนื่องจาก ผู้ถูกสัมภาษณ์ให้ข้อมูลในการตอบการสัมภาษณ์ ซึ่งไม่เข้าใจคำถาม จึงทำให้คำตอบคลาดเคลื่อนรวมถึงภาษาในการสื่อสารด้วย
2. เวลาซึ่งมีความแตกต่างระหว่างผู้วิจัยกับผู้ให้ข้อมูลหลัก การกำหนดเวลาเนื่องจากบทบาทการหน้าที่ ตำแหน่งที่แตกต่างกัน และสถานที่โรงเรียนที่ทำการศึกษาเป็นโรงเรียนที่อยู่ค่อนข้างไกล

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แนวทางการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน กระทรวงศึกษาธิการ*. กรุงเทพฯ: สำนักส่งเสริมกิจการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- กัญญาดา อุนวงศ์ และพิชญ์ญาภัค เจียมจรัสโชค. *คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา ปีการศึกษา 2553*. กรุงเทพฯ: คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2553.
- จारी ทองคำสิง. (2544). *ความต้องการบริการให้คำปรึกษาด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร*. ภาควิชาคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง: กรุงเทพฯ.
- ชัยพจน์ รั้งงาม. (2547). *ยุทธศาสตร์การพัฒนามน “โรงเรียนในฝัน”*. วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 15(1), 1-8.
- นงนุช ชมภูเทพ. (2560). *รูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมอาชีพของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา บนพื้นที่สูงและทุรกันดาร เขตภาคเหนือฝั่งตะวันตก*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุขุภีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- บุรชัย ศิริมหาสาร. (2547). *การจัดการความรู้สู่องค์กรอัจฉริยะ: Best practice*. นครปฐม. สืบค้นเมื่อ 9 สิงหาคม 2565, จาก http://www.sobkroo.com/img_news/file/1252100758.pdf
- พชรพล นมเนย. (2559). *การศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีที่ส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียน กรณีศึกษา โรงเรียนแม่ระมาดน้อย*. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- มูลนิธิโครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร. (2541). *สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่ม 23 เรื่องที่ 5 ชาติพันธุ์*. สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2565, จาก https://www.saranukromthai.or.th/Ebook/BOOK23/pdf/book23_5.pdf
- ยีนยง ราชวงษ์. (2557). *วิธีปฏิบัติที่ดี/เป็นเลิศ (Best Practices) กลุ่มนิเทศ สระบุรี 1*. สืบค้นเมื่อ 10 สิงหาคม 2565, จาก <http://www.srb1.go.th/km2/?name=research&file=readresearch&id =27>
- โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4. (2564). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2564*. ตาก.
- วศิโรวรรณ ธัญญาภรณ์. (2561). *แนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

- วิโรจน์ ไชยภักดี. (2562). แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารงานโรงเรียนท่านผู้หญิงจันทิมาพิงบาร์มี ในโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารตามพระราชดำริ ของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิโรจน์ ไชยภักดี. (2562). แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารงานโรงเรียนท่านผู้หญิงจันทิมาพิงบาร์มี ในโครงการพัฒนาเด็ก และเยาวชนในถิ่นทุรกันดารตามพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาตรีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิวัฒน์ ยิ่งยงสิริรัตน์. (2559). การศึกษาแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ของกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตบ้านนาบอน หมู่ 2 ตำบลนาบอน อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศิริอาภรณ์ เจริญรัตน์. (2559). แนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ใน จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2546). *กรณีศึกษา Best practices การบริหารกระบวนการ*. กรุงเทพฯ: เรดเฟอร์นครีเอชั่น.
- สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2554). *กรณีศึกษา BEST PRACTICE ภาวะผู้นำ*. กรุงเทพฯ: เรดเฟอร์นครีเอชั่น
- สมคิด พรหมจ้อย; และคณะ. (2540). การศึกษาการส่งเสริมอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช: นนทบุรี.
- สมพร เพชรสงค์. (2548). *Best Practice*. วารสารดำรงราชานุภาพ. 5(15), 36-44.
- สรเดช เลิศวัฒนาวนิช. (2560). การพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยใช้โครงงานเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพและคุณลักษณะในการประกอบอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สาธณี พรหมวงศ์. (2563). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการทอผ้าชนเผ่าม้งด้วยใยกล้วยง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอพบพระ จังหวัดตาก. วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2. (2564). *ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา ปีการศึกษา 2564*. ตาก.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2548). *มาตรฐานการศึกษาของชาติ*. กรุงเทพฯ: สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาระบบรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.). (2564). *กลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย: งานวิจัยและความท้าทาย*. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานจัดหางานจังหวัดสงขลา. (2558). *แนะแนวอาชีพ*. สืบค้นเมื่อ 11 กันยายน 2565, จาก https://www.doe.go.th/prd/songkhla/service/param/site/112/cat/18/sub/0/pul/detail/view/detail/object_id/284
- สุนิศา อุดมเดช. (2558). *ความหมายของ Best practice, Best practice กับการจัดการความรู้*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สุรชาติ ศรีสรานุกุลวงศ์. (2550). *ความหมายและความสำคัญของอาชีพ*. วารสาร *คุณค่าแห่งอาชีพ*. สืบค้นเมื่อ 15 กันยายน 2565, จาก http://ebook.nfe.go.th/nfe_ebook/data_o_ebook/pdf/026/0026_64.pdf
- Bataller, C. (2019). *Technology Integration: A Mixed Methods Study of Best Practices of Technology Integration as Perceived by Expert Middle School Teachers*. Ed.D. dissertation, Department of Education, Brandman University. Accessed August 8, 2022. Abstract from https://digitalcommons.brandman.edu/edd_dissertations/211/.
- Brenton, R., W.W.isajiw, W.E. Kalbach & J.G. Reitz. (1990). *Ethnic Identity and Equality: Varieties of Experience in a Canadian City*, 36-38. Toronto.
- Christine Joy BASHAM. (2011). *THE ROLE OF CAREER EDUCATION AND GUIDANCE FOR STUDENTS IN YEAR 13 AND ITS IMPLICATIONS FOR STUDENT'S CAREER DECISION MAKING*. Unitec Institute of Technology.
- David Arendale, Ph.D National Best Practice Center Manager and Associate Professor, University of Minnesota, 2015, *what is a best education Practice*, Retrieve from <http://www.beateducationpractice.org/what-is-a-best-practice/>
- Faculty of Social Sciences, Charles University in Prague. (2011). *Theory and Methodology of Best Practice Research: A Critical Review of the Current State*. Review from <http://cejpp.eu/index.php/ojs/article/viewFile/99/81>

Kanter, R. M. (2003). *Introduction: Getting the Best from Best Practice*. London: Bloomsbury.

Nicholson, H. D. (2018). *Middle School Educators' Best Practices for Integrating Technology in Education: A Descriptive Case Study*. Ed.D. dissertation Department of Education Phoenix University. Accessed August 13, 2019. Abstract from <https://eric.ed.gov/?id=ED588941>.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยนครพนม

ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์

เพื่อศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

1. ดร.ศิริภัสสร ชุมภูเทพ
ผู้อำนวยการโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4
2. นางจารุณี พฤกษ์เจริญ
หัวหน้างานวิชาการโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4
3. นายศรารุธ ปิจนันท์
ครูโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4
4. นายชานน โชติคัตนานต์
กรมสถานศึกษาโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4
5. นางหม่อม แซ่ว่าง
ปราชญ์ชาวบ้าน ตำบลคีรีราษฎร์ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก
6. ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม จำนวน 2 คน
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4

ภาคผนวก ข หนังสือขออนุญาต

ที่ อว.๐๖๐๓.๐๒/๒๕๔๕

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านป่าไม้อุทิศ ๔
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน...๑๕.....ฉบับ

ด้วย นางสาวรจนภรณ์ มีตา รหัสประจำตัว ๖๔๐๗๐๗๕๗ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้ทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “แนวปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ ๔ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต ๒” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุชา กอนพวง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

ในการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องนี้ จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากหน่วยงานของท่าน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าอิสระซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อนามย์ นาอุดม)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร

๑. งานวิชาการ บัณฑิตวิทยาลัย
โทร. ๐-๕๕๕๖-๘๘๒๗
โทรสาร ๐-๕๕๕๖-๘๘๒๖

๒. นางสาวรจนภรณ์ มีตา
โทร. ๐๙-๕๕๗๖-๗๑๑๑

ภาคผนวก ค ผลการวิเคราะห์คุณภาพของแบบสัมภาษณ์

คำดัชนีความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์แนวปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติ

พันธุ์ ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	(IOC)	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ข้อความเกี่ยวกับสถานภาพผู้ให้สัมภาษณ์						
ผู้ให้สัมภาษณ์	1	1	1	3	1	ใช้ได้
ตำแหน่ง	1	1	1	3	1	ใช้ได้
วันที่	1	1	1	3	1	ใช้ได้
เวลา	1	1	1	3	1	ใช้ได้
สถานที่	1	1	1	3	1	ใช้ได้
1. ด้านสภาพการดำเนินงานการส่งเสริมงานอาชีพของโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4						
<p>สภาพการณ์ที่เป็นจริงของโรงเรียน วิธีการ การดำเนินงานการวางแผนที่เป็นรูปธรรมเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะอาชีพด้านต่าง ๆ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของตลาด และโรงเรียนที่มีแนวทางส่งเสริมส่งเสริมเข้ารับการศึกษาได้ตรงตามความต้องการ การพัฒนาอาชีพจึงมีความจำเป็นในการพัฒนากระบวนการผลิตและกระบวนการตลาด โดยการนำภูมิปัญญาวัฒนธรรม/เทคโนโลยี มาประยุกต์ใช้กับงานอาชีพตั้งนี้ การสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์จากเส้นใยกล้วยของชาติพันธุ์ม้ง ในงานวิจัยนี้ จะศึกษาเฉพาะแนวปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์</p>						
1.1 โรงเรียนของท่านมีการกำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย และแผนการดำเนินงานในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์อย่างไร	1	1	1	3	1	ใช้ได้
1.2 โรงเรียนของท่านมีแผนงาน/โครงการดำเนินงานในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์อย่างไร	1	1	1	3	1	ใช้ได้
1.3 โรงเรียนของท่านมีการส่งเสริม และพัฒนาบุคลากร เกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์อย่างไร	1	1	1	3	1	ใช้ได้
1.3 โรงเรียนของท่านมีการดำเนินการเพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมเกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์อย่างไร	1	1	1	3	1	ใช้ได้
1.4 โรงเรียนของท่านดำเนินการเพื่อให้องค์กรภายนอกมีส่วนร่วมเกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์อย่างไร	1	1	1	3	1	ใช้ได้
2. ด้านการจัดการเรียนรู้งานอาชีพของโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4						

<p>การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะด้านอาชีพให้แก่ นักเรียน เช่น เรื่องเนื้อหาตรงตามความต้องการ สื่อเทคโนโลยีอุปกรณ์ ใบงาน มีการวัดผลประเมินผล และระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม เป็นต้น ในงานวิจัยนี้ จะศึกษาเฉพาะแนวปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์</p>						
2.1 โรงเรียนของท่านมีการวางแผน กำหนดเนื้อหาที่มีความเหมาะสม ตรงตามความต้องการในการจัดการเรียนรู้งานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์อย่างไร	1	1	1	3	1	ใช้ได้
2.2 โรงเรียนของท่านมีวิธีการออกแบบ/ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์อย่างไร	1	1	1	3	1	ใช้ได้
2.3 โรงเรียนของท่านมีการใช้สื่อและเทคโนโลยีมาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้งานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์อย่างไร	1	1	1	3	1	ใช้ได้
2.4 โรงเรียนของท่าน มีวิธีการวัดผลประเมินผลและมีการจัดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์อย่างไร	1	1	1	3	1	ใช้ได้
2.5 นักเรียนโรงเรียนของท่านเกิดทักษะอะไรบ้างหลังจากกิจกรรมการเรียนรู้ เกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ในโรงเรียน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
2.6 โรงเรียนของท่านมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มสาระการงานอาชีพเป็นอย่างไร	1	0	1	2	0.6 7	ใช้ได้
2.7 โรงเรียนของท่านมีเครือข่าย ที่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์อย่างไร	1	1	0	2	0.6 7	ใช้ได้
<p>3. ด้านการนำอาชีพไปพัฒนาตนเองของนักเรียนหลังจากสำเร็จการศึกษา</p> <p>ผู้เรียนหรือผู้ร่วมกิจกรรมได้รับผลประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อนำไปประกอบอาชีพจริง ต่อยอดในงานอาชีพในครอบครัว ประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ และนำไปศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ในงานวิจัยนี้ จะศึกษาเฉพาะแนวปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริมงานอาชีพของ</p>						
3.1 โรงเรียนของท่าน นักเรียนได้นำความรู้ ประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนงานอาชีพไปพัฒนาต่อยอดด้านต่าง ๆ ได้หรือไม่อย่างไร	1	1	1	3	1	ใช้ได้
3.2 โรงเรียนของท่านมีสัดส่วนของจำนวนนักเรียนที่ศึกษาต่อสายวิชาชีพอย่างไร	1	0	1	2	0.6 7	ใช้ได้

ภาคผนวก ง แนวคำถามในการสัมภาษณ์

แนวคำถามในการสัมภาษณ์ (ผู้บริหารสถานศึกษา)

เรื่อง แนวปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์

ผู้ให้สัมภาษณ์.....

ตำแหน่ง.....

วันที่..... เวลา..... สถานที่.....

คำถามประกอบการสัมภาษณ์

1. สภาพการดำเนินงานการส่งเสริมงานอาชีพในโรงเรียน

1.1 โรงเรียนของท่านมีการกำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย และแผนการดำเนินงานในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

1.2 โรงเรียนของท่านมีแผนงาน/โครงการดำเนินงานในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

1.3 โรงเรียนของท่านมีการส่งเสริม และพัฒนาบุคลากร เกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

1.4 โรงเรียนของท่านมีการดำเนินการเพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมเกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

1.5 โรงเรียนของท่านการดำเนินการเพื่อให้องค์กรภายนอกมีส่วนร่วมเกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

2 ด้านการจัดการเรียนรู้งานอาชีพของโรงเรียน

2.1 โรงเรียนของท่านมีการวางแผน กำหนดเนื้อหาที่มีความเหมาะสม ตรงตามความต้องการในการจัดการเรียนรู้งานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

2.2 โรงเรียนของท่านมีวิธีการออกแบบ/ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

2.3 โรงเรียนของท่านมีการใช้สื่อและเทคโนโลยีมาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้งานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์อย่างไร

2.4 โรงเรียนของท่านมีวิธีการวัดผลประเมินผลและมีการจัดระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์อย่างไร

2.5 นักเรียนโรงเรียนของท่านเกิดทักษะอะไรบ้างหลังจากกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ในโรงเรียน

2.6 โรงเรียนของท่านมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มสาระการงานอาชีพเป็นอย่างไร

2.7 โรงเรียนของท่านมีเครือข่าย ที่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

3 ด้านการนำอาชีพไปพัฒนาตนเองของนักเรียนหลังจากสำเร็จการศึกษา

3.1 โรงเรียนของท่าน นักเรียนได้นำประโยชน์ไปพัฒนาต่อยอดหลังจากการจัดกิจกรรมโครงการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ในโรงเรียนอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

3.2 โรงเรียนของท่านมีส่วนของจำนวนนักเรียนที่ศึกษาต่อสายวิชาชีพอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

แนวคำถามในการสัมภาษณ์ (หัวหน้าวิชาการ)
เรื่อง แนวปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์

ผู้ให้สัมภาษณ์.....

ตำแหน่ง.....

วันที่..... เวลา..... สถานที่.....

คำถามประกอบการสัมภาษณ์

1. สภาพการดำเนินงานส่งเสริมงานอาชีพในโรงเรียน

1.1 โรงเรียนของท่านมีการกำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย และแผนการดำเนินงานในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.2 โรงเรียนของท่านมีแผนงาน/โครงการดำเนินงานในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.3 โรงเรียนของท่านมีการส่งเสริม และพัฒนาบุคลากร เกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.4 โรงเรียนของท่านมีการดำเนินการเพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมเกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

1.5 โรงเรียนของท่านการดำเนินการเพื่อให้องค์กรภายนอกมีส่วนร่วมเกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

2 ด้านการจัดการเรียนรู้งานอาชีพของโรงเรียน

2.1 โรงเรียนของท่านมีการวางแผน กำหนดเนื้อหาที่มีความเหมาะสม ตรงตามความต้องการในการจัดการเรียนรู้งานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

2.2 โรงเรียนของท่านมีวิธีการออกแบบ/ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

2.3 โรงเรียนของท่านมีการใช้สื่อและเทคโนโลยีมาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้งานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

2.4 โรงเรียนของท่านมีวิธีการวัดผลประเมินผลและมีการจัดระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

2.5 นักเรียนโรงเรียนของท่านเกิดทักษะอะไรบ้างหลังจากกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ในโรงเรียน

.....

.....

.....

.....

.....

2.6 โรงเรียนของท่านมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มสาระการงานอาชีพเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

2.7 โรงเรียนของท่านมีเครือข่าย ที่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

3 ด้านการนำอาชีพไปพัฒนาตนเองของนักเรียนหลังจากสำเร็จการศึกษา

3.1 โรงเรียนของท่าน นักเรียนได้นำประโยชน์ไปพัฒนาต่อยอดหลังจากการจัดกิจกรรมโครงการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ในโรงเรียนอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

3.2 โรงเรียนของท่านมีส่วนของจำนวนนักเรียนที่ศึกษาต่อสายวิชาชีพอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

แนวคำถามในการสัมภาษณ์ (ครูผู้สอน)
เรื่อง แนวปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์

ผู้ให้สัมภาษณ์.....

ตำแหน่ง.....

วันที่..... เวลา..... สถานที่.....

คำถามประกอบการสัมภาษณ์

1. สภาพการดำเนินงานการส่งเสริมงานอาชีพในโรงเรียน

1.1 โรงเรียนของท่านมีการกำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย และแผนการดำเนินงานในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.2 โรงเรียนของท่านมีแผนงาน/โครงการดำเนินงานในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.3 โรงเรียนของท่านมีการส่งเสริม และพัฒนาบุคลากร เกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.4 โรงเรียนของท่านมีการดำเนินการเพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมเกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

1.5 โรงเรียนของท่านการดำเนินการเพื่อให้องค์กรภายนอกมีส่วนร่วมเกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

2. ด้านการจัดการเรียนรู้งานอาชีพของโรงเรียน

2.1 โรงเรียนของท่านมีการวางแผน กำหนดเนื้อหาที่มีความเหมาะสม ตรงตามความต้องการในการจัดการเรียนรู้งานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

2.2 โรงเรียนของท่านมีวิธีการออกแบบ/ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

2.3 โรงเรียนของท่านมีการใช้สื่อและเทคโนโลยีมาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้งานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

2.4 โรงเรียนของท่านมีวิธีการวัดผลประเมินผลและมีการจัดระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

2.5 นักเรียนโรงเรียนของท่านเกิดทักษะอะไรบ้างหลังจากกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ในโรงเรียน

.....

.....

.....

.....

.....

2.6 โรงเรียนของท่านมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มสาระการงานอาชีพเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

2.7 โรงเรียนของท่านมีเครือข่าย ที่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

3. ด้านการนำอาชีพไปพัฒนาตนเองของนักเรียนหลังจากสำเร็จการศึกษา

3.1 โรงเรียนของท่าน นักเรียนได้นำประโยชน์ไปพัฒนาต่อยอดหลังจากการจัดกิจกรรมโครงการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ในโรงเรียนอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

3.2 โรงเรียนของท่านมีส่วนของจำนวนนักเรียนที่ศึกษาต่อสายวิชาชีพอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

แนวคำถามในการสัมภาษณ์ (กรรมการสถานศึกษา)
เรื่อง แนวปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์

ผู้ให้สัมภาษณ์.....

ตำแหน่ง.....

วันที่..... เวลา..... สถานที่.....

คำถามประกอบการสัมภาษณ์

1. สภาพการดำเนินงานการส่งเสริมงานอาชีพในโรงเรียน

1.1 ท่านได้มีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย และแผนการดำเนินงานในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

1.2 ท่านได้มีส่วนร่วมในแผนงาน/โครงการดำเนินงานในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

1.3 ท่านได้มีส่วนร่วมในการส่งเสริม และพัฒนาบุคลากร เกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

1.4 ท่านได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการเพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมเกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

1.5 ท่านได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการเพื่อให้องค์กรภายนอกมีส่วนร่วมเกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

2. ด้านการจัดการเรียนรู้งานอาชีพของโรงเรียน

2.1 ท่านได้มีส่วนร่วมในเครือข่าย ที่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

3. ด้านการนำอาชีพไปพัฒนาตนเองของนักเรียนหลังจากสำเร็จการศึกษา

3.1 ท่านได้ทราบผลการศึกษาของนักเรียนที่ได้นำประโยชน์ไปพัฒนาต่อยอดหลังจากการจัดกิจกรรมโครงการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ในโรงเรียนหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

3.2 ท่านได้ทราบสัดส่วนของจำนวนนักเรียนที่ศึกษาต่อสายวิชาชีพอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

แนวคำถามในการสัมภาษณ์ (ปราชญ์ชาวบ้าน)
เรื่อง แนวปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์

ผู้ให้สัมภาษณ์.....

ตำแหน่ง.....

วันที่..... เวลา..... สถานที่.....

คำถามประกอบการสัมภาษณ์

1. สภาพการดำเนินงานการส่งเสริมงานอาชีพในโรงเรียน

1.1 ท่านได้มีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย และแผนการดำเนินงานในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.2 ท่านได้มีส่วนร่วมในแผนงาน/โครงการดำเนินงานในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.3 ท่านได้มีส่วนร่วมในการส่งเสริม และพัฒนาบุคลากร เกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.4 ท่านได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการเพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมเกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

1.5 ท่านได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการเพื่อให้องค์กรภายนอกมีส่วนร่วมเกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

2. ด้านการจัดการเรียนรู้งานอาชีพของโรงเรียน

2.1 ท่านได้มีส่วนร่วมในเครือข่าย ที่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

3. ด้านการนำอาชีพไปพัฒนาตนเองของนักเรียนหลังจากสำเร็จการศึกษา

3.1 ท่านได้ทราบผลการศึกษาของนักเรียนที่ได้นำประโยชน์ไปพัฒนาต่อยอดหลังจากการจัดกิจกรรมโครงการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ในโรงเรียนหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

3.2 ท่านได้ทราบสัดส่วนของจำนวนนักเรียนที่ศึกษาต่อสายวิชาชีพอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

แนวคำถามในการสัมภาษณ์ (นักเรียน)
เรื่อง แนวปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์

ผู้ให้สัมภาษณ์.....

ตำแหน่ง.....

วันที่..... เวลา..... สถานที่.....

คำถามประกอบการสัมภาษณ์

1. สภาพการดำเนินงานการส่งเสริมงานอาชีพในโรงเรียน

1.1 โรงเรียนของท่านมีการดำเนินการเพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมเกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.2 โรงเรียนของท่านการดำเนินการเพื่อให้องค์กรภายนอกมีส่วนร่วมเกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ด้านการจัดการเรียนรู้งานอาชีพของโรงเรียน

2.1 โรงเรียนของท่านมีวิธีการสอน/ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.2 โรงเรียนของท่านมีการใช้สื่อและเทคโนโลยีมาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้งานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

2.3 นักเรียนโรงเรียนของท่านเกิดทักษะอะไรบ้างหลังจากกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ในโรงเรียน

.....

.....

.....

.....

.....

2.4 โรงเรียนของท่านมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มสาระการงานอาชีพเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

2.5 โรงเรียนของท่านมีเครือข่าย ที่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

3. ด้านการนำอาชีพไปพัฒนาตนเองของนักเรียนหลังจากสำเร็จการศึกษา

3.1 โรงเรียนของท่าน นักเรียนได้นำประโยชน์ไปพัฒนาต่อยอดหลังจากการจัดกิจกรรมโครงการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์ในโรงเรียนอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

3.2 โรงเรียนของท่านมีส่วนของจำนวนนักเรียนที่ศึกษาต่อสายวิชาชีพอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก จ แนวคำถามในการสำรวจ

แนวคำถามในการสำรวจ

เรื่อง แนวปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์

รายการ	มี	ไม่มี	หมายเหตุ
1. สภาพการดำเนินงานการส่งเสริมงานอาชีพในโรงเรียน			
1.1 มีการจัดทำวิสัยทัศน์ มีโครงสร้างการบริหารและแผนการดำเนินงานเป็นลายลักษณ์อักษร			
1.2 โรงเรียนมีแผนงาน/โครงการดำเนินงานในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียนชาติพันธุ์เป็นลายลักษณ์อักษร			
1.3 จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานอาชีพเป็นลายลักษณ์อักษร			
1.4 มีการจัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน			
1.5 จัดสถานที่ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ สะอาด บรรยากาศดี สู่การปฏิบัติจริง			
1.6 บุคลากรเข้าร่วมฝึกอบรม ประชุม ศึกษาดูงาน การพัฒนางานอาชีพสำหรับนักเรียน			
1.7 มีผู้แทนชุมชนเข้าประชุม วางแผน พัฒนา และร่วมดำเนินการตามแผนในบทบาทที่เหมาะสม			
1.8 มีผู้แทนองค์กรภายนอกร่วมดำเนินการตามแผนในบทบาทที่เหมาะสม			
2. ด้านการจัดการเรียนรู้งานอาชีพของโรงเรียน			
2.1 มีโครงสร้างหลักสูตรที่สอดคล้องกับงานส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียน			
2.2 มีแผนการจัดการเรียนรู้วิชาการงานอาชีพ			
2.3 มีแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการเกี่ยวกับงานอาชีพ			
2.4 จัดกิจกรรมส่งเสริมงานอาชีพ และกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยมีแผนที่ชัดเจนเป็นรายวัน รายสัปดาห์ และรายเดือน			
2.5 ประเมินผลความพึงพอใจของนักเรียน			
2.6 มีวิทยากรพิเศษร่วมในการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับงานอาชีพ			

3. ด้านการนำอาชีพไปพัฒนาตนเองของนักเรียนหลังจากสำเร็จการศึกษา			
3.1 มีข้อมูลนักเรียนในการศึกษาต่อหลังจบการศึกษา			
3.2 รวบรวมสถิติการเข้าเรียน ร่วมกิจกรรมงานอาชีพ วิเคราะห์ ประเมินผล และสรุปผล รายงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นฐานข้อมูล พื้นฐานในการพัฒนา อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง			

ภาคผนวก จ แนวทางในการสังเกต

แนวทางในการสังเกต

วันที่.....เวลา.....

สถานที่.....

1. ด้านสภาพภูมิทัศน์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ด้านทรัพยากรสารสนเทศ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

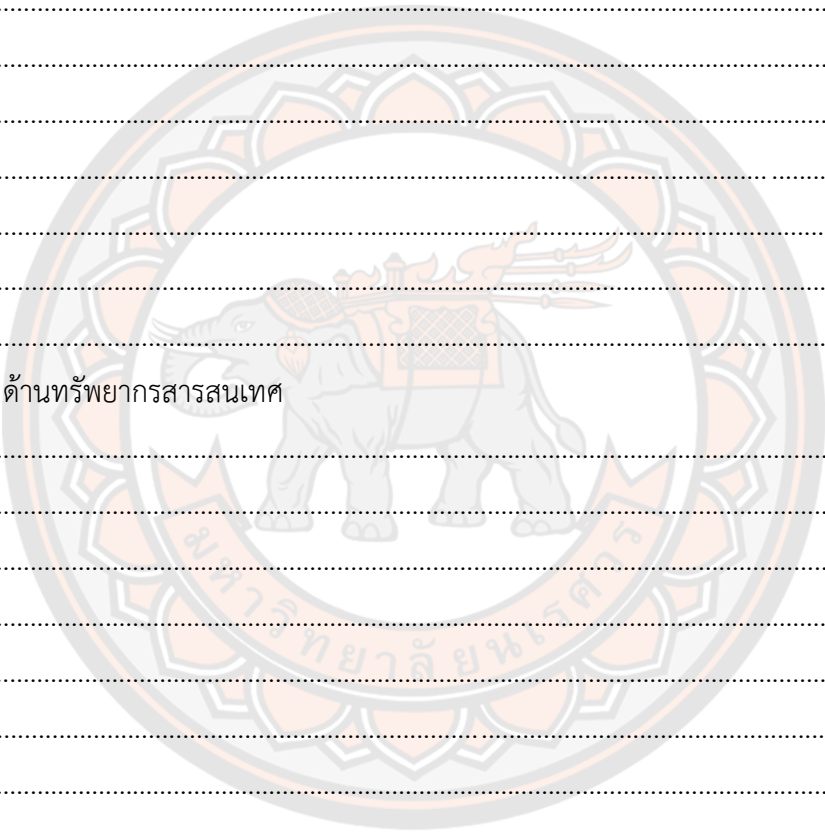
.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข หลักสูตรฝึกอบรมการทอผ้าชนเผ่าม้งด้วยใยกล้วยง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนปลาย โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 อำเภอพบพระ จังหวัดตาก

หลักสูตรฝึกอบรมการทอผ้าชนเผ่าม้งด้วยใยกล้วยง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 อำเภอพบพระ จังหวัดตาก

1. ความเป็นมาและความสำคัญ

ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นความรู้ที่เกิดขึ้นจากการสืบทอดความรู้ ความคิด ความเชื่อจาก
ประสบการณ์ในชีวิตที่กลมกลืนกับวิถีชีวิตระหว่างตนเองกับธรรมชาติ มีการปรับตัวและการเรียนรู้
เพื่อดำรงอยู่ของบุคคล ชุมชน และสังคม ซึ่งภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นความรู้ที่มีอยู่ทั่วไปในสังคม ชุมชน
ที่เกิดจากประสบการณ์ในชีวิตของผู้ที่ได้รับการสืบทอดต่อกันมา เพื่อใช้แก้ปัญหาและพัฒนาวิถีชีวิต
ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรม ประกอบกับวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นซึ่งส่วนใหญ่เป็นชน
เผ่าม้งที่มีเอกลักษณ์และวัฒนธรรมที่โดดเด่นในเรื่องการแต่งกาย และได้มีการปลูกกล้วยงเพื่อนำมาทอ
ผ้าใช้สำหรับเป็นเครื่องนุ่งห่ม และตามความเชื่อดั้งเดิมของชนเผ่าม้งจะใช้เส้นด้ายที่ทำมาจาก เส้นใย
กล้วยงซึ่งถือได้ว่าเป็นเส้นด้ายมงคลตั้งแต่เกิดจนตาย ดังนั้นชนเผ่าม้งที่อยู่บนพื้นที่สูงจะปลูกกล้วยงไว้
สำหรับตอบสนองความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตและใช้ในวัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ

โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 อำเภอพบพระ จังหวัดตาก มีนักเรียนส่วนใหญ่เป็นชนเผ่าม้งที่มีภาษา
พูด วัฒนธรรม ประเพณี และเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่แตกต่างจากกลุ่มชนเผ่าหรือกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ
ทำให้โรงเรียนมีความสนใจในการรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นการทอผ้าด้วยใยกล้วยงของชนเผ่าม้ง เพื่อ
เป็นการสืบสานภูมิปัญญาในการทอผ้าแบบดั้งเดิม ที่มีกระบวนการหรือกรรมวิธีการทอผ้าที่ละเอียด
ซับซ้อน แตกต่างจากการทอผ้าของชนเผ่าอื่น ๆ และยังเป็นการให้นักเรียนได้มีจิตสำนึกรักในภูมิ
ปัญญาท้องถิ่นของตนเอง และนำความรู้ที่ได้มาพัฒนาท้องถิ่นให้มีความก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น

2. หลักการของหลักสูตร

หลักสูตรฝึกอบรมการทอผ้าชนเผ่าม้งด้วยใยกล้วยง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
อำเภอพบพระ จังหวัดตาก เป็นหลักสูตรที่ใช้การบรรยายและการสาธิตให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิด
ความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อการทอผ้าด้วยใยกล้วยง โดยมีคุณลักษณะหลักสูตร ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรที่เน้นให้มีความรู้ ความเข้าใจตั้งแต่ประวัติความเป็นมาของต้นกล้วยงจนถึง
กระบวนการทอผ้าจากใยกล้วยง
2. เป็นหลักสูตรที่เน้นให้เกิดการปฏิบัติงานจริงในกระบวนการทอผ้าจากใยกล้วยง สามารถนำ
ทักษะการปฏิบัติไปใช้ได้จริง
3. เป็นหลักสูตรที่เน้นให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดจิตสำนึกรักในภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเอง

3. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

หลักสูตรการฝึกอบรมการทอผ้าชนเผ่าม้งด้วยใยกล้วย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอพบพระ จังหวัดตาก มุ่งให้ผู้เข้ารับการอบรมมีคุณลักษณะ ดังนี้

1. มีความรู้และเข้าใจในการทอผ้าชนเผ่าม้งด้วยใยกล้วย
2. มีทักษะปฏิบัติในการทอผ้าชนเผ่าม้งด้วยใยกล้วย
3. มีการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการทอผ้าชนเผ่าม้งด้วยใยกล้วยให้คงอยู่สืบต่อไป

4. โครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตร

หลักสูตรการฝึกอบรมการทอผ้าชนเผ่าม้งด้วยใยกล้วย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอพบพระ จังหวัดตาก เป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นเพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ มีทักษะในการทอผ้าชนเผ่าม้งด้วยใยกล้วย โดยมีเนื้อหาของหลักสูตร ดังนี้

ที่	เนื้อหา/กิจกรรม	ระยะเวลา
1	เรียนรู้ต้นกล้วย	2 ชั่วโมง
2	เครื่องมือและอุปกรณ์ในการทอผ้าจากใยกล้วย	2 ชั่วโมง
3	กระบวนการทอผ้าจากใยกล้วย	26 ชั่วโมง
	3.1 ขั้นตอนการเตรียมเส้นใยกล้วย	(15 ชั่วโมง)
	3.1.1 การลอกเส้นใยกล้วย	2 ชั่วโมง
	3.1.2 การดำเส้นใยกล้วย	1 ชั่วโมง
	3.1.3 การต่อเส้นใยกล้วย	2 ชั่วโมง
	3.1.4 การตีเกลียวเส้นใยกล้วย	2 ชั่วโมง
	3.1.5 การขึ้นไม้กากบาท	2 ชั่วโมง
	3.1.6 การต้มเส้นใยกล้วยกับขี้เถ้า	1 ชั่วโมง
	3.1.7 การซักเส้นใยกล้วย	1 ชั่วโมง
	3.1.8 การต้มเส้นใยกล้วยกับขี้ผึ้ง	1 ชั่วโมง
	3.1.9 การนวดเส้นใยกล้วย	1 ชั่วโมง
	3.1.0 การขึ้นไม้กากบาท (รอบที่ 2)	2 ชั่วโมง
	3.2 ขั้นตอนการเตรียมชิ้นที่ทอผ้า	(15 ชั่วโมง)
	3.2.1 การเดินเส้นยืน	2 ชั่วโมง
	3.2.2 การร้อยหวี	3 ชั่วโมง
	3.3 ขั้นตอนการทอผ้า	(6 ชั่วโมง)
	3.3.1 การเก็บตะกอ	2 ชั่วโมง
	3.3.2 การเดินเส้นพุ่งหรือการทอผ้า	4 ชั่วโมง

5. ระยะเวลาในการฝึกอบรม

ระยะเวลาในการดำเนินการฝึกอบรม จำนวน 30 ชั่วโมง

6. วิธีการฝึกอบรม

วิธีการในการฝึกอบรมหลักสูตรการทอผ้าชนเผ่าม้งด้วยใยกล้วย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอพบพระ จังหวัดตาก มีกระบวนการเรียนรู้ ดังนี้

6.1 การสาธิต เป็นวิธีการที่ทำให้ผู้เข้ารับอบรมได้เรียนรู้ในระยะเวลาสั้น มีความเข้าใจ มีทักษะในการลงมือปฏิบัติได้อย่างถูกวิธีและถูกต้องตามขั้นตอน

6.2 การบรรยาย เป็นวิธีการที่วิทยากรใช้ในการถ่ายทอดความรู้ ข้อมูลจากประสบการณ์จริง ด้วยการอธิบายให้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรม

7. การจัดกิจกรรม

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลักสูตรฝึกอบรมการทอผ้าชนเผ่าม้งด้วยใยกล้วย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอพบพระ จังหวัดตาก มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

7.1 ชี้นำ

เป็นการแจ้งถึงวัตถุประสงค์ กระบวนการเรียนรู้ในแต่ละขั้นตอนให้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความสนใจ

7.2 ชี้นำเสนอบทเรียน

เป็นการนำเสนอเนื้อหาสาระพร้อมทั้งอธิบายและยกตัวอย่างให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเข้าใจตรงตามวัตถุประสงค์

7.3 ชั้นฝึกปฏิบัติตามแบบ

เป็นชั้นการปฏิบัติให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมดูการสาธิตกระบวนการทอผ้าจากใยกล้วยของแต่ละขั้นตอนจากวิทยากรเป็นตัวอย่างแล้วปฏิบัติตาม

7.4 ชั้นฝึกปฏิบัติภายใต้การกำกับดูแล

เป็นชั้นที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมลงมือปฏิบัติตามแต่ละขั้นตอนในการทอผ้าจากใยกล้วย โดยมีวิทยากรคอยดูแล ให้คำแนะนำอย่างละเอียดจนผู้เข้ารับการฝึกอบรมประสบความสำเร็จ

7.5 ชั้นการฝึกปฏิบัติอย่างอิสระ

เป็นชั้นหลังจากที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ลงมือปฏิบัติจริงในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการทอผ้าจากใยกล้วยไปแล้วได้ฝึกปฏิบัติอีกครั้ง เพื่อให้เกิดความชำนาญและการเรียนรู้ที่คงทน โดยที่วิทยากรไม่จำเป็นต้องคอยกำกับและให้คำแนะนำอย่างละเอียด

8. การวัดผลและการประเมินผล

8.1 เครื่องมือการวัดและประเมินผล

8.1.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

8.1.2 แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงาน

8.1.3 แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

8.1.4 แบบวัดความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

8.2 วิธีการวัดและประเมินผล

8.2.1 ประเมินการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

8.2.2 ประเมินทักษะการปฏิบัติงาน

8.2.3 ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

8.2.4 ประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

9. เกณฑ์การผ่านหลักสูตร

9.1 การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เข้ารับการฝึกอบรมผ่านเกณฑ์ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 75

9.2 การวัดผลด้านทักษะการปฏิบัติงานของผู้เข้ารับการฝึกอบรมผ่านเกณฑ์ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 75

9.3 การวัดด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมผ่านเกณฑ์ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 75

9.4 การวัดความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับมาก

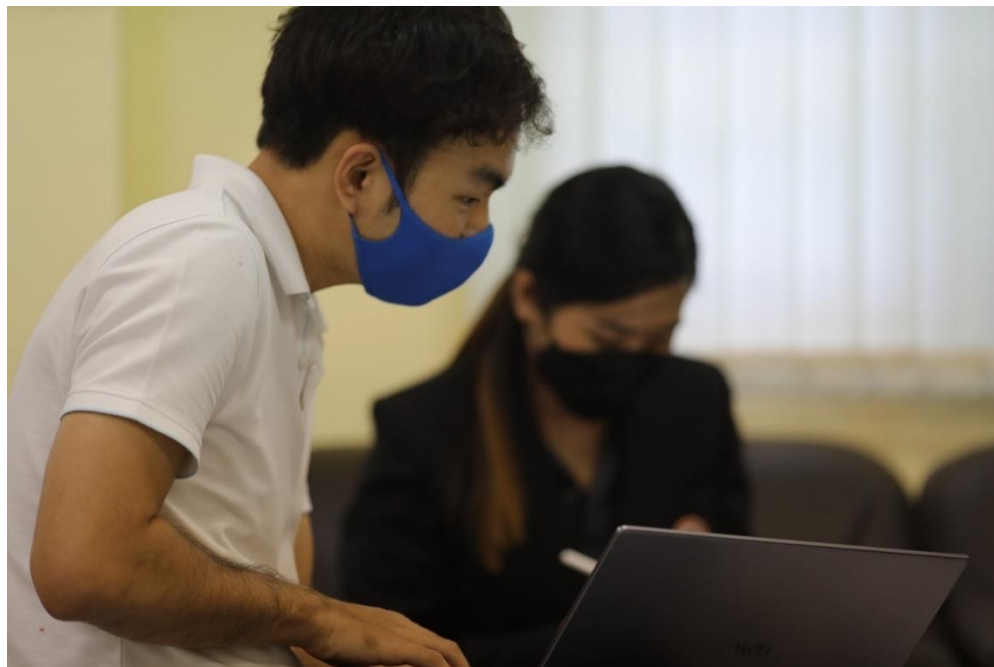
ภาคผนวก ข ภาพการลงพื้นที่เพื่อศึกษาแนวปฏิบัติที่ในการส่งเสริมงานอาชีพของนักเรียน
ชาติพันธุ์ ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4

สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา

ดร.ศิริภัสสร ชุมภูเทพ ผู้อำนวยการโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4

สัมภาษณ์ครูผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมงานอาชีพนักเรียน
นายศราวุธ ปิจนันท์ ครูโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4

สัมภาษณ์นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4

สัมภาษณ์กรรมการสถานศึกษา
นายชานน โชติคัตนานต์ อดีตนายกองค์การบริหารส่วนตำบลศิรีราษฎร์

สัมภาษณ์ปราชญ์บ้าน
นางหม่อ แซ่ว่าง

สัมภาษณ์ปราชญ์บ้าน (ต่อ)

พิธีลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือโครงการห้องเรียนอาชีพ
ระหว่าง บริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน) วิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์
สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และวิทยาลัยอาชีวศึกษา
เอกชน วันที่ 9 มีนาคม 2566

โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 ได้จัดมหกรรมนิทรรศการ

“เปิดรั้ววิชาการ เปิดบ้านนวัตกรรม สู่เส้นทางอาชีพในอนาคต ” ประจำปีการศึกษา 2565

โดยภายในงานมีการจัดนิทรรศการของนักเรียนตั้งแต่อนุบาล 2 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในรูปแบบ Project Base Learning และ Project Approach, นิทรรศการแนะนำการศึกษาต่อของโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4, นิทรรศการ To Be Number One, นิทรรศการโครงการของโรงเรียนที่ได้รับทุนสนับสนุนจาก สสส. และนิทรรศการของวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการนิเทศ กำกับติดตามการจัดการเรียนการสอน อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้นักเรียนได้นำเสนอผลงานในระดับชั้นเรียนและสนับสนุนให้นักเรียนได้แสดงความสามารถ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์การทำงานเป็นหมู่คณะ โดยผ่านการนำเสนอในรูปแบบโครงงาน

โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 ได้จัดมหกรรมนิทรรศการ
“เปิดรั้ววิชาการ เปิดบ้านนวัตกรรม สู่เส้นทางอาชีพในอนาคต ” ประจำปีการศึกษา 2565 (ต่อ)

โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 ได้จัดกิจกรรมนิทรรศการ
 “เปิดรั้ววิชาการ เปิดบ้านนวัตกรรมสู่เส้นทางอาชีพในอนาคต ” ประจำปีการศึกษา 2565 (ต่อ)

โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 ได้จัดมหกรรมนิทรรศการ
 “เปิดรั้ววิชาการ เปิดบ้านนวัตกรรม สู่เส้นทางอาชีพในอนาคต ” ประจำปีการศึกษา 2565 (ต่อ)

โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 ได้จัดมหกรรมนิทรรศการ
“เปิดรั้ววิชาการ เปิดบ้านนวัตกรรม สู่เส้นทางอาชีพในอนาคต ” ประจำปีการศึกษา 2565 (ต่อ)

โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 ได้จัดมหรรมนิทรรศการ
“เปิดรั้ววิชาการ เปิดบ้านนวัตกรรม สู่เส้นทางอาชีพในอนาคต ” ประจำปีการศึกษา 2565 (ต่อ)

โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 ได้จัดกิจกรรมนิทรรศการ
“เปิดรั้ววิชาการ เปิดบ้านนวัตกรรม สู่เส้นทางอาชีพในอนาคต ” ประจำปีการศึกษา 2565 (ต่อ)

โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 ได้จัดมหกรรมนิทรรศการ
“เปิดรั้ววิชาการ เปิดบ้านนวัตกรรม สู่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี” ประจำปีการศึกษา 2565 (ต่อ)

พิธีลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) การจัดการศึกษาระบบทวิภาคี สาขาธุรกิจค้าปลีก
ระหว่าง โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 และ บริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน)

วันที่ 31 มกราคม 2566

ในการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในครั้งนี้ เป็นการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา เพื่อให้
นักเรียนโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 มีทักษะอาชีพเพิ่มมากขึ้น และยังมีการแนะแนวการศึกษาต่อให้กับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อีกด้วย

มีการส่งเสริมบุคลากรโดยการศึกษาดูงานโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการการขับเคลื่อนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา (ห้องเรียนอาชีพ) ณ โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ระหว่างวันที่ 26-27 พฤศจิกายน 2565

เพื่อพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้นำความรู้ด้านการจัดทำหลักสูตร โครงสร้าง และคำอธิบายรายวิชาของแต่ละห้องเรียนโปรแกรมอาชีพ พร้อมทั้งนำเทคนิควิธีการสอนมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ให้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาของ โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 4 ในลำดับต่อไป

